

ХТО КИНЕ ВИКЛИК
ТРЬОМ КИТАМ
УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

СТОР
24

ЯК СТАТИ
ВІЧНИМ
ПРЕЗИДЕНТОМ

СТОР
34

НАВІЩО МЕДИКИ
ФАЛЬСИФІКУЮТЬ
СМЕРТЬ

СТОР
36

Тиждень

український www.ut.net.ua

ПОСОЛ УКРАЇНИ
В ЄВРОСОЮЗІ
ПРО ЗІПСОВАНИЙ
ІМІДЖ УКРАЇНИ
СТОР. 14

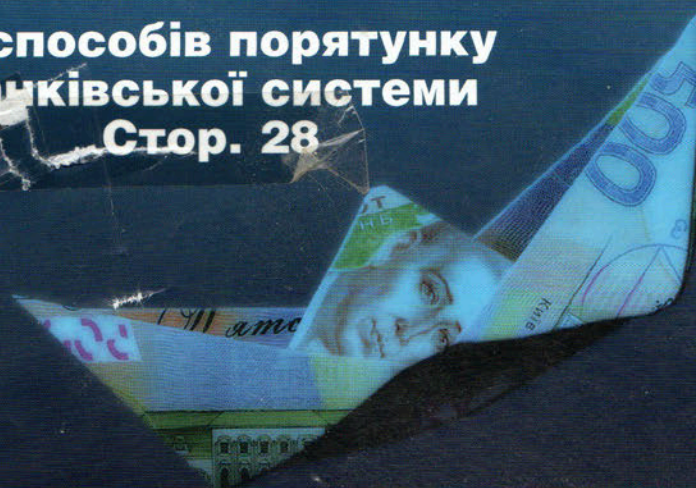

№ 12 (73) 27 БЕРЕЗНЯ – 2 КВІТНЯ 2009 р.

ВРЯТУЙТЕ НАШІ ГРОШІ

6 способів порятунку
банківської системи
Стор. 28

ISSN 1996-1561

9 771996 156002

PIQUADRO

ATTRIBUTE

ексклюзивні аксесуари

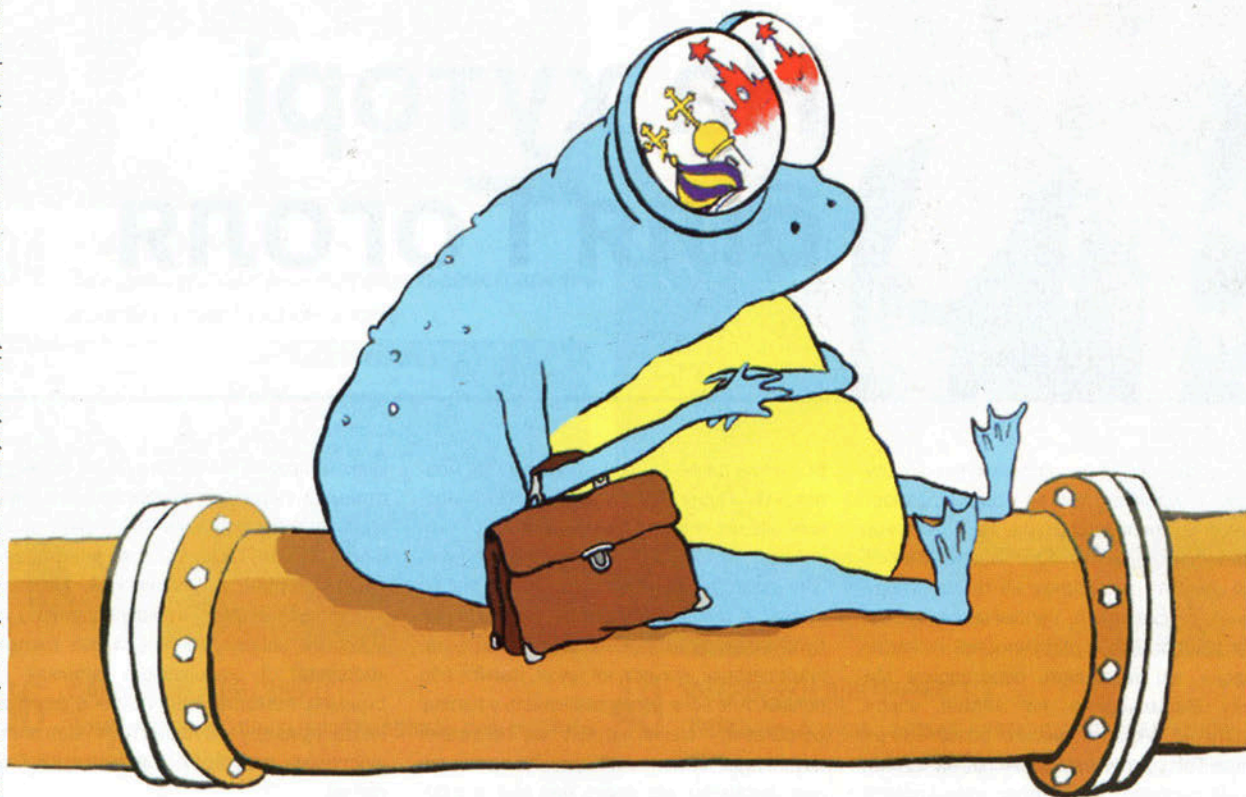
Мережа butikів «ATTRIBUTE»: м. Київ: ТРЦ «Україна»; ТРЦ «Караван»; ТРЦ «Піраміда»; ТРЦ «Глобус»; м. Одеса: ТРЦ «Платан Плаза»; ТЦ «Афіни»; м. Донецьк: ТЦ «Декор-Сервіс»; м. Дніпропетровськ: ТРЦ «Мост-Сіті-Центр»; ТРЦ «Караван».

/044/ 22-393-22

✓ Унікальні цінові пропозиції покупцям!

Росію давить жаба. Сильно давить, аж до пилу. Її не допустили до «дерибану» нашої труби. Наплювали на її грандіозні плани щодо побудови нових газогонів

Федератіі ще одну цацьку, якою та може стукнути стару пані по голові. Малюнок Дмитра Скаженника.

в обиді України і навіть відмовилися від шестого кредиту в \$5 млрд. Росія гнівається на Україну й погрожує поки

що не відомо якою, але жажливою помстою. Хоча насправді Україна тут ні до чого. Просто стара розумна Європа ніяк не хоче давати амбінтіні Російській

Тижень

Засновник ЕСЕМ Медіа ГМЕХ

Видавець ТОВ «Український Тижень»

Шеф-редактор Юрій Макаров

Головний редактор Сергій Литвиненко

Заступник головного редактора

Наталія Васютин

Редактори Анатолій Астаф'єв, Дмитро Губенко,

В'ячеслав Дарпнянц, Ігор Кручик, Андрій Лаврик,

Катерина Ліпа, Вікторія Поліненко

Журналісти Анна Бабинець, Богдан Буткевич,

Василь Васютин, Сергій Гузь, Інна Завгородня,

Роман Кабачій, Вероніка Кіфчак,

Олександра Киричук, Валентина Кузик,

Наталія Петринська, Олена Чекач

Літературні редактори Олександр Григор'єв,

Лариса Мінченко

Контент-редактор сайта Таня Овчар

Генеральний директор Микола Шеико

Виконавчий директор Роман Чигрин

Фінансовий директор Андрій Решетник

Відповідальний секретар Віталій Столига

Дизайнери Юрій Довбах, Ганна Єрмакова,

Тимофій Молодчиков

Художники Андрій Єрмоленко, Павло Ніц

Більд-редакція Олександр Чеменьов, Валентина Бутенко

Фотографи Анатолій Белов, Андрій Ломакін

Кольорокоректор Олена Шовкопляс

Коректори Марина Петрова, Світлана Титаренко

Директор зі збуту Олександр Грищенко

Директор з реклами Світлана Єгорова,

(097) 962-55-42, e-mail: yes69@ut.net.ua

Відділ ПРОМО та PR Наталія Сап'ян

Відділ маркетингу Ганна Кашеїда

Свідоцтво про державну реєстрацію

КВ №13005-1889Р від 13.08.2007 р.

Друк ТОВ «НОВИЙ ДРУК»,

Київ, вул. Магнітогорська, 1

№ зам. 093755

Наклад 30 700

Адреса для листування

03067, Київ, а/с №2

E-mail: office@ut.net.ua

Телефон (044) 351 1300

Виходить щоп'ятницю

Розповсюджується

в роздрібній торгівлі

та за передплатою

Ціна договірної

Передплатний індекс 99319

На хуторі біля Гоголя

ЮРІЙ МАКАРОВ
шеф-редактор

Двохсотріччя Гоголя спровокувало силу-силену маніфестацій як нашої відданості геневі світової літератури, так і законних претензій на частку його слави. Ювілейний формат передбачає не те, що ігнорування, а, сказати б, непомічання численних ідеологічних суперечностей і «нестиковок», які заважають перетворити Миколу Васильовича на «наше всьо». Фактично Україна визнає беззаперечно лише Гоголя періоду «Вечорів на хуторі» та «Миргорода» – ані Петербурзькі повісті, ані, тим більше, «Вибрані місця з листування» в наш парадний набір не вписуються, так само як і певні неполіткоректні пасажі на адресу «ляхів і жидів і сторонньої наволочі» (даруйте, так у першоджерелі). Але найменше ми готові подарувати класикові, може, чи не найвідомішу політдекларацію з другої редакції «Тараса Бульби»: «...Чуют дальние и близкие народы: подымается из Русской земли свой царь, и не будет в мире силы, которая бы не покорилась ему!..»

Це справді виклик: розслабитися, забути чи, точніше, зробити вигляд, що забули? Чи проявити інтелектуальну відвагу й визнати всього Гоголя – не лише з його захопливою етнографічною містикою, а й нудним есхатологічним моралізаторством і таким неприємним, незручним для нас пафосом лояльності православному цареві? Адже це тільки перший шар гоголівської загадки: чому так охоче українець стає під знамена чужого царя чи короля, чому він є його найпопліднішим захисником, його речником, ба навіть його ідеологом?

Бо не так давно почали говорити, що, мовляв, «ми – одне ціле». В допетровській Московії наших співвітчизників називали «черкасами», їхні знання вважали підозрілими, їхня (себто наша) мова була геть не зрозумілою та смішною. Коротше кажучи, вони були іноземцями з усіма наслідками – такими самими чужими, як греки, італійці або поляки. Але вони несли освіченість у вигляді богослов'я – єдиної на той час легітимної науки, і цей месіанський просвітницький запал, очевидно, ще довго мав відгук у поколіннях (чи не звідти гоголівська нав'язлива проповідь християнської праведності?) Варто зайвий раз нагадати, що саме хохли є авторами сучасного російського проекту, який із незначними варіаціями реалізується триста років поспіль. Тоді Петро I не знайшов у своїй землі гідних консультантів-політтехнологів, які були б здатні сконцептувати дивну імперію, європейську зовні й докорінно азійську всередині.

З часом шановані іммігранти перетворилися на просто мігрантів, прохачів-провінціалів. А ті, хто досягав вершин влади – від Розумовського з Безбородьком до Хрущова – старанно намагалися позбутися свого українства. Відомий історичний анекдот-бувальщина, як московський губернатор Іван Капніст спробував познайомити Гоголя з не останньою людиною в імперії, віленським генерал-губернатором Михайлом Муравйовим: «Рекомендую вам мого доброго знайомого, хохла, як і я». Микола Васильович несподівано образився, сказав щось не надто чемне й невдовзі втік із вечірки.

Цілком архетипічна реакція. Я подекуди отримую своєрідне антропологічне задоволення, спостерігаючи за своїми близькими друзями після того, як вони певний час проведуть у Білокам'яній. Не лише з'являється надмірно підкреслений московський акцент, міняється вся система координат. І, найцікавіше, виникає нестримна, немотивована потреба без будь-якого приводу обурюватися черговими підступами ворогів Росії й пишатися її величчю.

Хіба важко психологічно пояснити таку поведінку? Це всього лише свідчення непевності, невизначеності, некоріненості, які компенсуються своєрідним «під'єднанням». Але ж, на бога, навіщо мучитися? Пастка в тому, що багатьох із нас тягне до блиску великих столиць. Так Шевченко (Шевченко!) залишався до останніх днів у Петербурзі – сумував, тужив, але на Батьківщину, де б його носили на руках, не повертався. Масштаб особистості вимагає масштабного поля діяльності. Донедавна суперечність здавалася непереборною: в сенсі свободи Україна була не найкомфортнішою територією. Нині ж, здається, заскладно пояснити пошуки долі в чужих краях тільки тому, що вдома тісно. Так, глобалізація, так, світ великий, так, укоріненість ніби виходить із моди. Але якось шкода орати чужу ниву, коли своя занепадає. Або, як висловлювався ще Езоп: «Тут Родос, тут і стрібай». І ще одне: залишаючи свій хутір, чи не боїшся ти, що він опиниться не в тих руках?

ФОТО: AP

34 АЛІЄВ НАЗАВЖДИ
Тиждень досліджував монархічно-демократичний дуалізм по-азербайджанському

ФОТО: ОЛЕКСАНДР ЧЕМЕРНОВ

36 ФАЛЬСИФІКАЦІЯ СМЕРТІ
Чому лікарі не хочуть казати правду про хвороби померлих пацієнтів

ФОТО: REUTERS

48 ФЕЄРВЕРКИ ДЛЯ ПРЕЧИСТОЇ
Тиждень блукав уєртою, святкував Фальяс, кидав петарди та вивчав інші особливості весняної Валенсії

ОБРАЗ

3 КАРИКАТУРА ТИЖНЯ
Малюнок Дмитра Скаженника

ОСОБИСТА ДУМКА

4 Авторська колонка Юрія Макарова

НА ЧАСІ

6 ФОТО ТИЖНЯ
8 ТЕНДЕНЦІЯ ТИЖНЯ
Інформаційна війна на домашньому фронті

ВПРИТУЛ

14 УРОК ЄВРОРЕАЛІЗМУ
Посол України при Європейському Союзі Андрій Веселовський про свинське ставлення влади до іміджу держави
18 СХІДНЕ ПАРТНЕРСТВО
Тиждень з'ясував у європарламентаріїв плюси і мінуси нової форми співпраці України та ЄС
20 ОЗБРОСНИЙ ЗАХИСТ
Тиждень запитав українську дипломатичну еліту, якою має бути нова зовнішньополітична стратегія України
22 В ОЧІКУВАННІ ЗМОВИ
Росія прагне перерформувати центри сили та впливу

24 ЧЕТВЕРТИМ БУДЕШ?

Які нові проекти можуть прорватися у велику політику

26 РЯТУВАЛЬНА ШЛЮПКА ДЛЯ «ТИТАНІКА»

Бажання президента «рулити» у своїй партії спізнилося щонайменше на чотири роки

28 БАНКИ НА ЛІКАРНЯНОМУ

Банківська система України переживе кризу завдяки іноземному капіталу та механізму націоналізації

30 ПРОБЛЕМНА ДЕСЯТКА

Тиждень з'ясував, чи виконують зобов'язання банки, в яких уведено тимчасових адміністраторів НБУ

31 НА СВОЇХ ПОМИЛКАХ

Відновлення банківської системи може обійтись Україні в 40% ВВП

32 ВА-БАНК

Як рятують банківські системи в Україні та провідних країнах світу

МИ**40** ЧЕПУРУШКИ З ПЕТРИКІВКИ

Тиждень вивчав секрети петриківського розпису

44 ПОРТРЕТ ГОГОЛЯ

1 квітня виповнюється 200 років від дня народження одного з найзагадковіших письменників світу

46 СЛОВА РОЗБРАТУ

Межі літературного «побратимства»

НАВІГАТОР**52** НЕЖИВІ ЖИВІ ІСТОТИ

Завдяки синтетичній біології людство вринуло наблизилось до створення штучних істот

54 РІВНЯННЯ З БАГАТЬМА**НЕВІДОМИМИ**

«Формула-1» розпочинає сезон із новими правилами, старими надіями і звичним для себе протекціонізмом

56 ДЕНЬ БАЙБАКА

На українській театральній сцені затишно, як у бункері

58 СПРУТ-6

Персональне Романа Юсипєва

60 АРТ & ФАКТ

Паралелі Нью-Йорка Антона Трофімова

62 ВІДУКИ

Вистави, фільми, виставки, книжки, записи

64 АНОНСИ

Коротко про культурні події

НАШ ТИЖДЕНЬ

66 КІЛЬКА СЛІВ ВІД
ЖУРНАЛІСТІВ ТИЖНЯ

Менше співати треба!

У столиці людина ледве не втопилася. Не в Дніпрі, а на суто континентальній Південній Борщагівці. Легковик раптом провалився в яму, заповнену водою. Пояснення елементарне: прорвало водогін. Зворушлива обставина: ДАІ визнала водія винним, бо він намагався об'їхати калюжу невідомої глибини по тротуару, чим порушив правила дорожнього руху. Певна річ, у них ми завжди винні. У них завжди є пояснення. Чверть водогінних мереж у Києві – 900 км труби – відслужила свій термін і потребує негайної заміни. Це в Києві, а в інших містах уявляєте?

Звісно, Київводоканалу не позаздриш. І міській держадміністрації також. У них дірка в бюджеті завбільшки з борщагівську яму. Її роблять відчайдушну спробу залатати, продаючи диски співучого мера.

А нікому в мерії не спадало на думку продавати київську землю за її справжньою ціною, а не за номінальні копійки, як це було до останнього часу, доки не вдарила криза й охочих купувати поменшало? У такому разі вся прихована «дельта» пішла б у київський бюджет – на труби, дорожнє покриття, плату бюджетникам, допомогу бабусям... Але ж на що тоді купувати «Майбахи» і відпочивати у Швейцарії? Дилема!

П'ЯТЬ ОБЛИЧ

ІГОР ПОПОВ
 став представником
 президента

Голову Комітету виборців України призначено заступником голови Секретаріату президента – представником президента в парламенті. Нардеп Геннадій Москаль (фракція НУ – НС) уже заявив, що це плата Віктора Балоги за результати виборів до Тернопільської обласної ради.

СТАНІСЛАВ
НІКОЛАЄНКО
 був позапартійним
 дві доби

Політрада СПУ виключила зі своїх лав экс-міністра освіти Станіслава Ніколаєнка. «Офіційна» версія – «несумісні з програмою і статуту партії» дії. Та Ніколаєнка за дві доби знову прийняли до партії.

МІРЕК
ТОПОЛАНЕК
 отримав недовіру

Парламент Чехії виніс вотум недовіри уряду Тополанека. Тополанек погодився піти у відставку, виконуючи бажання парламентаріїв. Проте він залишатиметься на своїй посаді, доки президент Вацлав Клаус не призначить нового уряду або в країні не пройдуть дострокові вибори.

ВІТАЛІЙ КЛИЧКО
 прагне бою
 з Валуєвим

Український боксер переміг кубинця Хуана Карлоса Гомеса і захистив свій титул чемпіона світу за версією WBC. Свій наступний поєдинок він хоче провести з росіянином Валуєвим, який володіє єдиним поясом чемпіона світу в надважкій вазі, що не належить родині Кличків.

ВІКТОР
ЧЕРНОМИРДІН
 нагороджений орденом

Президент РФ Дмитрій Медведєв нагородив посла Росії в Україні Віктора Черномірдіна орденом «За заслуги перед Вітчизною» І ступеня. В указі зазначено, що посол нагороджений за вагомий внесок у зміцнення міжнародного авторитету Росії.

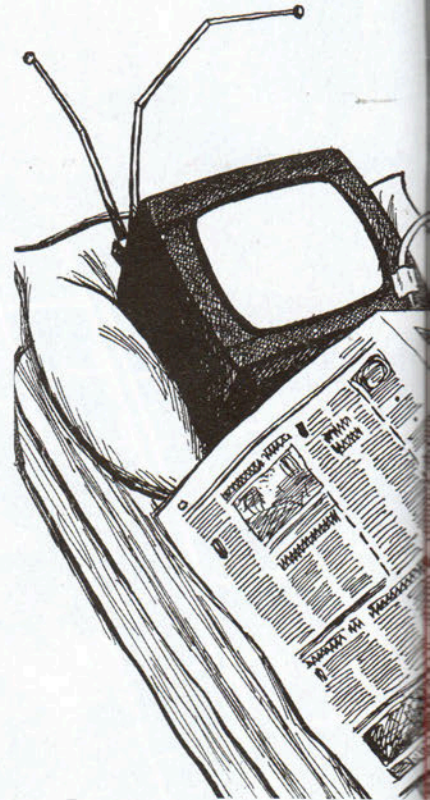
Вимкніть його негайно!

Кризу телебачення лікують не там і не ті

Депутати підпорядкували собі телебачення. Поки що тільки одне – Перший національний канал – і поки що тільки в першому читанні. Після остаточного ухвалення Закону №3140 голову Національної телекомпанії призначатиме Верховна Рада, а не президент. Здавалося б, у державі є проблеми важливіші, а законопроекти нагальніші, але їм, зрештою, видніше.

Можливо, це тільки перший крок, можливо, колективний розум нації почав турбуватися про стан інформаційної безпеки країни, зважаючи на невпинні інформаційні війни з території сусіда, контролювати виконання власних законів про телебачення, державну мову тощо.

Не раз і не двічі **Тижень** про це писав. Чергове спостереження: розклад програм звичайного буднього дня середи, 25 березня. Для зручності візьмемо тільки умовний прайм-тайм із 6-ї вечора до опівночі й тільки канали першого-другого ешелонів. Поглянемо на співвідношення власного виробництва і закордонних, переважно російських, шоу. «Інтер»: 25% – своє,

64% – Росія, 11% припадає на Америку. Дивимося далі: «1+1» – 24/69/7; ICTV – 38/46/17; СТБ – 8/58/33; «Новий канал» – 7/63/30;

ОПИТУВАННЯ

Комунальні тарифи зростають

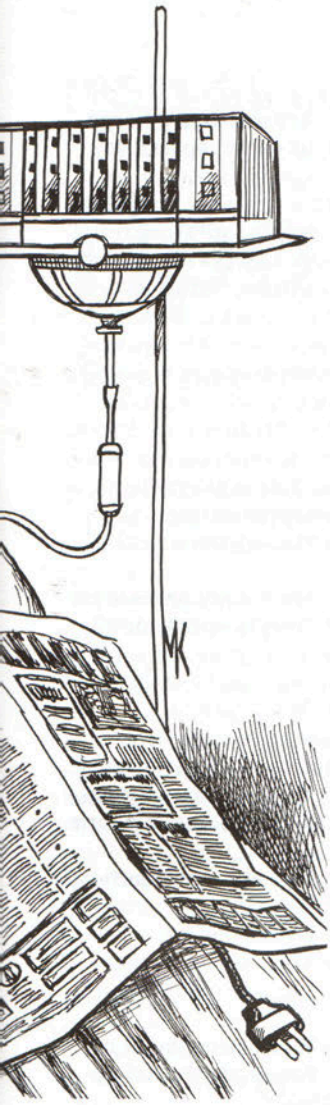
Українці не хочуть і не будуть платити більше

У Києві комунальні тарифи таки зростають. Мерія столиці вже домовилася з центральною владою про підвищення на 50%. Для юридичних осіб нові ціни діятимуть уже з квітня. А киянам квитанції з новою сумою прийдуть на початку літа.

Тим часом, згідно з опитуванням громадської думки, яке провів Інститут Горшеніна, задовільною роботу ЖКГ вважають 22,4% респондентів, відмінною – 1,2%, а оцінили її на «добре» 6,2%. На

сьогодні 68,2% українців уже відчувають певні труднощі з оплатою послуг житлово-комунального господарства. Результати дослідження свідчать, що зростання цін на послуги ЖКГ без підвищення якості самих послуг не лише не матиме підтримки в населення, а й стане причиною відмови від оплати за ці послуги у 8,9% населення. Частково платити у разі підвищення тарифів мають намір 35,4%, а от платити в повному обсязі збираються лише 38,2%.

НА ЧАСІ

МАЛОПОК МИКОЛА КАЛУСТА

Тобто можна скільки завгодно волати про збереження національного інформаційного та культурного простору або, навпаки, про утиски російськомовної громади й при цьому спокійно спостерігати без мікроскопа та без валер'янки, як українське телебачення перетворюється – ні, вже давно й остаточно перетворилося! – на кінобудку для трансляції чужого контенту: Ментовських воєн, Убійної сили, Спецназу, Кадетів. Панове, не дуріть себе й ближнього лукавими словами: 7–8% власної території, та нехай навіть 25% – це не війна, це капітуляція.

І ще одна симпатична деталь: на початку року навіть жалюгідний бюджет НТКУ порізали так, що Перший національний змушений відмовлятися від програм, які хоч якось змінювали його домодерне обличчя. А хтось ще згадує про суспільне мовлення!

Інформаційна війна триває, тільки на зовсім іншому, домашньому, фронті. У боротьбі за медіа-ресурс напередодні виборів політикам геть начхати на мирне населення. До речі, не можна сказати, що мирне населення реагує на такий стан речей неадекватно: воно банально перестає дивитися «ящик». Про послідовне зменшення сукупної телевізійної аудиторії свідчать вимірювання кількох соціологічних служб. Усе правильно, це не наша війна. Натисніть кнопку!

«Україна» – зовсім просто: 25/75 на користь Росії. Охочі можуть власноруч перерахувати хоч в Excel, хоч у стовпчик.

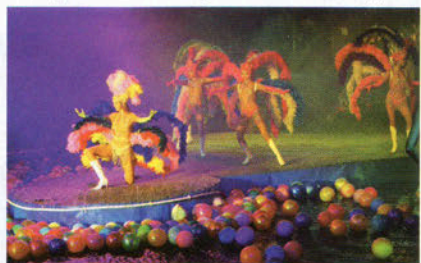
Ілько Майдачевський

НЕ КРАЛИ! Суд скасував постанову СБУ про порушення кримінальної справи щодо розмитнення 11 млрд кубометрів газу.

ДИВНА СМЕРТЬ. В. о. тимчасового адміністратора банку «Київ» Володимира Пономаря знайшли мертвим на власній дачі.

ЦИРК ПОЇХАВ. Група українських циркачів не може повернутися з Південної Кореї. Їм не виплатили заробітної плати.

ПЕРЕВЕДИ ЧАС! 29 березня о 04.00 годинникову стрілку буде переведено на одну годину вперед на літній час.

ДИКІ ГУСИ. У Харківській області на березі озера виявлено 900 загиблих диких гусей. Птахи загинули від отрутохімікатів.

ФОТО: УКРІНФОРМ, УНІАН, REUTERS, PHIL, ОЛЕКСАНДР ЧЕРЕМНЬОВ

НАСКІЛЬКИ ЕФЕКТИВНО ВИКОРИСТОВУЮТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЖКК КОШТИ, ЯКІ НАСЕЛЕННЯ СПЛАЧУЄ ЗА ЇХНІ ПОСЛУГИ?	10,1% Кошти використовують за призначенням
	82,5% Кошти використовують не за призначенням
	15,3% У чомусь задоволений, у чомусь – ні
	7,4% Важко сказати / немає відповіді
НАСКІЛЬКИ ТАРИФИ НА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНІ ПОСЛУГИ ВІДПОВІДАЮТЬ ЯКОСТІ ПОСЛУГ, ЩО НАДАЮТЬСЯ?	6,2% Так, відповідають якості
	86,7% Ні, завищені
	1,2% Ні, занижені
	5,9% Важко сказати / немає відповіді
ЯКОЮ МІРОЮ ВИ ПЛАНУЄТЕ ОПЛАЧУВАТИ КОМУНАЛЬНІ ПОСЛУГИ В РАЗІ ЧЕРГОВОГО ПІДВИЩЕННЯ НА НИХ ЦІН?	35,4% Частково
	38,2% Повністю оплачувати
	8,9% Не збираюся платити за послуги взагалі
	17,5% Важко сказати / немає відповіді

Дослідження «Житлово-комунальне господарство й оплата його послуг» проводилось Інститутом Горшеніна в усіх обласних центрах України, містах Києві та Севастополі. Було опитано 1000 респондентів віد 18 років. Похибка репрезентативності не перевищує +/- 3,4%.

ГРАФІКА: ТАБІЛО НЕЛ

УСЕ, ЩО ТРЕБА ЗНАТИ ПРО

ГАЗОВИЙ МЕМОРАНДУМ

23 березня на Міжнародній інвестиційній конференції НАК «Нафтогаз України» презентувала проект модернізації газотранспортної системи України. За підсумками конференції український уряд, Єврокомісія, Європейський банк реконструкції та розвитку, Світовий банк і Європейський інвестиційний банк підписали декларацію про модернізацію ГТС. Російська делегація з обуренням покинула конференцію

ФОТО ОЛЕКСАНДР ЧЕРМЕНОВ

1 Яке політичне значення меморандуму?

Євросоюз дав зрозуміти Україні, що готовий виступити на її боці у разі, якщо дійде до банкрутства Нафтогазу, якому зараз належить газова труба в Європу. Проблема в тому, що більшість боргів підприємства скупили росіяни, а це робить реальним перехід нашої газотранспортної системи під контроль північного сусіда. Фактично ЄС виступив гарантом за кредитами, які Україна може залучити на модернізацію ГТС.

2 Що має зробити Україна?

ДП «Укртрансгаз» стане головним позичальником і

має бути відокремлене від Нафтогазу, тобто стати самостійним підприємством. Поки кредити не буде сплачено, воно зобов'язане працювати з усіма сторонами на комерційній основі, а тарифи на транспортування газу мають містити інвестиційну складову. До того ж методологія формування тарифів повинна бути прозорою, що унеможливить, наприклад, співпрацю з Росією на окремих, утаємничених, умовах.

3 Що має зробити ЄС?

ЄС заявляє про свою зацікавленість у збільшенні пропускної спроможності ГТС на 60 млрд м³ на рік. Тільки в разі гарантованого

викупу європейцями додаткових обсягів є сенс вкладати серйозні кошти в модернізацію ГТС. Окрім того, меморандум передбачає для ЄС можливість купівлі російського газу не лише на західному кордоні України, а й на східному. У разі придбання блакитного палива на російсько-українському кордоні його перекачку нашою ГТС мав би оплачувати вже ЄС, а не Росія. Однак меморандум таких зобов'язань не містить. ЄС погоджується вести консультації, розробляти спільні плани, надавати технічну допомогу і залишає за собою право вдатися у разі потреби інвестиції.

4 Хто має виділити гроші на модернізацію?

Меморандум надає уряду України право залучати інвесторів, проте не містить конкретних посилань або зобов'язань щодо фінансових установ ЄС. Кредиторами, а йдеться тільки про залучення кредитів, можуть бути будь-які міжнародні фінансові інституції. Вже відомо, що уряд веде перемовини з японськими фінансовими групами щодо їхньої участі в модернізації ГТС.

5 Які повноваження матимуть кредитори?

Укртрансгаз має гарантувати, що тарифи покриватимуть кредитні зобов'язання та відсотки за ними. Також вони отримують право контролю за використання наданих коштів.

6 Про яку суму йдеться?

Загальна сума потрібних інвестицій, про які йдеться сьогодні, коливається в межах \$2,5 – 5 млрд.

7 Чим зумовлений демарш російської делегації?

Росіяни дотримуються думки, що меморандум не враховує їхніх інтересів та наявної співпраці між Росією та Україною. Через ГТС сьогодні транспортується 80% російського газу. Також у Москві вважають, що сума кредиту значно занижена і для модернізації ГТС потрібно щонайменше \$25 – 30 млрд.

8 Чи є ймовірність, що за неповернення кредитів газопровід може потрапити в чужі руки?

Меморандум не містить посилань щодо застави ГТС, проте є ризик, що в разі банкрутства Укртрансгазу власниками труби стануть іноземні кредитори. Деталі кредитних зобов'язань стануть відомі при укладанні конкретних угод.

МАЙЖЕ СЕРІОЗНО

Про справедливість

Події навколо – суцільне шоу ображених

Якщо ображатимеш ближнього свого, ламаючи об коліно його гідність, рано чи пізно тебе самого образять так, що місця собі не знайдеш від сорому. Ця тривіальна істина діє навіть у геополітичних масштабах. Візьмімо братську Росію. Скільки разів Білокам'яна нам газ закручувала взимку, прозоро натякаючи:

брати наші менші, не віддасте трубу (що газотранспортною системою називається) – остаточно заморозимо. Закінчилося тим, що в ту саму трубу, на яку задивлялася Росія, інвестуватиме Євросоюз. Європейці до того ж ледь не відкрито сказали, що грошей на газогони в обхід України не дадуть.

«Ми не коментуємо ексцентричних витівок лунатиків, чий русофобії місце у психіатричній лікарні!» – заявили російські дипломати. Хоча ця заява стосується гумористичного номера *Tingeling goes Russia* шведського гурту *Grotesco* (в якому фігурують козаки, балайки, ведмеді й співають «До побачення, Путін!»), за тональністю вона вельми схожа на реакцію Москви на газотранспортні шашні України та Європи в обхід Росії. «А газ-то де братимете?» – ображено запитав герой скандинавських гумористів Володимир Путін, дізнавшись, що до української труби його не підпустять.

Напевно, наші вітчизняні урапатріоти тишаться, мовляв, ось як ми вмазали москалям. Звісно, це добре, що хоч якоїсь справедливості у відносинах із Росією домоглися, та справедливості всередині України як не було, так і немає. Тож радити нічого – людей у нас не те що ображають, натурально б'ють.

Приміром, минулих вихідних юрба міцних молодиків з напівпідпільної організації «Щит» копняками розігнала наметове містечко акції «Геть усіх!» на столичному майдані Незалежності. Партія «Братство», що намети ставила, образилася й зажадала відставки міністра внутрішніх справ Юрія Луценка.

Натомість головний міліціонер натякає, що ображатися побитим нічого: «Кожен із тих, хто готує подібну акцію протесту, має

пам'ятати, що знайдуться ті, хто буде проти їхньої акції». «Мені здається, що це нова ознака часу, коли суспільство втомилася від нещирих політичних шоу, які не несуть за собою нічого, крім реклами», – так пояснив побиття «братчиків» міністр. Щоправда, слід зазначити, що в компетентності Юрія Віталійовича вже

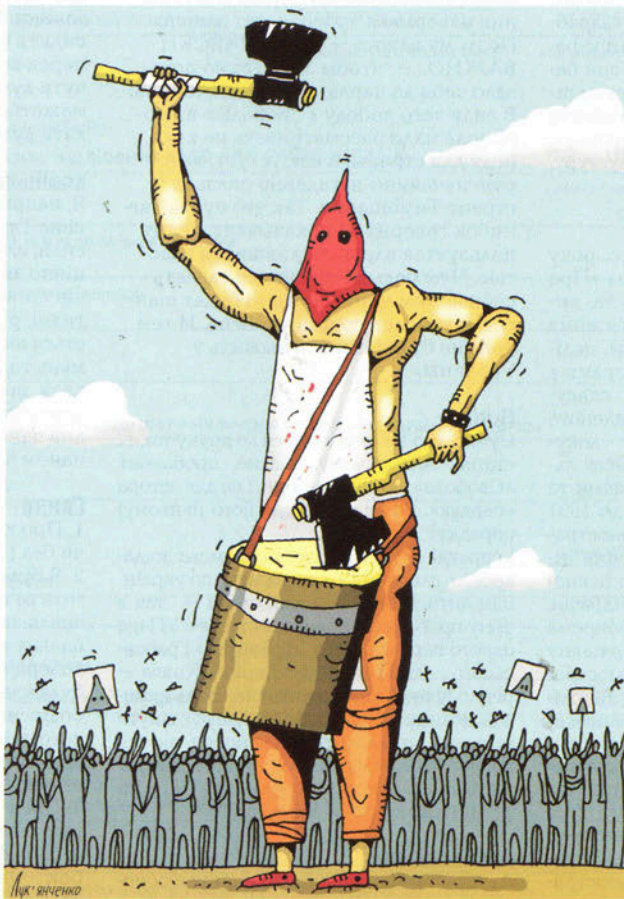
давно і безнадійно сумніваються. «Місце самого Луценка визначене у діалозі двох персонажів з кінофільму «Джентльмени удачі» – Доцента та Колі Пітерського – біля параші», – переконаний, як пише журнал «Фокус», народний депутат Борис Колесников.

Відсутність в Україні справедливості особисто я пояснив би дуже просто: нікому вона не потрібна, всім подобається ображати і бути ображеним. Адже, щоб вирішити проблему, достатньо бажання і натхнення, про що свідчить приклад зруйнованого війною Сомалі. Як повідомляє РІА «Новости», шариатський суд селища Бардхубо, розглядаючи справу про вбивство, ухвалив вельми мудре рішення. Замість того щоб стратити вбивцю і відібрати ще одне життя, присудив: винний має видати родині загиблого 100 верблюдів, аби вона могла тамувати горе у цінній шерсті й висококалорійному молоці горбатих тварин.

У влади Китайської Народної Республіки підхід до встановлення справедливості інноваційніший.

Щоб донести закон і порядок до найвіддаленіших районів цієї безмежної країни, у КНР вводиться послуга «кат додому». Як пише газета *The Independent*, уряд вже замовив партію спеціальних автобусів-душогубок, що виїздитимуть на місце страти. Обладнання пересувних катівень дозволяє надавати повний спектр послуг: від смертельної ін'єкції засудженому до вилучення органів для пересадки хворим законотрушним громадянам.

Тож справедливість є, за неї варто боротися.

Антон Лузер

Igor

Оскільки Україна не є повноцінно демократичною країною, то потужна спецслужба їй не потрібна. Не потрібно бажане видавати за дійсне. СБУ — це закритий елітний бізнес-клуб по зароблянню грошей. Вони вже давно не професіонали, хоча знають майже все, при бажанні можуть досягти певних результатів, але майже весь ККД йде на особисте збагачення верхівки «тасмного ордену». Якщо одного дня скасувати цю структуру, безпека країни багато не втратить.

Андрій Шевців

Щодо люстрації. 23 січня цього року президент України підписав Указ «Про розсекречення, оприлюднення та вивчення архівних документів, пов'язаних з українським визвольним рухом, політичними репресіями та голодоморами в Україні». Указом передбачено скасування грифу секретності, накладеного радянськими структурами на документи, пов'язані з українським визвольним рухом, політичними репресіями та голодоморами в Україні з 1917 до 1991 року. Це саме по собі ще не є люстрацією, оскільки саме оприлюднення інформації про таємну співпрацю певної особи із КДБ поки що не передбачає прямих юридичних наслідків — зокрема обмежень у прийомі на державну службу. Відповідний закон про люстрацію повинна спершу прийняти Верховна Рада. Але відтепер на підставі розсекреченої документації людина, яка постраждала від політичних переслідувань (або хтось із родичів чи її близьких) має право подати до суду на їх організаторів чи виконавців. Крім того, відтепер є можливість здійснити виборчу люстрацію, що може стати реальною люстрацією у сфері виборних посад — за умови активної участі журналістів, які робитимуть відповідні запити в СБУ.

Хех

В том, что Тернопольские выборы прошли без махинаций, есть очень большие сомнения. Тем не менее, факт, что Тягнибок имеет шансы, в том числе на парламентских выборах. В ситуации, когда голосовать головой будет попросту не за кого, заметная часть нестойкого на передок населения наверняка проголосует за него. Поэтому важно — КРИТИЧЕСКИ ВАЖНО, — чтобы это дерьмо показало себя до парламентских выборов. В силу чего победу «Свободы» в Тернополе надо рассматривать не как беду для страны, а как услугу, которую нечаянно-негаданно оказала стране Тимошенко. Так что пусть Тягнибок говорит. И показывает. Пусть пользуется вдруг свалившейся властью. Чем больше он сумеет сделать сейчас, тем меньше у него будет шансов взять следующий уровень. И тем больше будет шансов выжить у Украины.

Roman

Сумно, що УТ опускається до друку таких статей. Але в чому, власне, проблема? «Свобода» виграла вибори, і це для автора «бардак». Бо не відповідає його (їхньому) порядку?

І справді — з переляку рідна мова згадалася — але ж автор стверджує, що українцям антисемітизм не властивий — так в чому проблема? Згадалася стаття в УП ще одного переляканого «француза» Грабовського — там те ж саме. Істерика. Криза — рік до деякої міри позитивна. Вона вириває людину з буденності і змушує глянути навколо. І приводить до висновку, що потрібно вже навести лад. Як тоді заверещать на всі газети і журнали, на ТБ і в Інтернеті от такі от знавці йдешу!

спостережач

Автор статті краще б поцікавився основами політології, перш ніж писати таку дурню з претензіями на аналіз! Наявність крайніх правих як і крайніх лівих

є цілком нормальною в політичній системі будь-якої розвинутої держави. Особливо актуальними ліві і праві гасла стають в періоди кризи як альтернатива існуючій владі. У цьому немає нічого нового. А ви хотіли, щоб була одна партія і за неї регулярно голосувало 99 відсотків???

Олег (Нетягнибок)

До Ілька. Враження таке, що ви злякалися, панове. Злякалися, що замість цього болота смердючого може постати в Україні чисте озеро. Ну сам подумай, невже Юлі, Янеку, Кучмі, Ющенку, Путіну і всім, всім, всім у ВР чи де-інде при владі потрібні чіткі закони, нормальні суди, митниці, чесні податкові інспектори, СБУ і міністри оборони, які б не крали? Чесні даїшники? А де ж вони грошенята зароблятимуть? Ось ви — їхні слуги — і завили. І мову рідну згадали. У вас ще сидить комуно-комсомольський страх перед всім українським. Цікаво почути думку гол. редактора. Чи він відмажеться, що редакція може не поділяти думок кореспондентів?

ковінька його матері

Я, наприклад, не палкий прихильник пана Тягнибока, тим більше його політики, але коли автор статті безпеладійно звинувачує політика (яким би він поганим він не був) в антисемітизмі, русофобії тощо, і це висловлюється як щось очевидне та самозрозуміле, тоді постає логічне питання: докази, шановний, де? Адже це звинувачення досить серйозне. Я б радий панови Тягнибоку вирішити казус з паном Майдачевським у суді.

Ганна

1. Про хірургію було сказано з іронією чи без (?), бо Тягнибок — хірург.
2. Я була на його промові, і про антисемітизм не було жодного слова. Якби я знала, що він розпалює міжнаціональну ворожнечу (стаття з ККУ), то ні холери би зараз не писала. Крім того, я була членом виборчої комісії від «Свободи» на позачергових виборах міського голови в Києві (як і більшість студентів) — так люди з його штабу були адекватні, організовані.
3. Цій державі потрібен врешті сильний керівник, а не ламінарія.
4. Перефразувавши Черчілля: Тягнибок — не супер, але вибирати більше немає з кого.

Орфографія дописувачів зберігається

Свої зауваги та коментарі до статей Ви можете залишати в блозі **Тижня** — ut-magazine.livejournal.com та на нашому сайті www.ut.net.ua

Редакційна рада: Кирило Галушко, Юрій Макаров, Лідія Смола, Олексій Сокирко, Роман Цуприк (голова)

Редакція залишає за собою право на літдагування надісланих матеріалів без узгодження з автором. Рукописи не повертаються й не рецензуються. За зміст рекламних матеріалів та листів, надісланих читачами, редакція відповідальності не несе

Оформити передплату ви можете:

1. У редакції:

- заповніть квитанцію;
- оплатіть її у будь-якому найближчому відділенні банку;
- розбірливо зазначте адресу доставки та контактний телефон;
- відправте заповнений бланк замовлення (квитанцію про оплату):
 - факсом: (044) 351-13-01
 - поштою: ТОВ «Український тиждень», м. Київ, 03067 а/с №2;

Вартість редакційної передплати журналу

«Український тиждень»:

9 місяців - 126 грн;

6 місяців - 84 грн;

3 місяці - 42 грн;

1 місяць - 14 грн.

2. У будь-якому відділенні зв'язку

«Укрпошта».

Передплатний індекс – 99319

3. У передплатних агенціях:

АТЗТ «САММІТ» (м. Київ)
(044) 254-50-50 (багатоканалний)

ДП «САММІТ-Крим»
(м. Сімферополь) (0652) 51-63-55, 51-63-56

Філія ДП «САММІТ-Крим» (м. Ялта)
(0654) 32-41-35

ТОВ НВП «Ідея» (м. Донецьк)
(062) 304-20-22

«САММІТ-Харків»
(0572) 14-22-60, 14-22-61

«САММІТ-Кременчук»
(0536(6) 3-21-88, 79-61-89

ДП «САММІТ-Дніпропетровськ»
(056) 370-44-23, 370-45-12

ТОВ «ПресЦентр»:
(м. Київ) (044) 536-11-75, 536-11-80
(м. Запоріжжя) (0612) 62-45-39

ТОВ «Фірма Періодика»
(м. Київ) (044) 278-00-24
www.epodpiska.com

ТОВ Агенція передплати «Меркурій»:
(м. Київ) (044) 248-88-08, 249-98-88
(м. Кременчук) (0536) 70-03-84

ТОВ фірма «Меркурій»:
(м. Дніпропетровськ)
(056) 721-93-93, 721-93-94
(м. Новомосковськ) (05693) 6-00-93
(м. Павлоград) (05632) 6-00-93

ТОВ «Донбасс-Інформ»
(м. Донецьк) (062) 345-15-92,
345-15-94

ТОВ «Медіа-Прінт» (м. Черкаси) (0472)
45-31-13, 45-25-10

ПП «Медіа-Новости»
(м. Полтава) (0532) 50-90-75

ТОВ «ВПА» (м. Київ)
(044) 502-02-22

ЗАТ «Передплатна агенція "KSS"»
(м. Київ) (044) 585-80-80

Агентство передплати та доставки
«Бліц-Преса» (м. Київ)
(044) 205-51-16, 205-51-50

ДП «Фактор-Преса» (м. Харків)
(057) 738-75-33

повідомлення	отримувач платежу	ТОВ «Український тиждень»	
		26007026823721	35392656
		поточний рахунок отримувача	код отримувача
	назва установи банку	Печерське відділення КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК»	
		322012	МФО банку
	Прізвище, ім'я та по батькові платника		
	Адреса платника, телефон		
	вид платежу: за передплату на журнал «Український ТИЖДЕНЬ»		
	період:		
касир	платник (підпис)	сума, грн	

квитанція	отримувач платежу	ТОВ «Український тиждень»	
		26007026823721	35392656
		поточний рахунок отримувача	код отримувача
	назва установи банку	Печерське відділення КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК»	
		322012	МФО банку
	Прізвище, ім'я та по батькові платника		
	Адреса платника, телефон		
	вид платежу: за передплату на журнал «Український ТИЖДЕНЬ»		
	період:		
касир	платник (підпис)	сума, грн	

За детальною інформацією звертайтеся
за тел. (044)351-13-00
менеджер з передплати
Каріна Семяновська
K.Sem@ut.net.ua

Урок єврореалізму

СПІЛКУВАВСЯ Дмитро Губенко

Посол України при Європейському Союзі Андрій Веселовський розповів **Тижню**, що від нашої держави в Європі вимагають бути зразком для сусідів, але сама Україна при цьому до свого іміджу ставиться по-свинському

З послом України при ЄС Андрієм Веселовським **Тиждень** зустрівся у Брюсселі напередодні візитів українських президента та прем'єрки до європейської столиці. Відповідно й почали ми розмову з ролі окремих подій та особистостей в українсько-європейських відносинах.

НЕ РОЗЧАРУВАННЯ, А ЖОРСТКИЙ РЕАЛІЗМ

У. Т.: Як можна оцінити постмайданний розвиток відносин між Україною та ЄС?

— Те громадянське суспільство, яке було вирішальним елементом на Майдані, самозаспокоїлося. І в цьому, до речі, є велика «заслуга» тих, хто став нас страшенно хвалити, ніби ми здійснили великий подвиг. І ми повірили, що вже на коні, що вже в'їхали в майбутнє. Як наслідок — значною мірою розтратили те, чого досягли на початку 2005 року. Це проблема цілого суспільства. Занадто демонстративна персоніфікація влади — це результат рівня розвитку нашого суспільства. Ми маємо тих керівників, на яких заслуговуємо. І відповідно не тільки їх, а й верхній шар уряду, середній бюрократичний і нижчий аж до начальників районних земельних відділів. Це реальний субстрат, що продукує тих чи інших осіб. І коли ми критикуємо те, що сказав керівник Х, то насправді це ми сказали. Слід критикувати самих себе. Якщо ми це зрозуміємо, то лише тоді будуть шанси на розвиток. Якщо ж очікуватимемо, що замість одного керівника прийде інший, ми приречені бути країною третього світу.

У. Т.: Коли саме стало особливо відчутним розчарування Україною у ЄС?

— Впродовж усіх цих років були злети й падіння, що залежали від конкретних подій як в Україні, так і в Єв-

росоюзі. Завжди і в Україні, і в ЄС, що зовсім не характерно, були моменти романтичних сподівань. І такий момент у Європейському Союзі був наприкінці 2004-го — початку 2005-го. У німецькому бундестазі всі депутати принесли помаранчі й поклали їх на попітри. Це дивно сьогодні, але надзвичайно нехарактерно для німецьких законодавців! Саме цей сплеск романтизму і наштовхує нас на думку, що зараз є розчарування. Ні, не розчарування, я сказав би, жорсткий реалізм. Не хочи приховувати реальних проблем за світовими, але криза економічна, зокрема фінансова, страшенно вдарила по рівню українсько-ЄСівських відносин. Значною мірою переговори про створення зони вільної торгівлі почали пригальмовувати саме через це. В Україні ж постраждали основні бізнесоутворювальні галузі, і саме ті, що пов'язані з ЄС. Метал, хімічна продукція, добрива, зерно продавалися сюди, в Європу. ЄС відновив мито на зерно, і це вдарить по українському експорту. Тобто умови для нас погіршилися і всередині, і зовні.

Є ще політичний контекст, що дає підстави говорити про розчарування. Передвиборча ситуація почала складатися ненормально рано: за півтора року до президентських виборів. Помаранчева революція недовиконала суспільних сподівань. Але те, що передвиборча гарячка почалася так рано, позитивно. Це є свідченням того, що суспільство не-

задоволене, воно почуло смак значно розвиненішого і демократичнішого суспільства у той переломний момент. Ось чому такі сильні електоральні сподівання, а не тому, що цього хоче президент, прем'єр чи лідер опозиції. А в такій ситуації мимоволі починають менше відчуватися зовнішні пріоритети. У ЄС це бачать, тому нас за це критикують: давайте, хлопці, зараз же є можливості!

Вони перебільшують: зараз можливостей стало значно менше. Ми просили кредити через Європейський інвестиційний банк. Були дуже великі бажання і готовність у вересні, вже у жовтні вони стали зникати, а в грудні ситуація зовсім змінилася. Не кажуть «не дамо», але умови і терміни вже інші. Ми не можемо критикувати за це ЄС, бо знаємо, що його країни-члени також у дуже складній економічній ситуації. Але ніхто ні в Україні, ні в ЄС не ставить крапки. Так, процеси пригальмувалися, і нам усім це не подобається. Але не настільки, що були підстави вживати слово «розчарування».

СХІДНЕ ПАРТНЕРСТВО БЕЗ ЗМІСТУ УКРАЇНІ НЕ ПОТРІБНЕ

У. Т.: Європейський Союз сьогодні пропонує шістьом своїм сусідам (Україні, Білорусі, Молдові, Грузії, Вірменії та Азербайджану) нову ініціативу — Східне партнерство. Чим для нашої держави буде участь у цьому проекті — кроком до членства в ЄС чи буферною зоною?

БІОГРАФІЧНА НОТА

Андрій Веселовський

Народився 28 липня 1951 року у Львові. У 1974 році закінчив Київський державний університет ім. Тараса Шевченка, референт-перекладач англійської і французької мов, викладач російської мови, у 1989 році — Дипломатичну академію МЗС СРСР. У 1975 — 1977 роках — оглядач випускової редакції для українських закордонних газет Радіотелеграфного агентства України при РМ УРСР (РАТАУ). У 1983 — 1986 роках — перекладач французької мови в Алжирі. У 1992 — 1996 роках — радник-посланник Посольства України в Канаді. У 1996 — 2001 роках — заступник начальника Управління політичного аналізу та планування, член колегії МЗС України. У 2001 — 2005 роках — Надзвичайний і Повноважний Посол України в Арабській Республіці Єгипет (Республіка Кенія та Республіка Судан за сумісництвом). У 2005 — 2008 роках — заступник міністра закордонних справ України.

— Європейська інтеграція — це, по-перше, зміни українського законодавства у напрямку чинного правового поля ЄС. А по-друге, реальна імплементація цих змін на практиці. Східне партнерство дає нам можливість реально пришвидшити процес. У цій ініціативі передбачена окрема частина «Інституційна здатність», на яку виділено нехай невеликі кошти, але головне — увага, людські ресурси. Її завдання в тому, щоб наші інституції швидше переймали, вивчали і ▶

В СВІТІ МЕБЛІВ Є ОСНОВА — МАГАЗИНИ

стіл ТН6531ВВh 150x90 - 2385 грн.
стілець С3802yрh - 612 грн.

стіл ТVE4590RH 90x90(+90) - 2277 грн.
стілець CB2434yрh - 783 грн.

Комплект (стіл + 4 стільці)
DS27003A 120x80

Комплект (стіл + 4 стільці)
DS1005 114x70

БІЛЬШЕ 1200 НАЙМЕНУВАНЬ МЕБЛІВ!

Київ: опт. б/г розрахунок: /044/ 461-98-98 (багатоканальний), ф.: 461-98-40, www.liganova.kiev.ua, info@liganova.kiev.ua
роздріб:

Салон-магазин „Крісла Стільці Столи”: пр. Голосіївський, 70, тел.: /044/ 461-98-38

Салон-магазин „Крісла Стільці Столи”: б-р Лесі Українки, 34, тел.: /044/ 461-91-91

Салон-магазин „Крісла та Стільці”: Харківське шосе, 55, тел.: /044/ 562-60-30

ДНІПРОПЕТРОВСЬК: тел.: /0562/ 31-30-31; ЗАПОРІЖЖА: тел.: /061/ 224-67-16; КРИВИЙ РІГ: тел.: /0564/ 92-08-38; МАРІУПОЛЬ: тел.: /0629/ 33-50-24;

ДОНЕЦЬК: тел.: /062/ 348-83-83; МИКОЛАЇВ: тел.: /0512/ 55-59-52; СІМФЕРОПОЛЬ: тел.: /0652/ 57-12-58; ЖИТОМИР: тел.: /0412/ 414-700;

ЧЕРНІГІВ: тел.: /04622/ 4-11-37; ХАРКІВ: тел.: /057/ 731-12-97; ХЕРСОН: тел.: /0552/ 44-09-12; ОДЕСА: тел.: /048/ 777-78-77; ЛЬВІВ: тел.: /032/ 295-24-24;

ЛУЦЬК: тел.: /03322/ 5-14-81; ПОЛТАВА: тел.: /0532/ 67-85-00; ЧЕРКАСИ: тел.: /0472/ 31-35-05; КІРОВОГРАД: тел.: /0522/ 33-06-15; ЛУГАНСЬК: тел.: /0642/ 71-95-37

застосовували європейське законодавство. Це найбільше досягнення Східного партнерства, тому що у Європейській політиці сусідства акцент робиться трохи інший: наближення законодавства потрібне, але це проблема самої країни. У такому разі є зобов'язання робити це і з боку ЄС, що є найважливішим кроком.

Також важливою є можливість реалізації флагманських проектів. Йдеться про деякі системні проблеми у країнах Східного партнерства, які так чи інакше потрібно вирішувати. Якщо кожна країна діятиме сама, це забере значно більше сил, засобів і, звісно, буде зроблено по-своєму, а не за спільним сценарієм. Якщо ж це робиться за спільним сценарієм, то всі ці країни стають наближеними до ЄС.

Окремо стоять двосторонні проекти між Україною та ЄС, які ми реалізуємо, але їх, можливо, не реалізують наші партнери. Вони вирішують самі, наскільки їм варто інтегруватися. У Східному партнерстві є чіткий поділ на дві сфери: двосторонні та багатосторонні відносини. Те, що ми робимо з ЄС зараз, — діалог про безвізовий простір, угода про асоціацію, зона вільної торгівлі, спільний авіаційний простір, енергетичне співтовариство та багато іншого — залишається у нас, і ніхто з партнерів

у це не втручається. А до цього додаються ще й спільні проекти Східного партнерства. Також було б неправильно не згадати про фінансовий бік справи. Ми не можемо допустити того, щоб у цих складних економічних умовах з'явилися тенденції залишити від ініціативи саму назву, а зміст забрати. Східне партнерство без змісту Україні не потрібне, вона у двосторонньому плані має надзвичайно високий рівень розвитку відносин із Євросоюзом і рухається досить швидко. Якщо ми визнали, що необхідна багатостороння складова, треба її належно фінансувати.

У. Т.: Торік з ініціативи Франції було створено таку структуру — Союз для Середземномор'я, але вона виявилася неефективною. Чи може така доля очікувати й Східне партнерство?

— Союз для Середземномор'я має велику проблему: арабсько-ізраїльський конфлікт. Мирний, спокійний, передбачуваний розвиток відносин між Південним і Східним Середземномор'ям та країнами ЄС до вирішення цього конфлікту не може бути повноцінним. Такої проблеми у нас немає.

У. Т.: У Східному партнерстві зібралися дуже різні країни, зокрема й авторитарна Білорусь. Чи сприймають у ЄС Україну як своєрідного лідера, локомотив цієї групи?

— Так, ми відчуваємо не лише такі очікування, а й вимоги: будьте першими, будьте зразком! Про це говорять у присутності інших, і ніхто не ображається. Зараз також багато в чому серйозно просунулася Молдова, і це слід підкреслювати. Що стосується Білорусі, то процеси на пострадянському терені не є статичними. Триває еволюція, що розпочалася у 1991 році. Натомість країни — члени ЄС свій еволюційний період у цьому розумінні завершили. Балканські країни підходять до того стану, коли всі вони зможуть бути у Євросоюзі: на 75–80% вони закінчили цей процес. А ми — колишній СРСР — у менш просунутій стадії. Це не означає, що ми обов'язково прийдемо до того, до чого прийшли Балтійські країни або до чого зараз підходять Балканські. В історії немає детермінізму. Україна зовсім не автоматично стане членом ЄС — для цього потрібно працювати.

Було б дуже неправильно повторювати, як пишуть у газетах: «Ми приречені на успіх». Ми ні на що в жодному разі не приречені. Туреччина більше приречена сьогодні, тому що більше працює над цим. Потрібно розуміти, що останнє розширення спричинило серйозні структурні, економічні й навіть міжлюдські тертя і проблеми в країнах ЄС. Особливо негативно вплинуло приєднання двох чорноморських держав, причому це було використано неправильно у європейських ЗМІ, з акцентом на недоліки в цих двох країнах, щоб уникнути обговорення внутрішніх проблем у країнах Західної Європи.

Отже, рух у правильному напрямку в нас є. Державна машина і громадськість розуміють європейську інтеграцію й підтримують її. Але це не означає, що кожен українець, щойно народившись, автоматично стає європейцем. Йому треба це пояснювати: і в дитячому садку, і в школі, і пізніше. Кожному студентові слід пояснити, чим краще навчатися за Болонською системою, ніж за такою, коли батьки заносять гаманці. Тоді рух підтримуватиметься, інакше ж він сам захликатиметься. Це завдання всієї державної машини, всього громадянського суспільства.

СВИНСЬКЕ ОБЛИЧЧЯ ЯК НАСЛІДОК ХУТОРЯНСТВА

У. Т.: Щодо державної машини... В Україні сьогодні фактично є два центри влади, і це позначається на зовнішній політиці. Президент діє через Міністерство закордонних справ, тоді як уряд — через віцепрем'єр-міністра Григорія Немирю. Чи не заважає це вам у роботі?

— Я представляю тут державу і не можу ділити її на особистості, адміністрації чи секретаріати. Єдине, що я можу сказати: по жодному з ключових питань європейської інтеграції, по жодному переговорному процесу мені ніколи не доводилося представляти дві позиції. Позиція завжди була єдина. Вочевидь, це результат того, що європейська інтеграція і як ідея, і як реальна справа не є дискусійною. Ті окремі методи чи слова, що використовуються в Україні, — це інша річ. На виході тут, у Брюсселі, єдина позиція.

У. Т.: Українську політику щодо ЄС у європейській пресі іноді називають

ФОТО: УКРАЇНОРИМ

вають політикою шантажу, мовляв, або ви берете нас до себе, або ми йдемо до Росії. Ви згодні з тим, що Україна шантажує Європу?

— Серйозна преса — The Financial Times, Die Suddeutsche Zeitung, Le Monde — такого не пише. В Україні була одна кампанія — «Не Так», і ми знаємо, чим вона закінчилася. Я думаю, це навчило всіх українських політиків, котрі ще мали якісь сумніви, яким шляхом потрібно рухатися. Не треба плутати європейську інтеграцію з економічними відносинами з тими чи іншими країнами, що не є членами ЄС. Але все це нюанси. Одна річ, із ким ти одружуєшся, інша — з ким товаришуєш як член сім'ї. Питання одруження в українському політикумі вирішено — це ЄС. А чи ми надалі гратимемо з Миколою у доміно, чи підемо з кількома іншими парами на шашлики — це інша справа. Немає протиставлення, йдемо ми до Росії чи ЄС. Яку глибину відносин ми маємо потім залишити з тією самою Російською Федерацією, з якою у нас багато спільного в економічному комплексі? Звісно, високу. Естонці,

до речі, дуже добре торгують із РФ. Усі молочні продукти до Петербурга надходять з Естонії, бо вони дешевші й не гірші за фінські.

У. Т.: Працівники європейських інституцій прямо кажуть, що ми маємо активніше представляти свою країну. Нам ставлять у приклад і Ту-

«В історії немає детермінізму. Україна зовсім не автоматично стане членом ЄС — для цього потрібно працювати»

реччину, і навіть Боснію. Як нам стати помітнішими?

— Нормальна жінка, яка хоче, щоб її любили у родині й водночас поважали на роботі, витрачає якусь частину доходу на свій макіяж. Хтось — 10%, хтось — 20%, хтось — 30%. Але не менше ніж 10%. Українська держава на свій макіяж, боюся, не витрачає навіть сотої частки свого прибутку. Це ненормально й абсолютно неспівмірно з практикою будь-якої розвиненої країни. На самопропаганду, а також на пояснення своїх дій своїм же громадянам ми

практично не витрачаємо грошей. Ми витрачаємо кошти окремих партій або інституцій на пояснення того, чому їхні керівники роблять те чи інше. А це зовсім різні речі. На виховання суспільства у тому самому дусі європейської інтеграції, який усі проголосили, ми не витрачаємо грошей. І це катастрофа.

Ми не витрачаємо грошей, щоб пояснювати Європі, хто ми і що ми: історично, культурно, етнічно, економічно, як завгодно. А позаяк не витрачаємо, то ніхто й не знає. У нас нульовий бюджет на будь-які культурні та інформаційні заходи тут в Брюсселі і взагалі за кордоном. Просто немає! Ми не можемо купити рамку для картини, щоб її показати, не кажучи вже про художню виставку. А оскільки немає, то ніхто й не знатиме. Ми по-свинському ставимося до власного іміджу. Як наслідок — у нас і обличчя свинське. ■

Фоновий звук

Системи відображення інформації

- комутація та наладка роботи обладнання в приміщеннях площею від 100 до 100 000 м²
- гарантійна, сервісна та технічна підтримки
- розробка та впровадження нестандартних інноваційних рішень

Послуги "під ключ" - від розрахунків до запуску в експлуатацію

на фото: старобізнесмен ГОБТ "ПрессКом" (С. Шабель, В. Володар, А. Цірик, Д. Євдокименко, А. Сабуров, С. Шинь)

ПрессКом® TECHNOLOGY

тел./факс: (044) 585-97-27
www.presscom.ua

Східне

АВТОР: Дмитро Губенко,
Київ – Брюссель

20 березня на саміті в Брюсселі лідери країн – членів Європейського Союзу остаточно затвердили Східне партнерство – ініціативу, яка має на меті поглибити співпрацю між Україною та ЄС і створити нове поле для багатосторонньої роботи за участю ЄС, Вірменії, Азербайджану, Білорусі, Грузії, Республіки Молдови та України. На реалізацію політики партнерства Європейський Союз виділить у 2009–2013 роках €600 млн.

CONTRA

Голова делегації ЄС – Україна, депутат Європейського парламенту Адріан Северин

У. Т.: Якої ви думки про Східне партнерство?

– Зі Східним партнерством є дві проблеми. По-перше: якою є додана вартість цієї ініціативи? На це запитання немає чіткої відповіді. Такі держави, як Україна, які вже досягли певних успіхів, можуть боятися того, що увагу Європейського Союзу до них буде розпорощено, адже в цій групі є досить різні країни. Відповідно, побічним ефектом Східного партнерства є те, що всі ініціативи в його межах будуть зведені до дуже низького спільного знаменника. По-друге, Східне партнерство ґрунтується на філософії конфронтації та винятків. І тут я маю на увазі Росію і Туреччину. Чому вони виключені з цієї ініціативи? Фактично Східне партнерство виглядає як віддзеркалення російської політики створення навколо себе зони особливих інтересів. Ми боремося з Росією за тих самих сусідів, тож цей регіон може перетворитися на поле битви.

Це тупикова ініціатива, але в нас немає мужності ви-

знати, що це погана ідея. До речі, зверніть увагу, хто стоїть за Східним партнерством, – це Польща, Чехія та Швеція. Всі ці країни мали чи мають проблеми з ратифікацією Лісабонської угоди! Ми повинні бути реалістичними. Східне партнерство передбачає співпрацю між країнами-учасницями. Є, наприклад, ідея створити парламентську асамблею країн партнерства. Але ж у законодавців цих країн немає постійного спільного порядку денного! До того ж, це була б дуже дорога інституція.

У. Т.: Яким же має бути шлях України до ЄС?

– Для України є місце в Євросоюзі! І це заради добра не тільки України, а і ЄС. Ми потребуємо справжньої стратегії для Чорноморського регіону. Зараз Європейський Союз реалізує у відносинах із країнами регіону Чорноморську синергію. Але ж до синергії вдаються тоді, коли бракує стратегії!

Якщо говорити про сьогоднішній день, то я і далі наполягаю на виділенні стабілізаційного пакету для України. На жаль, у ЄС бракує справжньої солідарності та спільної антикризової політики. Але економічно Україна вже майже член Євросоюзу, адже якщо її економіка зазнає краху, це відчує вся Європа. Тому ми не можемо допустити структурної політичної та економічної кризи в Україні. ■

ПАРТНЕРСТВО

PRO

Голова комісії у закордонних справах Європейського парламенту Яцек Саріуш-Вольський

У. Т.: Яку користь матиме Україна від Східного партнерства?

— Східне партнерство — це покращена форма Європейської політики сусідства. По-перше, це більше економічної інтеграції, укладення угоди про вільну торгівлю. Це такі економічні відносини, які ми зараз маємо, наприклад, із Норвегією. По-друге, полегшення візового режиму, а в далекій перспективі й безвізовий режим. По-третє, більш щедра фінансова допомога. По-четверте, досконаліша форма зв'язку з ЄС — угода про асоціацію. Східне партнерство ані передбачає, ані усуває подальших перспектив цих країн. Тож це ані «так», ані «ні» у відповідь на їхнє прагнення членства. Ця ініціатива просто підтягує ці країни ближче до ЄС. Зараз ні Союз, ні ці країни не готові до переговорів про членство.

Східне партнерство також має додану вартість, тому що встановлює багатосторонні контакти. Ми хочемо мати навколо ЄС кільце друзів, які б також були друзями поміж собою. Ця політика ґрунтується на принципах диференціації (до кожного ставляться відповідно до його заслуг та можливостей) та умовленості (поступ кожного залежить від попередніх здобутків). Тому, я сказав би, що в Україні ця нова політика нічого не забирає. Україна також не одержить більше, ніж вона очікувала б отримати поза межами цієї ініціативи.

У. Т.: Чи не стане Східне партнерство «буферною зоною» на східному кордоні ЄС?

— Це припущення цілком помилкове. Євросоюз хоче спонукати своїх східних сусідів до більшої демократії, поваги до прав людини, добробуту, ринкової економіки. Ця ініціатива не спрямована проти Росії, тому що ми пропонували їй те саме. Росія відмовилася від політики сусідства та попросила спеці-

альний статус, який і отримала. Критерії політики сусідства не пов'язані з рівнем демократії, це просто прикордонні країни.

Ми маємо геополітичний інтерес у тому, щоб цей регіон був мирним і стабільним. Ми не боремося за збереження територіального впливу, як це робить Російська імперія. Ми маємо сумнів, що Росія — це європейська країна, але ми не маємо сумнівів у тому, що нею є Україна — за своїми історією, традиціями, ментальністю, цінностями. Якщо ж ви хочете наблизитися до ЄС, то вам потрібні десовєтизація, реформи та вестернізація.

На сьогодні в ЄС є велике розчарування Україною. І нами, і вами було стільки зроблено, ми мали такі великі надії — і все це втрачено. Українці були героями, які здобули демократію! Ви були позитивним прикладом. Але цей авторитет уже неможливо відновити. Якщо українці припинять сваритися, то зможуть поновити звичайний, нормальний статус у відносинах з ЄС, але не той величезний кредит довіри, надії та любові до помаранчевих сил. Його змарновано. ■

Озброєний захист

Юрій ЩЕРБАК, Надзвичайний і Повноважний Посол України, посол в Ізраїлі (1992–1994), у США (1994–1998) та за сумісництвом у Мексиці (1997–1998), у Канаді (2000–2003)

Сьогодні втрачено не все. Ми залишаємося вагомою силою на міжнародній арені. Ми залишаємося незалежною країною, що не повторює ні політики США, ні політики Росії. На 90–92% наші зовнішньополітичні акції за своїм змістом і якістю є європейськими. Натомість, ми втрачаємо свої позиції, тому що всередині країни стався розкол політичної еліти. За таких умов неможливо провадити осмислену зовнішню політику. МЗС України страждає на шизофренічну роздвоєність, зумовлену тим, що від різних владних центрів надходять суперечливі розпорядження щодо того самого питання. Сьогодні наші основні загрози не зовні, а всередині країни. Але попри всі труднощі, західний вектор має залишатися головним у нашій зовнішній політиці.

Сьогодні наші основні загрози не зовні, а всередині країни. Але попри всі труднощі, західний вектор має залишатися головним у нашій зовнішній політиці

Хоча вступ до НАТО тимчасово з порядку денного знімається. Вартий уваги приклад Фінляндії, що після Другої світової війни у своїй зовнішній політиці намагалася врахувати інтереси Росії, своєї агресивної сусідки, вчилася налагоджувати з нею конструктивну співпрацю. Але фінський шлях України не підходить, бо наша ситуація всередині країни відрізняється від тієї, що була у Фінляндії. Не було жодного фіна, який хотів би інтегруватися в Росію. В Україні ж функціонує серйозна проросійська партія. Одним словом, політику фінляндизації в Україні було б дуже важко провадити. Ми маємо обстоювати рівноправність у відносинах із Росією, не піддаватися нав'язуванню нам ідеології радянської республіки. Приміром, не можна дозволяти послу іншої держави, зокрема Російської Федерації, поводитися нахабно. Ніхто не підтримав Володимира Огризка, який висловився проти такої поведінки. Чи може йтися про зовнішню політику самоповаги й рівноправності, якщо міністр не може й слова сказати супроти?

Нині Україна перебуває в сірій зоні безпеки, тому навколо неї відбуваються всі ці ігри зі спробою її залякати. Якби Україна була в НАТО, цього не було б.

Володимир ВАСИЛЕНКО, професор, доктор юридичних наук, Надзвичайний і

Повноважний Посол України, посол у країнах Бенілюксу і представник при НАТО та ЄС (1992–1995), посол України у Великій Британії та за сумісництвом в Ірландії (1998–2002)

Насамперед Україна має продовжувати свій стратегічний курс на інтеграцію в євроатлантичні структури, мета якої – повноправне членство у НАТО. Між країнам Альянсу є консенсус: його двері відчинені для України. Головною перепоною на шляху до нашого членства в НАТО є не тиск і шантаж Росії, а відсутність злагоди між представниками вітчизняного політикуму. В питанні членства України у НАТО Комуністична партія і Партія регіонів виступають не як парламентська опозиція, а як антинародні й антидержавні сили. Їхня протидія курсу України на членство в Альянсі рівнозначна їхній участі у спеоперациї Росії, спрямованій на знищення незалежності України.

Впливова більшість російської владної еліти вважає, що Україна є частиною Росії, яка не має права на власну незалежну державність і яка повинна врешті-решт знову стати частиною «єдиної Великої Росії». Звідси істеричне несприйняття курсу України на членство у НАТО. Адже в результаті його реалізації Українська держава опиниться під безпековою парасолькою Альянсу. А це означає остаточну руйнацію неоімперських амбіцій і планів Росії щодо нашої країни.

Зовнішня політика України має стати жорсткішою

СПІЛКУВАЛАСЯ Жанна Безп'ятчук

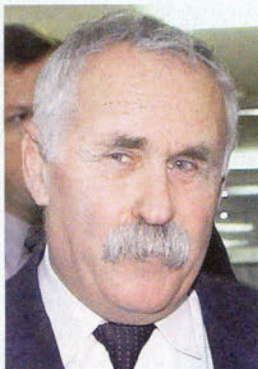
Після серії зовнішньополітичних поразок Україна опинилася в сірій зоні безпеки, тобто в зоні, незахищеній жодною міжнародною безпековою парасолькою. Складеться враження, що український багаж втрат і невикористаних можливостей на міжнарод-

ній арені є критично великим, особливо якщо врахувати, що Україна втратила реальні шанси швидкого зближення з ЄС, а Росія розглядає її тільки в аспекті своїх імперських амбіцій. Якою за таких умов має бути нова зовнішньополітична стратегія України? Про це **Тижень** запитав українську дипломатичну еліту. ■

Сьогодні вибудувати зовнішньополітичну стратегію України, спрямовану на захист її життєво важливих інтересів, неможливо без широкої внутрішньополітичної підтримки курсу нашої держави на повноправне членство у НАТО. Навряд чи на таку підтримку можна сподіватися з боку Компартії, що традиційно виступає проти незалежності України й відіграє роль п'ятої колони. Однак керівництво Партії регіонів має усвідомити, що питання членства у НАТО, яке вона використовує як політичне гасло для залучення електорату, розколює Україну і ставить під загрозу її майбутнє як незалежної держави.

Протидія комуністів і ПР курсу України на членство у НАТО рівнозначна їхній участі в спецоперації Росії, спрямованій на знищення незалежності України

Розширення НАТО за рахунок України не створить жодної небезпеки для Росії, оскільки остання є ракетно-ядерною потугою і підтримує нормальні відносини практично з усіма країнами – членами Альянсу. Водночас членство України у НАТО змусить керівництво Росії зосередитися на розбудові власної держави, а не на реалізації неоімперських планів. Це призведе до зникнення геополітичного напруження в українсько-російських відносинах. І нарешті, членство в Альянсі України, з якою Росія матиме добросусідські, партнерські відносини, зміцнить її безпеку. Адже відомо, що будь-які рішення в НАТО ухвалюються лише консенсусом. Здійснення Україною консолідованого євроатлантичного курсу має супроводжуватися продовженням активної роз'яснювальної кампанії, спрямованої на донесення правдивої інформації про НАТО до українських громадян. Адже протягом десятиліть вони були об'єктом зомбування з боку ропчатку радянської пропаганди, а останніми роками з боку російських і проросійських ЗМІ, що, на жаль, домінують в інформпросторі України.

Володимир КРИЖАНІВСЬКИЙ,
Надзвичайний і Повноважний Посол України в Росії (1991–1994)

Щоб говорити про те, чи втратила щось Україна, потрібно поглянути на те, що ми мали. Чи мали ми колись хороші відносини з Росією? У часи, коли я був послом України в Росії, єдине, що не робили росіяни, – не плювали в їжу. Чи мали ми колись хороші відносини з Білоруссю чи Румунією? Можна впевнено сказати, що з Польщею ми мали кращі відносини, тому нам є що втрачати. Олександр Квасневський, Лех Качинський – це адепти України.

Звісно, ніхто не хоче мати в особі України нового вагомого гравця на міжнародній арені. Але щоб наша держава змогла реалізовувати ефективну зовнішню політику, ми маємо робити все, аби змінити систему всередині країни. Від українських політиків багато очікували наприкінці 2005 року. Європа вже була впевнена, що в особі України з'явився новий нормальний партнер. Проте державне керівництво країни не змогло втриматися на хвилі Майдану – ось це втрата можливостей. Але згодом європейці були неприємно вражені діями цих православних східних слов'ян. У католицьких і протестантських країнах такої корупції, як у нас, немає. Нам потрібно витравлювати із себе те візантійство, що так нам заважає. Європі його складно сприймати і розуміти. Водночас слід усвідомлювати, що ми сп'ялися на ноги вперше за дуже довгий час. І віднині не дамо поставити себе на коліна.

У 1996 році ціна на газ в Україні була вищою, ніж у Польщі. Потім Україна почала випрошувати для себе знижки, ми себе розбещували дешевим газом. Натомість нам потрібно нарощувати ціну разом з усією Європою. Одним словом, нам потрібно змінювати себе. Змінимося ми – зміниться і ставлення Європи до нас.

Нам потрібно витравлювати із себе те візантійство, що так нам заважає. Європі його складно сприймати і розуміти

ОЦІНКА

В очікуванні змови

Росія прагне переформатувати центри сили та впливу

Є кілька речей, що змушують по-іншому поглянути на те, що відбувається навколо і в самій країні. Звісно, це насамперед системна економічна та технологічна криза, що спалахує у світі приблизно раз на 50 років. Це так звані довгі кондратьєвські цикли, що відміряють перехід від одного технологічного укладу до іншого. На черзі вже шостий.

Його обриси ще не зрозумілі, хоча зовнішньоекономічний формат суперечностей, що зростають, однозначно має спричинити переформатування центрів сили та впливу. Найбільші песимісти ладні згадувати, що фіксування кордонів таких зон у межах уже нового економічного та оборонного суверенітету, зокрема, відбувалося після Першої та Другої світових воєн, коли самі війни були як наслідком, так і способом виходу з криз. Мовляв, не треба шукати економічного виходу там, де його немає...

Це можна було б і проігнорувати. Але минулого тижня, наприклад, міністр оборони Росії Анатолій Сердюков на засіданні колегії оборонного відомства заявив, що у світі зростає ймовірність збройних конфліктів, потенційно небезпечних для Росії. За його словами, головні винуватці такої ситуації – США і НАТО. «Військово-політична ситуація характеризувалася прагненням керівництва США досягти глобального лідерства розширенням і нарощенням військової присутності США та їхніх союзників по НАТО в регіонах, що межують із Росією. Прагнення американської сторони були націлені на отримання доступу до сировинних, енергетичних та інших ресурсів країн СНД. Активно підтримувалися процеси, скеровані на витіснення Росії з простору її традиційних інтересів», – цитували слова Сердюкова російські інформаційні агенції.

Ця риторика, втім, для внутрішнього вжитку. А перед тим 25 грудня 2008

СЕРГІЙ ЗГУРЕЦЬ
військовий аналітик

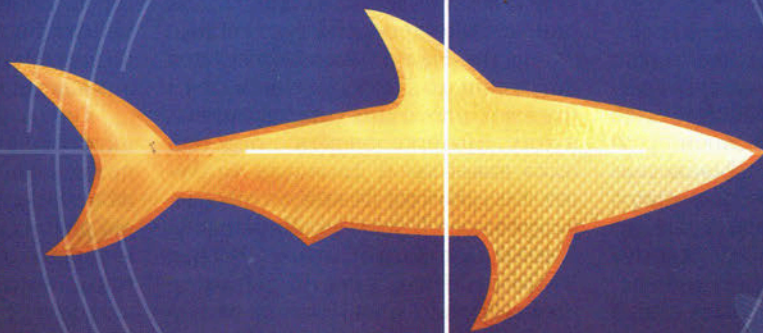
року, вже без будь-яких розголошень для преси, на закритому засіданні Ради безпеки Росії обговорювалася стратегія РФ щодо країн СНД, включаючи оцінку ситуації на Кавказі після збройного конфлікту з Грузією, ситуації з українською газотранспортною системою, просування проектів Північного та Південного газових потоків тощо. А ще Москва встигла провести зондувальні перемовини з представниками Вашингтона на цікаву тему: США не розміщуватимуть системи ПРО у Східній Європі, а Росія назаєм використає свої важелі впливу на Іран, позиція і дії якого у регіоні турбують американців.

Іран входить у велику дугу нестабільності, що простягнулася від Близького Сходу (Ліван) через Ірак та Іран до Афганістану і Пакистану. Зростання потенціалу конфліктності у світі, що також є однією з ознак завершення чергового «кондратьєвського» циклу, нині тісно пов'язане зі збереженням

високого рівня терористичної активності й неконтрольованим поширенням зброї масового ураження і технологій подвійного призначення. Будь-яка дестабілізація у цьому та інших регіонах планети негативно позначиться на Сполучених Штатах, третина ВВП яких забезпечується міжнародною торгівлею, а 80% товарів і 67% енергоносіїв перевозяться морським шляхом.

Це те, що відомо. Але невідомо, чи разом із цим не обговорювалася ситуація з іншими «просторами», що традиційно цікаві вже самій Москві. Хоча дуже на те схоже. Бо нині помітно, що США, країни ЄС і НАТО не мають ні бажання, ні важелів впливу, використання яких унеможливило б реалізацію Кремлем своєї стратегії щодо приборкання непокірних країн на теренах СРСР. Це показав воєнний конфлікт Росії проти Грузії. Коли ж ідеться про Україну, то під час газового конфлікту провідні країни Європи продемонстрували неготовність до ускладнень у відносинах із РФ заради підтримки інтересів Києва. Процес приєднання України до Євроатлантичної системи колективної безпеки нині виглядає вельми невизначено і непевно. Особливо на тлі заяви генерального секретаря Яапа де Хоопа Схеффера у Кракові: розширення Альянсу має відбуватися з урахуванням інтересів Росії. З високою ймовірністю можна говорити про те, що впродовж найближчих десяти років політичне керівництво у традиційно найактивніших країнах щодо України – США та Росії – буде незмінним з усіма негативними наслідками для Києва у разі досягнення якогось балансу інтересів між Москвою та Вашингтоном. У цей період Україні не слід сподіватися на парасольку безпеки від НАТО, а внутрішня нестабільність робить країну ще вразливішою на міжнародній арені.

Навіщо зайві
ПОСТРІЛИ?
Якщо Є ЦІЛЬ!

**Пряме влучення
в цільову аудиторію**

Рекламна служба: (044) 207 44 85,
(067) 522 2240 e-mail: reklama@tv.1.com.ua

www.tv1.com.ua
www.fbc.net.ua

перший діловий
телевізійний канал

Четвертим будеш?

АВТОР: Леся Соловчук

Зниження рейтингів БЮТ, НУ-НС та Партії регіонів дає шанс прорватися у велику політику новим проектам

Міф про те, що українська політика пласка й стоїть на трьох китах — БЮТ, НУ-НС, ПР — остаточно розвінчано з приходом фінансово-економічної кризи. Власне, довіра до «святої трійці» падала ще до кризи — цьому сприяли нескінченні чвари, взаємні звинувачення, взаємознищення різних гілок влади, а головне — нездатність ключових гравців до співпраці навіть перед лицем кризи.

Якщо порівняти результати виборів 2007 року, температура народної любові до них знизилася на 30%, а в деякого і втричі: з 34,4% у 2007-му в Партії регіонів до 21,5% (дані за березень 2009-го від Центру Разумкова), у БЮТ — з 30,71% до 20,3%, найбільших втрат на електоральному полі зазнала «Наша Україна — Народна самооборона» — 14,15% у 2007-му проти нинішніх 4,1%. Повернутися до позицій минулих виборів усі три сили вже не в змозі. Це дає підстави для появи нових політичних проектів, які можуть узяти не лише планку НУ-НС, але й БЮТ чи «регіонів». Зокрема, якщо вірити все тим же опитуванням, гіпотетичний блок екс-спікера Верховної Ради Арсенія Яценюка буквально дихає в спину головним політичним гравцям. За ще не створений блок ім. Яценюка готові проголосувати понад 10%. Претензії

охопити національною ідеєю протестний електорат має також екс-міністр-оборонник Анатолій Гриценко. А окрилений тернопільським результатом Олег Тягнибок відверто заявив, що претендує і на президентське крісло, і на 7-відсотковий результат у Верховній Раді.

Однак, усі ці оцінки, наміри та перемоги поки залишаються «віртуальними».

Реальнішим є інше — готовність виборців до приходу нових лідерів, нових проектів.

КОГО ХОЧЕ ВИБОРЕЦЬ

Інша річ, що протестні настрої не є однорідні. На промисловому Сході ставлення до Партії регіонів хоч і охололо, проте молодих тут не шанують. Нелегко знайти представника нової хвилі Донецька чи Луганська, який міг би кинути виклик, наприклад, Вікторові Януковичу. Потуги «нового лівого» Василя Воли не пішли далі 1% рейтингу. Один із найодіозніших політиків Донецька — москвофіл Микола Левченко, відомий епатажними цитатами у стилі Жиріновського, — також не тягне на постать загальнодержавного масштабу.

Запит на нових простежується переважно на Заході та в Центрі — постпомаранчевих регіонах. На думку політологів, колишні прихильники Ющенка більше заряджені на зміни. Схід же, як і в 2004-му, відстає в політичному часі.

Важко підрахувати, скільки з 50–60% українців, незадоволених нинішніми політиками, готові голосувати за нове обличчя. Не виключено, що частина з них уже не хочуть бачити ані нових, ані старих і готові голосувати проти всіх. Але, на думку політологів і соціологів, понад 30% готові замінити новими обличчями героїв 2004-го — Юлію Тимошенко та обох Вікторів — Ющенка та Януковича. Натомість — пропозиція нових лідерів мала.

Кого хоче бачити народ? Альтернативу виборці більшою мірою пов'язують із молодими, активними та незаплямованими. Як і в попередні роки, запит на обличчя — люди, як правило, не вслухаються в програмні партійні документи.

Що стосується ідей. Приміром, на думку політолога Павла Жовніренка, поворотною ідеєю для нового проекту можуть стати державницькі ініціативи щодо виходу з економічної кризи. Бажано з наочними результатами. На «ура» пройнуть соціальні пропозиції. В умовах безробіття, безгрошів'я, незвіри повертають свою актуальність гасла Майдану —

АРСЕНІЙ ЯЦЕНЮК (34 роки)

Лідер політичної сили «Фронт змін»

Народний депутат, голова Верховної Ради (2008), міністр закордонних справ (2007), заступник глави Секретаріату президента (2006), міністр економіки (2005–2006), заступник голови Нацбанку (2004).

Ключова пропозиція: створити у кожному регіоні національний план дій.

Крім 10% особистого рейтингу і гострого гумору, має позитивну репутацію і в Росії, і у Європі. Єдиний із претендентів може похвалитися реальними досягненнями: під час Помаранчевої революції, будучи в. о. голови Нацбанку врятував банківську систему від краху. Яценюк має адміністративний і фінансовий ресурс

Громадська ініціатива «Фронт змін» не має підрозділів в регіонах. Арсеній Яценюк поки не встиг завоювати свого стабільного виборця. Найбільший негатив — чутки про зв'язок з Дмитром Фірташем, власником скандальної компанії RosUkrEnergy

АНАТОЛІЙ ГРИЦЕНКО (51 рік)

Лідер «Громадянської позиції». Депутат Верховної Ради, керівник Міністерства оборони (2005–2007), очолював виборчий штаб кандидата в президенти В. Ющенка (2004), президент Центру Разумкова (з 1999 р.).

Ключова пропозиція: провести реформи в армії, конституційні зміни щодо об'єднання посад прем'єра та президента за американською моделлю.

Інтелектуал, не боїться нових радикальних ідей

Відсутність власної політичної сили, сильних соратників і потужної фінансової підтримки. Немолодий вік як на молоді політичну силу

щоправда, без помаранчевих стрічок. «Бандитам тюрми!», «Закон — один для всіх!», «5 мільйонів робочих місць» — ці постулати ідеально підходять під «антикризові» програми — економічні й виборчі.

«Криза загострила почуття в українського виборця. Я не виключаю, що деякі нові ідеї, деякі нові проекти можуть у таких умовах поширюватися ще швидше, ще яскравіше, ніж вони розвиваються в мирний політичний час. Шанси для сильних молодих політичних проектів можуть зрости, якщо вони встигнуть продемонструвати результат», — прогнозує Жовніренко.

МОЛОДІ ТА РАННІ

Щоправда, не варто покладати багато надій на нову генерацію — мовляв, прийдуть молоді, й усі наші проблеми як рукою зніме.

По-перше, нові політики часто — носії старих проблем. «Так, вони професійні, освічені, володіють іноземними мовами, досягли зрілості вже в незалежній країні. Проте люди, які починали політичну кар'єру в напівкримінальних умовах, завдяки напівкорупційному бізнесу вже заражені давніми хворобами. Тому їм часто притаманні такі риси, як прагматизм на межі цинізму, гнучкість на межі з безпринципністю», — оцінює нове покоління політолог Фесенко.

По-друге, саме поняття генерації в українських реаліях досить умовне. Варто глянути на строкатий список впливових 35-літніх політи-

ків — Яценюк, Левченко, Тягнибок, Волга, Довгий, Львовичкін, Кислинський — це когорта людей, які мають різні ознаки й різну мету.

Умовно цих політиків можна поділити на три течії. Ліберальна в образі Арсенія Яценюка. Радикальна в усіх її іпостасях — починаючи зі «Свободи» Олега Тягнибока й закінчуючи Миколою Левченком, а також представниками анархічних настроїв. І нарешті бізнес-течія, зразком якої є команда київського мера Леоніда Черновецького. Ці люди сприймають владу як золоте теля. До народу ж ставлення — як до найманих робітників. Ця категорія, як засвідчив київський досвід,

ОЛЕГ ТЯГНИБОК (40 років)

Лідер ГО «Свобода».

Депутат Верховної Ради III та IV скликань, депутат Львівської облради (1994–1998), очолював студентське братство Львова (1994).

Ключова пропозиція: законодавчо скріпити відносини між «титальною нацією» — українцями і національними меншинами.

Перемога на виборах до Тернопільської обласної ради з результатом понад 30% — майже половина депутатських місць. Наявність свого ідеологічного виборця

Радикальний лозунг «Україна для українців» у стилі ле Пена не підтримується на Сході та Півдні. Навіть київський результат 2008 року на виборах мера Києва у 10 разів менший порівняно з результатом переможця — Леоніда Черновецького

вписується в модель спілкування з виборцями через «масло-гребку».

Третє — найголовніше. Чого чекати від молодого покоління в часи, коли країні вкрай потрібен ефективний господарник? Найвідоміші реформатори ХХ ст. — Аденауер, Черчіль, де Голль, Тетчер — не належали до молоді еліти, а були досвідченими політиками-державниками.

На стадії підйому наразі лише три нові політичні проекти — Яценюка, Тягнибока і Гриценка. При цьому йдеться поки що про особисті успіхи лідерів. Директор центру соціальних досліджень «Софія» Андрій Ермолаєв нинішній успіх Арсенія Яценюка (найбільший з-поміж трьох нових облич) пояснює його медійною активністю. Яценюку, як і інтелектуалові Гриценку, треба вирости з інформаційного феномену в політичний — створювати загальнонаціональну партію, команду з дієвих соратників. Інакше проект буде похований як подібний феномен «Народної самооборони» Юрія Луценка. Шанси Тягнибока теж ситуативні, пов'язані з кризою політичних проектів націонал-патріотичного спрямування — стагнація НРУ, зволання довоккола правиді, криза в «Нашій Україні».

Проте, поява нового потужного політичного гравця в перспективі одного-двох років малоймовірна. Якщо пройдуть дострокові вибори, перерозподіл протестних голосів відбудеться на користь тієї «старої» політичної сили, яка зуміє омолодити свій імідж новими кадрами. ■

ПОГЛЯД

Рятувальна шлюпка для «Титаніка»

Бажання президента «рулити» у своїй партії спізнилося як мінімум на чотири роки

«Сьогодні треба зробити модернізацію, серйозні зміни, починаючи з президії партії, ради партії і закінчуючи керівництвом партії в областях», – ці слова про Народний союз «Наша Україна» Віктор Ющенко сказав 19 березня 2009 року під час саміту Європейської народної партії у Брюсселі. Сто тисяч його колишніх партійців очікували подібне ще влітку 2005 року. Такі наміри були б органічно адресовані тим, кого президент попідбирав на «сміттярці».

Заклопотаність Ющенка майбутнім «Нашої України» нагадує сцени «порятунку мертвих» із кінофільму «Титанік»: шлюпка, яка спершу драпонула, нарешті повернулася, але запізно. Проте історію утилізації президентської партії варто розпочинати з її хворобливого народження.

У перші ж місяці свого президентства Ющенко активно почав опановувати роль батька нації («Я президент усієї країни»). Він помітно дистанціювався від «партійної розбудови», доручивши її «давнім любим друзям»: Порошенку, Мартиненку, Третякову. Великі на той час повноваження президії партії (згодом, після статутних змін, ці повноваження відійшли голові ради партії) сфокусували партійну владу в кількох руках. Ця обставина завжди обурювала регіональні осередки «Нашої України», «голоси» яких ніхто й не збирався чути.

Як не намагалися політтехнологи НСНУ ідеологічно укріпити за президентом статус «партійного» – з цього нічого не вийшло. Батько не виявив любові до своєї дитини. Це простежується навіть із промови Ющенка на I з'їзді НСНУ, де він говорив про абстрактні «фундаментальні» та «загальнодержавні» речі, з яких партійні бонзи вигадували чи формували «президентські завдання».

Друга спроба «Нашої України» зробити Ющенка реально «партійним президентом» (а не лише весільним генералом –

АНАТОЛІЙ ДНІСТРОВИЙ
Асоціація українських письменників

почесним головою), активізувалася під час парламентських виборів-2006. Президентові пропонували очолити виборчий список, щоб його – тоді ще вагомий – особистий рейтинг витягнув мультипартійну отару блоку. Проте Ющенко цілком справедливо запідозрив у цьому політтехнологічні махінації. Фронтальна критика БЮТ проти таких спроб повністю поховала ці наміри (втім, на київських виборах-2008 БЮТ реанімував цю призабуту тему нашоукраїнців: і список БЮТ очолив перший віце-прем'єр Турчинов, який не збирався працювати в Київграді).

«Корупційний скандал» осені 2005 року в поетапному озвученні Зінченка-Томенка-Тимошенко й «підмочені» здобутки на виборах-2006 (неповних 14% – від 20–25 очікуваних) повністю відвернули від партії як безперспективної головних фінансистів: Порошенка, який у ті часи, за визначенням прем'єрки, був «у слюзах і соплях», та частково інших. Машина «Нашої України» аж на чотири

місяці потонула в безгрошів'ї та анархії: актив на місцях почав бунтувати, осередки розповзатися. Пасивність Ющенка та його аншлюс із антикризовою коаліцією плюс меморандуми з універсалами національної єдності ще більше відвернули від нього напіврозвалену партію. Капремонт «Нашої України» восени 2006-го із залученням, як згадувалося в ЗМІ, коштів Ріната Ахметова, подарували партію, буквально на блюдечку, Вячеславі Кириленку. Президент особисто був присутнім у Кончі-Озерній на брикливій партійній раді та наполягав на його кандидатурі.

До честі Ющенка, він нарешті почав посилено цікавитися «Нашою Україною» й працювати у виборчій кампанії Блоку «Наша Україна – Народна Самооборона» на позачергових парламентських виборах 2007 року, посилюючи агітаційні тури тандему «Кириленко – Луценко».

Все склалося б добре, якби в Цезаря не було Брута. Ще за місяць до дострокових виборів усі зрозуміли, що блок стартував уже розваленим. У кулуарах штабу блоку називали дві причини одного походження: політична обіцянка з боку Юлії Тимошенко посади спікера парламенту Кириленкові та київський стіл – Луценкові. Одразу після оголошення виборів президентська фракція реально списала Ющенка як свого вождя. Подальша історія утилізації «Нашої України» малоцікава, бо головні битви за партію (і свій блок НУ – НС) президент уже програв протягом двох останніх парламентських кампаній.

Але цікавим у цій брюссельській турботі президента про «Нашу Україну» з її недобитими двома відсотками є інше: для кого відсилається рятувальна шлюпка? Навряд чи для Ющенка. Очевидно, партію планують злити «закарпатському» Секретаріату президента. В тому чи іншому випадку, по «Нашій Україні», на жаль, уже давно співає Селін Діон.

Fellini

р е с т о р а н

**Працюємо для Вас
24 години на добу**

НОВЕ ВЕСНЯНЕ МЕНЮ
від шеф-кухаря Андре Пельтре

м. Київ, вул. Городецького 5
Телефон: **279-5422, 279-6822**
у житті-як у кіно...

Банки на лікарняному

АВТОР: Наталія Задерей

Банківська система України переживе кризу завдяки іноземному капіталу та механізму націоналізації

Українські комерційні банки масово переходять під контроль держави. За останні півтора місяця Нацбанк відрядив тимчасові адміністрації до фінустанов «БІГ Енергія», «Надра Банк», «Київ», «Західнкомбанк», «Одессабанк», «Трансбанк» тощо. Укргазбанк, Соцбанк та Банк регіонального розвитку отримали від НБУ кураторів, які стежитимуть за використанням наданого рефінансування. А Родовід Банк після неплатежів за зовнішніми боргами вирішив передати державі щонайменше половину своїх акцій.

У всіх «хворих» банків подібні симптоми, зумовлені браком грошей для розрахунків, але історія хвороби – у кожного своя. Першу жертву кризи – Промінвестбанк – підкосили чутки, нібито пов'язані з рейдерською атакою. Банк «Київ» постраждав унаслідок надмірного захоплення кредитуванням будів-

ництва, а Укрпромбанк – через недбалість акціонерів. За неофіційною інформацією, власники фінустанови передумали витратити гроші від продажу мережі АЗС на порятунк банківського бізнесу. За таких обставин Укрпромбанк, чії пасиви більше ніж наполовину складаються з вкладів населення, швидко став неплатоспроможним.

Не пощастило Надра Банку, керівництво якого в передкризові часи хвалилося наявністю покупців, готових розщедритися на десять капіталів (у добрі часи великі вітчизняні фінустанови продавалися за ціною, що у п'ять-шість разів перевищувала капітал). Надра Банк розмальовував свої відділення червоними квіточками, сподіваючись на прихильність роздрібних клієнтів, та активно позичав на зовнішніх ринках. Саме необхідність повернути іноземцям \$230 млн перекреслила плани банку щодо вигідного продажу – через боргове навантаження на тлі дефіциту ліквідності йому перестали довіряти спершу колеги-банкіри, а потім і вкладники. Добила банк прем'єр Юлія Тимошенко, яка звинуватила його у валютних спекуляціях за рахунок рефінансування. Звісно, НБУ, що надавав Надра Банку мільярди гривень під чесне слово олігарха Дмитра Фірташа, можна звинуватити в непрозорості та упередженості, але ж регулятор переймався долею банку небезпідставно. Річ у тім, що Надра Банк був залучений до виплати пен-

сій і зарплат працівникам бюджетної галузі, тому його крах остаточно підірвав би довіру до банківського сектору. На початку березня рейтингова агенція Standard&Poor's знизила рейтинг фінустанови до рівня SD (вибірковий дефолт). Зокрема, аналітиків непокоїть якість кредитного портфеля Надра Банку, що на 60% сформовано з валютних позик.

БЕЗ СОЛОМКИ

Головна проблема більшості фінустанов полягає в тому, що позичальники стали повільніше повертати кредити, а вкладники вишкікувались у чергу за депозитами. Нинішня криза засвідчила, що валютні позики – явище, яке може бути небезпечним як для окремого домогосподарства, так і для країни загалом. Наприкінці 2006 року Нацбанк намагався обмежити валютне кредитування і зовнішні запозичення, але банкіри, зацікавлені у швидкому нарощуванні роздрібних портфельів та вигідному продажу, чинили опір цим ініціативам. Тим часом споживче кредитування погіршило торговельний баланс, гривня знецінилася, внаслідок чого валютні борги виявились непосильними і для громадян, і для підприємств.

Намагаючись урятувати банки від банкрутства, НБУ зробив ставку на перевірені рецепти: заборону дострокового зняття депозитів та обмеження кредитування. Утім, без публічних роз'яснень із боку керів-

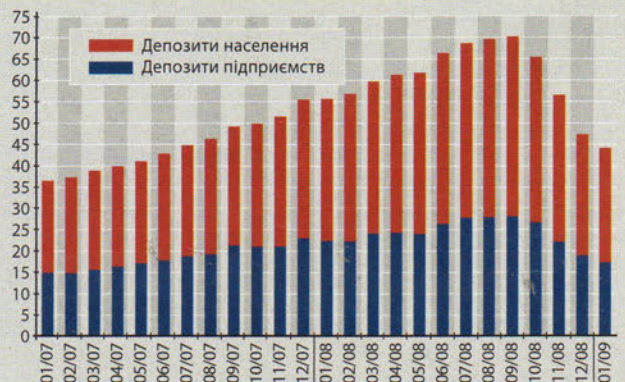
КРЕДИТНИЙ СПАД

Кредити підприємствам та населенню, млрд \$

ДЕПОЗИТНЕ ПІКЕ

Депозити підприємств та населення, млрд \$

За даними НБУ

ництва НБУ ці заходи тільки посилили паніку. Рефінансування (кредитування) підопічних центробанк збільшив у жовтні 2008-го, причому на швидку грошову допомогу могли розраховувати лише фінустанови з капіталом, що перевищує півмільярда гривень. Проте уже з кінця листопада Нацбанк зменшив обсяги рефінансування, щоб стримати падіння гривні (внаслідок збільшення грошової маси). Зараз разом із фінансовою допомогою банки отримують кураторів: НБУ намагається запобігти відпливу грошей за рахунок кредитування пов'язаних осіб — фірм, що безпосередньо чи опосередковано належать засновникам банків.

Механізм капіталізації банків за участю Мінфіну, впроваджений для отримання позики Міжнародного валютного фонду, видається логічним. Родовід Банк, найімовірніше, буде не єдиним, хто скористається такою можливістю. Натомість збільшення гарантованої

Поки що про наміри збільшити капітал відповідно до рекомендацій НБУ оголошують переважно фінустанови з іноземними власниками. Так, Райффайзен Банк Аваль повідомив про збільшення капіталу на \$160 млн, Укрсоцбанк — на 500 млн грн.

Криза надасть можливість збільшити свою ринкову частку банкам з іноземним капіталом, що не зловживали довготерміновим роздрібним кредитуванням, тоді як іпотечним лідерам доведеться зменшувати витрати. Зокрема, французька група BNP Paribas (володіє контрольним пакетом УкрСиббанку) оголосила про намір закрити цього року 100 відділень в Україні.

НБУ обстежує банки відповідно до домовленостей із МВФ. Стратегія порятунку сектору на сьогодні є ключовим питанням у переговорах про отримання другого траншу позики. За словами голови місії МВФ в Україні Джейли Пазарбашіоглу,

У всіх «хворих» банків подібні симптоми, але історія хвороби — у кожного своя

суми депозиту не заспокоїло вкладників, зате держава забезпечила собі нові борги, оскільки коштів Фонду гарантування вкладів не вистачить на компенсації вкладникам навіть одного великого банку (депозитний портфель більшості фінустанов із першої двадцятки перевищує 5 млрд грн).

КАПІТАЛЬНЕ ЗАЧИЩЕННЯ

Нині найбільшу загрозу для банківського сектору становить погіршення якості кредитів. За оцінками S&P, частка проблемних кредитів у портфелях українських банків сягає 20% і може зрости до 35–50%. НБУ нарешті вирішив допомогти іпотечним боржникам і запровадив для них цільові аукціони, на яких банки зможуть купувати долари та євро за пільговим курсом для погашення валютних кредитів позичальників. Це розумний крок, але він не врятує всіх боржників. Україна має наслідувати приклад сусідніх держав, які частково взяли на себе іпотечні борги безробітних.

Для покриття збитків за проблемними кредитами банкам потрібні суттєві вливання капіталу.

Фонд очікує призначення посадовця, узгодженого з усіма учасниками коаліції, який впроваджуватиме стратегію порятунку разом із Нацбанком. Продіагностувавши банки, НБУ зможе визначити, кого з них доведеться рятувати державі. На націоналізацію проблемних, але

життєздатних установ МВФ дозволяє Україні витратити не більше ніж 4,5% ВВП (близько 44 млрд грн). Цей захід виявиться дієвим, якщо неповернення кредитів не сягне критичної межі, тобто 30–35%. ■

ТОЧКА ЗОРУ

Андрій ОНІСТРАТ

Перший заступник голови правління Партнер-Банку

Ключовий захід із порятунку банківської системи — націоналізація фінустанов у разі втрати платоспроможності. Потрібно гарантувати виконання зобов'язань такими банками перед вкладниками з відтермінуванням на рік та індексацією вкладів за середньозваженою відсотковою ставкою. З часом слід підвищити нормативи капіталізації банків, але цей захід має бути своєчасним — поки що він може нашкодити банківській системі.

Дмитро ГРИДЖУК

Голова правління банку «Хрещатик»

Порятунок фінансової системи неможливий без подолання політичної кризи. Самі банки не впораються із завданням відновлення довіри до фінансових інструментів, повернення людям впевненості, що банківська система захистить їхні заощадження. Потрібна програма дій із чіткими термінами подолання кризи. Розуміння того, скільки триватиме скрута, допоможе людям і банкам легше її пережити.

Проблемна десятка

Тиждень з'ясував, чи виконують зобов'язання банки, в яких уведено тимчасових адміністраторів НБУ

Банк	Видача депозитів, термін дії яких минув	Зняття готівки з поточних рахунків із банкоматів, можливість розрахунків у торговельних мережах	Можливість проведення безготівкових розрахунків юридичних осіб та готівкових платежів фізичних осіб	Членство у Фонді гарантування вкладів фізичних осіб	Шляхи вирішення проблеми дефіциту ліквідності
АКБ «Трансбанк»	Мораторій на зняття депозитів до 2 вересня 2009 року. Виплату відсотків за депозитами призупинено	Поточні рахунки фізичних осіб заблоковано. Після розблокування буде встановлено добовий ліміт на зняття готівки – 300 грн	Проводить лише платежі до бюджету і платежі, пов'язані з виплатою заробітної плати. Для фізичних осіб заблокована послуга сплати комунальних платежів	Учасник	Пропозиції тимчасової адміністрації не сформульовано, інформація щодо перемовин із потенційними інвесторами не розголошується
АКБ «Київ»	Мораторій на виплату депозитів до 9 серпня 2009 року. Виплату відсотків за депозитами призупинено	Встановлено добовий ліміт на зняття готівки – 500 грн у банкоматах банку (пенсію можна отримати у повному обсязі у касах банку в межах наявних коштів). У банкоматах інших банків та торговельних мережах встановлено ліміт на зняття готівки 500 грн	Платежі проводить у межах наявних коштів	Учасник	НБУ розглядає можливість збільшення капіталу фінустанови за рахунок держави
КБ «Причорномор'я»	Мораторій на виплату депозитів до 2 серпня 2009 року. Виплату відсотків за депозитами призупинено	Не емітує карток	Не проводить платежів	Тимчасовий учасник	Ведуться перемовини з потенційними інвесторами
ВАТ КБ «Надра»	Мораторій на зняття депозитів до 10 серпня 2009 року. Встановлено добовий ліміт на отримання відсотків за депозитами – 100 грн	Встановлено ліміт на зняття готівки у банкоматах і касах банку – 1000 грн, ліміт для банкоматів інших банків та торговельних мереж – 500 грн	Не проводить платежів	Тимчасовий учасник	У квітні НБУ рекомендуватиме Кабміну увійти до складу акціонерів банку. Орієнтовне збільшення капіталу – 5 млрд грн
ВАТ «Родовід Банк»	Мораторій на зняття депозитів до 15 вересня 2009 року. Виплату відсотків за депозитами призупинено	Встановлено ліміт на зняття коштів із зарплатних рахунків – 100 грн, із пенсійних – 500 грн. Ліміт на зняття готівки у банкоматах інших банків – 100 грн, ліміти на розрахунки в торговельних мережах: 1000 грн для MasterCard, 500 грн для Visa	Не проводить платежів	Учасник	Завершено перемовини щодо залучення коштів зовнішнього інвестора – групи компаній «Істіл», що претендує на 39% акцій
ВАТ «БІГ Енерджі»	Мораторій на зняття депозитів до 15 вересня 2009 року. Встановлено добовий ліміт на отримання відсотків за депозитами – 100 грн або \$100**	Клієнтів обслуговують тільки у касах банку, ліміт на зняття готівки – 100 грн	Не проводить платежів	Учасник	Пропозиції тимчасової адміністрації не сформульовано, інформація щодо перемовин із потенційними інвесторами не розголошується
ТОВ «Укр-промбанк»	Мораторій на зняття депозитів до 21 липня 2009 року. Встановлено добовий ліміт на отримання відсотків за депозитами – 1000 грн	Встановлено добовий ліміт на зняття коштів у банкоматах і касах банку – 1000 грн. Банкомати банків-партнерів карток не обслуговують, є можливість знімати кошти з банкоматів інших фінустанов (комісія – 1,5% суми знятих коштів + 4 грн)	Платежі проводить у межах наявних коштів	Тимчасовий учасник	У квітні НБУ рекомендуватиме Кабміну увійти до складу акціонерів банку. Орієнтовне збільшення капіталу – 3,5–7 млрд грн
АКБ «Національний кредит»	Мораторій на зняття депозитів до 19 червня 2009 року. Встановлено добовий ліміт на отримання відсотків за депозитами – 300 грн	Встановлено добовий ліміт на зняття коштів у банкоматах і касах банку – 300 грн, банкомати інших фінустанов карток не обслуговують	Платежі проводить у межах наявних коштів	Тимчасовий учасник	Розглядається питання про приєднання банку до ЗАТ «Промінвестбанк», з якого вже виведено тимчасову адміністрацію НБУ
АКБ «Одеса-банк»	Мораторій на зняття депозитів до 23 серпня 2009 року. Встановлено добовий ліміт на отримання відсотків за депозитами – 300 грн або \$50**	Банк не є емітентом карток. Встановлено добовий ліміт на отримання готівки з каси для зарплатних та пенсійних рахунків – 500 грн	Платежі проводить у межах наявних коштів	Тимчасовий учасник	Ведуться перемовини з потенційними інвесторами
ТОВ «Західкомбанк»	Мораторій на зняття депозитів до 12 серпня 2009 року. Встановлено добовий ліміт на отримання відсотків за депозитами – 300 грн	Банкомати не працюють, встановлено добові ліміти на отримання готівки з каси: 100 грн для зарплатних рахунків, 500 грн – для пенсійних	Платежі проводить у межах наявних коштів	Учасник	Ведуться перемовини з потенційними інвесторами

* Фонд гарантує кожному вкладникові учасника (тимчасового учасника) відшкодування коштів, включаючи відсотки, але не більше ніж 150 тис. грн. Фонд не відшкодує гарантованої суми закладами фізичних осіб, які були залучені банком – тимчасовим учасником Фонду після отримання ним повідомлення про переведення фінустанови до категорії тимчасового учасника. Банк, переведений до категорії тимчасового учасника Фонду, зобов'язаний попереджати у письмовій формі фізичних осіб при укладенні з ним нових угод на залучення вкладів про те, що фонд не гарантує відшкодування за цими депозитами. Вказані обмеження стосуються тільки залучення нових вкладів і не поширюються на раніше укладені депозитні договори, термін дії яких продовжено.

** В інших банках – гривневий еквівалент доларових коштів.

За даними call-центрів банків, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, НБУ, тимчасових адміністраторів банків. Коли верстася номер, НБУ ввів тимчасового адміністратора в АБ «Банк регіонального розвитку»

ПОГЛЯД

На своїх помилках

Відновлення банківської системи може обійтись Україні в 40% ВВП

Як розвиватиметься економічна криза в Україні та який запас міцності у нашої банківської системи? Щоб відповісти на ці запитання, слід визначити причини економічної кризи, зрозуміти її природу. У Західній Європі та США криза розпочалася з проблем у фінансовому секторі. Банківські активи на 50–80% були сформовані з цінних паперів, що знецінилися. Уряд США спробував викупити такі активи, витратив на це понад \$400 млрд, потім зрозумів, що ресурсів катастрофічно бракує, застосував рефінансування і вдався до націоналізації фінансових установ. З фінансового сектору криза на Заході перейшла в реальний – підприємства перестали отримувати ресурси, оскільки вільні кошти банки спрямовували на лантання дірок у власних балансах. В Україні ситуація розвивалася за принципово іншим сценарієм. Ще в жовтні минулого року банківська система була у відмінному стані. Її активи сягали 755 млрд грн, при цьому частка активів у цінних паперах була вкрай незначною, адже НБУ зобов'язав формувати під них стовідсоткові резерви, а це було не вигідно. Кредитний портфель банків на 1 жовтня 2008 року становив 628 млрд грн... У нас криза почалася не з фінансового, а з реального сектору. Різка зниження попиту на експортовану сировину спровокувало зменшення обсягів промислового виробництва і формування дефіциту поточного рахунка платіжного балансу. Як наслідок – гривня почала девальвувати. За таких умов погіршилося фінансове становище підприємств, виникли проблеми з обслуговуванням боргів перед банками. Падіння курсу гривні до долара США підірвало платоспроможність фізосіб, яким стає дедалі важче

ОЛЕКСАНДР СУГОНЯ
президент Асоціації українських банків

повертати кредити. Ресурсні кондиції банківської системи погіршуються – фінансові установи не кредитують реального сектору. Підприємства отримують менше ресурсів, менше виробляють продукції, менше експортують, їхні доходи знижуються... Навіть якщо уявити, що в банків є вільні ресурси, все одно незрозуміло, кому їх надавати. Наприклад, не можна кредитувати металургію, тому що вироблений підприємствами метал неможливо продати. Не можна кредитувати й будівельну галузь, доки забудовники не погодяться знизити ціни на нерухомість і не почнуться її продаж з огляду на платоспроможний попит. Тоді виникнуть передумови для відновлення руху коштів у будівництві, ресурси для

цього є – фізособи вивели з банків понад 70 млрд грн.

Загалом перш ніж говорити про кредитування реального сектору, слід повернути довіру вкладників до банків і гривні. А ступінь і глибина падіння української економіки залежать від того, коли і якої якості антикризову програму розробить уряд і коли її почнуть реалізувати. Досі банківська система України працює фактично без підтримки держави. Хоча, приміром, у Росії на підтримку фінансового сектору витратили близько \$160 млрд бюджетних резервів. А в нас лише НБУ провів рефінансування на 55 млрд грн, частково компенсавши виведення депозитів, які забрали з банків. Запас міцності в українських банків є й тепер, але важко сказати, чи довго вони протримуються. При цьому я не закликаю уряд давати банкам гроші. Йдеться про те, що потрібно розпочати кредитування економіки, наприклад, шляхом упрощення бюджетних програм з дешевлення кредитів. За умов кризи кредитний механізм запрацює лише тоді, коли влада визначить точки секторального відновлення економіки, сегменти виробництва продукції, на яку є платоспроможний попит. Відповідні підприємства й потрібно підтримувати. До таких сегментів належать АПК і легка промисловість, малий і середній бізнес, але їх кредитування можливе лише за сприяння держави. На жаль, в Україні економічна криза тісно переплітається з політичною, а це вибухова суміш.

Якщо механізм занепаду економіки не зупинити, наслідки можуть бути вкрай сумними. Приміром, Аргентині відновлення банківської системи після системної кризи обійшлося у 40% ВВП.

Ва-банк

АВТОР: Сергій Гузь

Як рятують банківські системи в Україні та провідних країнах світу

РЕФІНАНСУВАННЯ

У світі

Центробанки знижують ставку рефінансування – відсоток, під який кредитують комерційні банки. Найнижчою є облікова ставка в Японії – 0,1% річних. Центробанк Великої Британії знизив ставку рефінансування до історично рекордного рівня – 0,5% річних. Під 0,5% річних кредитує комерційні банки Центробанк Канади. Зменшено ставки в ЄС, Австралії, Південній Кореї, Польщі тощо. Загалом зниження ставок рефінансування дає змогу здешевити банківські кредити для промисловості та споживачам, щоб стимулювати попит і виробництво. Суми, виділені іноземними урядами на рефінансування, сягають сотень мільярдів доларів та євро. Наприклад, США на порятунок банківського сектору планують витратити до \$1 трлн. Зворотним боком низьких відсоткових ставок є зростання інфляції.

В Україні

На відміну від інших центробанків НБУ віддає перевагу боротьбі з інфляцією. Облікова ставка Національного банку України – 12% річних, але він кредитує комерційні фінустанови під 18 – 22%. Суми рефінансування відносно невеликі – 20 млрд грн з початку року. В березні НБУ вирішив надати Райффайзен Банку Аваль 1 млрд грн для кредитування аграріїв. Схоже, і надалі цим інструментом НБУ користуватиметься лише у крайньому разі. Тим більше що регулятор намагається стримати попит на іноземну валюту і таким чином підтримати гривню. Левову частку з 50 млрд грн, наданих банкам у межах рефінансування восени минулого року, фінустанови спрямували на валютні спекуляції.

Сьогодні, коли криза охоплює дедалі більше галузей економіки, коли масове безробіття з потенційного переходить у категорію реального, ключове значення матиме раціональне використання ресурсів, які країна може витратити для подолання негативних наслідків кризи. І якщо

необхідність державної підтримки будівельної, автомобільної та інших галузей не є очевидною, то порятунок банківської системи – завдання №1. Аварійні протекційні секвестр бюджету не матимуть значення, якщо нікому буде обслуговувати фінансові операції підприємств і населення. ■

СТВОРЕННЯ «ПОГАНИХ» БАНКІВ

У світі

Створення урядами «поганих» банків і злиття в них проблемних банківських активів – фішка глобальної фінансової кризи, апробована ще під час економічної кризи 1990-х років у Швеції. «Погані» фінустанови планують створити уряди США та Великої Британії, виділивши на це відповідно \$100 млрд і \$145 млрд. Обмірковують ідею створення «поганого» банку в Німеччині та Росії.

Категорично проти скуповування проблемних активів державним коштом виступив відомий фінансист Джордж Сорос. Він вважає створення «поганих» банків політичною помилкою і пропонує передавати неліквідні активи фінустановам, що не мають проблем із ліквідністю.

В Україні

Можливість створення «поганого» банку не розглядається. Насамперед унаслідок браку бюджетних ресурсів. До того ж проблеми у вітчизняних банків виникли не через неліквідні цінні папери, що містяться в їхніх портфелях, а внаслідок наявності закордонних кредитів і стрімкого виведення депозитів. Загалом українські фінустанови мають у своїх портфелях чужих цінних паперів лише на 139 млрд грн.

ГАРАНТУВАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

У світі

Перша хвиля гарантій стосувалася банківських депозитів і прокотилася всіма континентами. Перевага цього інструменту – авторитет держави, що гарантує повернення вкладів, має заспокоїти населення і допомогти банкам підтримувати ліквідність на належному рівні. У січні 2009 року Держказначейство США і Федеральна корпорація страхування депозитів погодилися захистити фінансові пасиви Bank of America на суму \$118 млрд. Ще раніше уряд оголосив про надання гарантій на проблемні активи Citigroup на суму \$300 млрд.

В Україні

В умовах, коли у Фонді гарантування вкладів втричі менше грошей, ніж депозитів у пасивах одного з одинадцяти проблемних банків, надання державних гарантій є єдиним реальним способом повернення довіри до банківського сектору. Загалом, за даними НБУ, на депозитах у банках розміщено понад 170 млрд грн і \$12,5 млрд коштів населення. Щомісяця їхній обсяг зменшується на 3–5%, що погіршує і без того скрутне становище банків. Проте і уряд, і НБУ поки що утримуються від надання державних гарантій за депозитами в проблемних банках. Інший варіант – надання державних гарантій за кредитними зобов'язаннями самих банків. Це дало б фінустановам змогу позичити гроші під низькі відсотки, щоб розрахуватися зі своїми кредиторами та вкладниками.

НАЦІОНАЛІЗАЦІЯ

У світі

Уряд Ірландії, який одним із перших вдався до націоналізації збанкрутілих банків, викупив третій за розмірами активів Anglo Irish Bank, акції якого впали порівняно з 2007 роком на 98%.

У відповідь на прохання цілковито націоналізувати Royal Bank of Scotland (43% акцій належить державі) та Lloyds Banking Group (відповідно 70%) заступник міністра фінансів Великої Британії Пол Майнерс виступив проти тотальної націоналізації банків. Британський уряд повністю націоналізував банки Northern Rock та Bradford & Bingley.

Сейм Латвії терміново змінив законодавство, щоб надати змогу уряду в разі потреби націоналізувати проблемні банки. Латвійський уряд купив 51% акцій Parex banka – найбільшої приватної фінустанови країни.

Провідні американські експерти радять своєму уряду негайно розпочати націоналізацію системних банків, але не всіх, а найбільших. Не виключає націоналізації деяких фінустанов і прем'єр-міністр Італії Сільвіо Берлусконі, хоча й намагається переконати громадськість у надійності італійських банків. Вагається щодо націоналізації проблемних фінустанов також уряд Німеччини.

В Україні

У ринковій економіці націоналізація банків чи підприємств є крайньою межею. Це не панацея від проблем, пов'язаних із поганим менеджментом, низькою якістю кредитного портфеля, відсутністю довіри до банку з боку вкладників тощо. Змінюється лише власник, якому доведеться вирішувати проблеми. У цьому разі держава є останньою інстанцією, що може врятувати банки за рахунок грошової емісії.

Поки що НБУ обмежився введенням тимчасових адміністрацій в одинадцяти проблемних банках, що опинилися у критичній ситуації. Це не є націоналізацією. Проте приватні власники обмежені в можливості вільно розпоряджатись активами банку. Фактично НБУ тимчасово «націоналізує» депозити громадян та підприємств, чого не роблять уряди і центробанки інших країн. Загалом український уряд не має коштів для націоналізації системних банків.

БАНКІВСЬКИЙ НАГЛЯД

У світі

Американські економісти стурбовані неефективним використанням мільярдів доларів, що були надані для порятунку банків. Особливе обурення викликали факти виплати величезних премій та гонорарів службовцям банків, що отримали державну допомогу. Загалом криза не завадила сплатити \$18 млрд преміальних і бонусів банківським працівникам. Генпрокурор штату Нью-Йорк Ендрю Куомо заявив, що прокуратура штату може вимагати повернення \$4 млрд різдвяних бонусів, виплачених банком Merrill Lynch & Co напередодні поглинання банком Bank of America.

Уряди Норвегії, Великої Британії, США, Казахстану, РФ вживають заходів, спрямованих на обмеження непомірних зарплат у банківському секторі, особливо в установах, що отримують фінансову допомогу.

В Україні

Такі заходи не розглядаються. Можна констатувати певне просідання зарплат, однак порівняно із зарплатами в інших галузях доходу банківських службовців (особливо топ-менеджменту) залишаються найвищими.

ДОКАПІТАЛІЗАЦІЯ

У світі

Другий за популярністю захід – в обмін на гроші уряд отримує частку в банку. За час кризи Держказначейство США витратило на купівлю акцій фінансових організацій \$187,5 млрд, зокрема \$20 млрд було інвестовано в Bank of America. В обмін уряд отримав певний пакет привілейованих акцій (дивіденди становлять 8% річних). Міністр фінансів Ірландії Браян Леніхан заявив, що уряд планує вкласти €7 млрд в Allied Irish і Bank of Ireland (два найбільші банки країни) в обмін на 25% акцій кожного з них. У країнах СНД найпопулярніший захід – збільшення капіталів державних фінустанов, які потім докапіталізують комерційний сектор. Наприклад, уряд Росії планує виділити \$40 млрд для підтримки ліквідності та капіталізації банків.

В Україні

Українська влада закликає власників збільшувати капітали своїх банків або власним коштом, або коштом нових інвесторів. Стає актуальною тема повернення капіталів, виведених в офшорні зони.

Поки що уряд системно збільшує капіталізацію двох державних фінустанов: Укресімбанку та Ощадбанку. В державному бюджеті на 2009 рік передбачено 44 млрд грн для порятунку банківського сектору. НБУ пропонує спрямувати на капіталізацію Укрпромбанку та Надра Банку 8–12 млрд грн. Можливим є викуп державою частини акцій банку «Фінанси та Кредит», Родовід Банку й Укргазбанку, власники яких запропонували їй увійти до складу акціонерів.

Промінвестбанку вдалося докапіталізуватися за рахунок коштів «Внешэкономбанка России». Саме ПІБ першим із-поміж проблемних банків вийшов з-під адміністративної опіки НБУ.

Алієв назавжди

АВТОР: Жанна Безп'ятчук

Монархічно-демократичний дуалізм по-азербайджанському

Істинна демократія завжди несе в собі безкінечний ризик і невизначеність майбутнього. Водночас, вона єдина з-поміж усіх наявних видів політичного устрою має відносно міцний імунітет проти деградації влади. Державне будівництво у п'ятих пострадянських країнах Центральної Азії — Казахстані, Киргизії, Таджикистані, Туркменістані, Узбекистані — після розпаду СРСР, однак, здійснювалося за якісно іншою логікою: беззастережна рішучість розвивати демократію, декларована на початку 1990-х, поступово змінювалася риторикою про свій особливий шлях до демократії, який, утім, вів до новочасного авторитаризму. Того авторитаризму, що за самою своєю природою покликаний мінімізувати будь-які ризики і невизначеність, завуалювати суспільну незгоду й гарантувати стабільність.

ПОЖИТТЄВА ВЛАДА ЯК НОРМА

Не тільки фактично, а і юридично до когорти центральноазіатських автократій минулого тижня приєднався і кавказький Азербайджан. Відбулося це після того, як на всенародному референдумі, за даними Центральної виборчої комісії, близько 92% громадян підтримали скасування конституційної норми, згідно з якою одна особа може бути обрана на президентську посаду не більше ніж двічі. Інакше кажучи, віднині теоретично перебування у президентському кріслі може бути

ПРАПОРНОСЕЦЬ.
Заради рідної країни Ільхам Алієв готовий на все — навіть на довічне президентство

й пожиттєвим. А чинний президент Азербайджану Ільхам Алієв, обраний на другий термін восени минулого року, може залишитися при владі й після 2013-го.

Слід зазначити, що на цьому референдумі розглядали й інші питання, частина з яких мала справді сутнісний, а не формальний характер, як-от: надання права законо-

давчої ініціативи 40 тис. громадян, наділених виборчим правом, заборона прийняття на роботу дітей віком до 15 років, гарантування державної опіки дітям, позбавленим батьківського піклування, тощо. Загалом депутати Міллі Меджлісу запропонували 41 зміну до Конституції Азербайджану. І відповідно до офіційних повідомлень усі вони були успішно підтримані абсолютною більшістю громадян. Проте саме ліквідація часового ліміту перебування на найвищій державній посаді привернула увагу правозахисників, західних журналістів, азербайджанської опозиції та Венеціанської комісії Ради Європи.

Опозиційні партії Азербайджану одразу ж заявили про недемократичність запропонованих змін, дехто навіть не визнав легітимності самого референдуму. Так, лідер Демократичної партії Азербайджану Сардар Джадалоглу назвав конституційну ініціативу партії Ільхама Алієва «Ені Азербайджан» «початком процесу прямування Азербайджану шляхом центральноазійських режимів, де президентська влада, по суті, є позитивною». А голова Партії громадян та розвитку Алі Алієв вважає, що йдеться про законодавче закріплення «династичного режиму, який де-факто вже склався».

Використання референдуму як інструменту легітимації посилення і розростання президентської влади є стандартною формулою в алхімії авторитаризму. Така функція референдумів вельми популярна, наприклад, у Центральній Азії.

У Казахстані в травні 2007 року до Конституції було внесено подібні зміни. Положення про те, що одна особа не може бути обрана на посаду президента більше ніж двічі поспіль, зберігалося, однак поряд з цим вносилося доповнення: «Дія такого положення не поширюється на першого президента Республіки Казахстан», тобто на Нурсултана Назарбаєва. В основних законах решти пострадянських країн Центральної Азії, за винятком Туркменистану, норми про обмеження терміну президентства збережені (щонайбільше два терміни).

Натомість досвід розбудови демократичних режимів засвідчив, що ресурс певної політико-управлінської команди гарантовано вичерпу-

ється щонайдовше за два терміни перебування при владі. Брак виборності й незмінність центральної влади є головною пасткою для будь-якого авторитарного режиму. Можна змінити Основний Закон, проте змінити ці фундаментальні закони політичного буття неможливо.

АВТОРИТАРНІ ЗАПИТИ КЛАНОВОЇ СИСТЕМИ

Водночас слід визнати, що в країні, де домінує регіонально-кланова система, встановлення авторитаризму є неминучим. Гейдар Алієв, батько і попередник Ільхама Алієва на президентській посаді, декларуючи свою відданість демократичним цінностям, успішно впорався з роллю головного арбітра у складній клановій системі азербайджанського суспільства. І цю роль він передав синові. Багаторівнева кланова система завжди потребує мудрого й сильного арбітра. Інакше — хаос, свавілля, всюдозволеність. Всеохопна клановість як природна риса й водночас архаїчна патологія соціуму тією чи іншою мірою присутня в суспільній матерії практично всіх пострадянських країн, причому на-

державний борг становив \$2,1 млрд, або близько 6% ВВП країни). За офіційними даними, Азербайджан демонстрував протягом останніх років одні з найвищих показників зростання ВВП у світі, а рівень бідності в країні знизився з 49 до 15%. Набрало обертів інфраструктурне будівництво: за лічені роки зведено 1300 шкіл, 15 олімпійських комплексів, сучасне житло для біженців із Нагорного Карабаху. Один за одним реалізовані надстратегічні міжнародні енергетичні проекти, де роль Азербайджану є ключовою. Наприклад, 2006 року було введено в експлуатацію нафтопровід Баку — Тбілісі — Джейхан, 2007-го — газогін Баку — Тбілісі — Ерзерум.

Однак за умов економічної кризи неминуче зменшується приплив іноземних інвестицій, урізається фінансування соціальних програм. Як наслідок — змінюється ставлення людей до політичної опозиції. Конституційні інновації можна розглядати і як форму протидії радикальним настроям та спробам опозиціонерів посилювати свої позиції за рахунок критики дій влади в умовах кризи.

Використання референдуму як інструменту легітимації посилення і розростання президентської влади є стандартною формулою в алхімії авторитаризму

віть держав Східної Європи. Приклад України у цьому контексті можна наводити сміливо. Екс-президент Леонід Кучма зумів відносно успішно увійти в роль арбітра у складній грі різних регіональних кланів і груп. Однак у будь-якому разі постає вибір: або розбудова справжньої демократії, хоч би яким болючим був цей процес, або виживання в умовах кланової системи.

Чинна влада Азербайджану публічно вмотивувала своє рішення про зняття обмежень на термін перебування при владі досягнутою «економічною стабільністю та підвищенням рівня політичної культури населення». Впродовж останнього десятиліття Азербайджан став привабливою для прямих іноземних інвестицій країною не в останню чергу завдяки відносно невеликому розміру зовнішнього державного боргу (на 1 січня 2008-го зовнішній

...Восени минулого року азербайджанські інтелектуали, митці й політики дуже активно обговорювали проблему формування своєї національної еліти. Приводом послугувало інтерв'ю відомого азербайджанського кінематографіста, письменника Рустама Ібрагімбекова газеті «Правда», в якому він ось що сказав про національну еліту Азербайджану: «Те, що від неї збереглося, відкинуто на узбіччя життя. Країна без національної еліти не має майбутнього. Тому що механізм викидає на поверхню не найкращих, спрацьовують сімейні, грошові, регіональні, корупційні міркування». Вочевидь, Азербайджану, як і Україні, не вдалося уникнути девальвації етичних цінностей на тлі розбурханої комерціалізації всього й вся. Відповіддю на нові виклики може бути авторитаризм, а може, і хаос. У кожного своя історія. ■

АВТОРИ: Денис Данько (СТБ),
Богдан Буткевич

**Лікарі не хочуть
говорити правди
про хвороби
померлих пацієнтів,
тому що бояться
відповідальності**

Фальсифікація смерті

Доктор Хаус, цинічний лікар-діагностик із культового телесеріалу, такий прискіпливий, що вдається до власних повноцінних розслідувань. Прототипів Грега Хауса чимало у реальному житті, адже якщо пацієнт помере внаслідок неправильного діагнозу або недбалості медперсоналу, лікар може розпрощатися з професією, а шпиталь, де втратили хворого, — отримати судовий позов на неабияку суму. Реалії українських медичних установ також продукують безліч запутаних історій, за якими можна зняти не-

мало гостросюжетних стрічок. Щоправда, за жанром вони будуть ближчими до хорору, ніж до іронічного медичного детективу.

ЛІКУВАННЯ НЕ НАЗДОГНАЛО ХВОРОБИ

Шістнадцятирічна Алла Мартіді була на шостому місяці вагітності, коли раптово захворіла. Госпіталізували вагітну в Краснодонський пологовий будинок, що на Луганщині. Лікували місяць. Залікували.

«Коли я забирав Аллу з моргу, одразу запитав у патологоанатома, чи може він якось пояснити її смерть, — розповідає батько ді-

вчини Федір Мартіді. — Той мені відповів: «Її нирки згнили, жодного живого сантиметра не лишилося. Її однозначно втратили на етапі лікування, і я на вашому місці позивався б до суду». Так батько і вчинив. Сім місяців домагався порушення кримінальної справи. Справа досі не дійшла до суду, хоча з дня смерті доньки минуло три роки.

На прийом до Юрія Найдиша, краснодонського прокурора, Федір Мартіді пішов, щойно Алла померла. Просив перевірити обставини загибелі його доньки, вивчити медичні документи, поспілкуватися з персоналом пологового будинку.

ФОТО: ОЛЕКСАНДР ЧЕРМЕНЬОВ

фахівці вивчили медичну картку пацієнтки і дійшли висновку: лікування було неадекватним, уролога до неї викликали надто пізно, а до обласної лікарні перевозили взагалі у нетранспортабельному стані. Все це і призвело до її смерті.

Та лікарі Краснодонського пологового будинку своєї вини не визнають. Кажуть, що у смерті дівчини винні вона сама, її батьки, сонце і місяць травень. «Це було ж у травні, а травень — це не просто так, — переконує Андрій Ромашко, голова Краснодонського управління охорони здоров'я. — Є геофізичні, сонячні й інші впливи».

Лікар Марина Гедзь, яка безпосередньо лікувала Аллу, переконує журналістів, що пацієнтка була дуже неслухняною: не хотіла ліку-

тин, навіть диктує родичам, як правильно записати діагноз, однак жодних документальних висновків на руки не дає — немає згоди головного лікаря. Експерт зізнається журналістам: їй телефонували з реанімаційного відділення і просили вказати в довідці не запалення легенів, а саме рак. Відмовилася.

Лікар, який, за словами родичів, поставив діагноз «рак» на підставі одного рентгенівського знімка, під запис коментувати свої дії не бажає. І радить у цю справу взагалі не втручатися. «Якщо ви мене коментуватимете чи цитуватимете, я обурюся й говоритиму інакше, — попереджає він. — Якщо ви записали хоч щось, викиньте, щоб я не сварився і не подавав на вас до суду».

Для чого це робиться? Щоб приховати, що людина померла від ниркової недостатності, а лікували її від виразки шлунка

ватися і раз у раз втікала з пологового будинку. Демонструє рапорт чергової медсестри, за яким Алла нібито покинула шпиталь без дозволу персоналу. Утім, графологічна експертиза довела: цей документ — підробка. Ймовірно, його «намалювали» вже після смерті дівчини.

ЛІКАРІ ЗАПРОСИЛИ РАК

Коли Наталії Калгановій раптом стало погано, її доправили до 5-ї лікарні Святошинського району Києва. Черговий лікар поставив первинний діагноз «грибкова пневмонія», однак його колеги засумнівалися й направили родичів хворої в онкоцентр. «Четверта стадія раку, розклад легенів, — поглянувши поквапом на рентгенівські знімки, кинув онколог. — Операції та хіміотерапії не підлягає».

Надалі, як стверджує Віра Гавриленко, мати Наталії, дівчину не лікували, лише підтримували як безнадійну хвору. Але препаратів виписали аж на 20 тис. грн. Родичі сумлінно їх купували і лише згодом з'ясували, що ними лікують застуду, запалення очей, уrogenітальні інфекції, гормональні порушення, але аж ніяк не рак чи запалення легенів. Врешті-решт попередній діагноз «пневмонія» підтвердився. На жаль, патологоанатомами. Лікар, який робив роз-

ліквідатор аварії на ЧАЕС Юрій Смирнов також помер на лікарняному ліжку. Від цирозу печінки. Однак не на халатність медперсоналу скаржаться родичі. Просто правди вимагають. Коли чоловік помер у Таращанській районній лікарні (Київська область), його близьким рекомендували відмовитися від розтину і забрати тіло додому, мовляв, відповідні довідки будуть пізніше. Ті погодилися. Та коли побачили медичні документи, не повірили своїм очам. Виявилось, Юрій Смирнов помер аж ніяк не в лікарні, а... вдома і зовсім не від цирозу печінки, а від серцевого нападу.

Довідку про смерть Смирнова його дружині Ользі приніс дільничий лікар Володимир Міщенко, хоча він в очі не бачив Юрія Смирнова у день його смерті. Вже після похорону родичі спробували оскаржити документ — погрожували лікарям прокуратурою. Ті злякалися. Той самий дільничий лікар Міщенко виписав другу довідку під тим самим реєстраційним номером, але з іншим діагнозом. Однак факту, що чоловік помер у лікарні, так і не визнавав. Володимира Міщенка ми знайшли в Таращанській районній лікарні, де й помер Юрій Смирнов. Без зайвого спротиву він у всьому щиро зізнається. І що довідку виписав липову, і що хворий помер на

Однак прокурор відмовився порушувати справу. Мовляв, немає жодних підстав.

Підстави згодом знайшла прокуратура області. Слідчий В'ячеслав Солодников уже два роки веде цю справу. Каже, що слідство на завершальному етапі: «Є факти, що підтверджують провину лікарів. Будемо розбиратися й давати оцінку зібраним доказам».

За висновками патологоанатомів, 16-річна Алла Мартіді померла від пієлонефриту — запалення нирок. Цей діагноз підтвердили і провідні спеціалісти Міністерства охорони здоров'я. Понад те, столичні

лікарняному ліжку. Але чому написав у документі неправду? «Так мені було порекомендовано або наказано, якщо хочете, — розводить руками. — З адміністративного погляду, звісно, тут порушення є».

Утім, у районній прокуратурі жодного порушення не побачили. При цьому посилаються на обласне управління здоров'я, де дійшли висновку: таращанські лікарі все зробили правильно.

ДІАГНОЗ ЕКСПЕРТІВ

Микола ПОЛІЩУК

Екс-міністр охорони здоров'я, голова Національної ради з питань охорони здоров'я при президенті України

Певна річ, в Україні є проблема неправильних діагнозів смерті. Але я не називав би це фальсифікацією. Швидше, це неточне визначення причини смерті пацієнтів. Фальсифікувати ж немає сенсу, бо відсутня мотивація. Адже якщо раніше, за часів СРСР, існували суворі звітність і вимога зменшення показників небезпечних хвороб, наприклад, онкологічних та смертності в цілому, то нині за це ніхто нікого по голові не б'є. По суті, медичні праців-

ники не несуть відповідальності за ці питання.

На мою думку, головною причиною цієї проблеми є різке зниження кваліфікації лікарів. Хоча, звісно, списування смертей на найпростіші діагнози має місце. Найсамперед це серцево-мозкові та судинні захворювання: інфаркт, інсульт, серцева недостатність тощо. Наші лікарі не люблять ставити онкологічних діагнозів, адже це все-таки відстежується, особливо міжнародними організаціями. Хіба що в людини чітко прописано, що вона онкохвора. Найстрашніше для лікарів — післяпологова материнська і дитяча смертність. Буває так: жінка народила, і в неї виявляють якісь хвороби: крововилив у мозок, пухлину тощо. Так їй намагатимуться якомога швидше перевести у звичайну лікарню. Щоб якщо вона, не дай Боже, помре, то вже йшла не як породілля, а як звичайна хвора. І все ж це поодинокі випадки, що не є масовими.

Віктор СЕРДЮК

Голова Всеукраїнської ради захисту прав та безпеки пацієнтів

Дуже часто лікарі пишуть у діагнозах те, що їм потрібно. Для чого це робиться? Щоб потім ніхто не дізнався, що людина померла від ниркової недостатності, а лікували її від виразки шлунка. Чи ось свіжий приклад із моєї практики: сталася ДТП, людину доправили до лікарні, оглянули. Ніби все нормально, голова не розбита, тільки рука зламана. І ніхто навіть не помітив, що в потерпілого розірвана селезінка. За кілька днів людина помирає від внутрішньої кровотечі, а як причину смерті записали якусь маячню.

Але фальсифікація відбувається не тільки для прикриття лікарських помилок, а й щоб прикрасити статистику. Пригадую, в одному районі дійшло до того, що за останні п'ять років не зафіксували жодного випадку дитячої смертності. Нехай вас не вводять в оману твердження офіційних чи зацікавлених осіб про те, що, мовляв, зараз уже немає суворої звітності, а отже, не потрібно й підробляти причини смертності. Повірте, резон є завжди. Візьміть хоча б ускладнення після вакцинації. Або такий промовистий факт: за офіційною статистикою, в Україні щороку реєструють близько 3 тис. інфекційно хворих, які заразилися в лікарнях. А в Німеччині таких випадків реєструють десятки тисяч. То що, в нас лікарі краще руки мийть?

Не слід забувати, що в нашій медицині є багато рудиментів радянської «показухи» на кшталт медичних рейтингів областей, де кожна область завжди намагаться записати якомога більше померлих від інфаркту міокарда, а не від раку.

ПРИХОВАТИ ВІД ПРОБЛЕМ

«Ми фіксуємо багато випадків, коли причину смерті не встановлюють, а пишуть: «Не визначено», — розповідає **Тижню** директор Української Гельсінської спілки Володимир Яворський. — Досить поширеними є випадки, коли людина помирає в медичному закладі та їй ставлять такий діагноз, щоб ніхто не підкопався. Та й підкопатися дуже важко — потрібно проводити експертизу, що має визна-

чити, чи справді лікарі винні у смерті пацієнта, чи ніхто не винен, чи взагалі хворий сам себе вбив».

«Звісно, тенденція до фальсифікації смертей є», — погоджується з правозахисником Михайло Курик, директор Інституту екології людини. На його думку, головна причина цього — вкрай незадовільний стан нашої медицини. Як наслідок — постійно виникають елементарні лікарські помилки. І тоді більшість медичних начальників роблять усе, щоб їх приховати.

«Навіть у розвинених країнах дуже поширені випадки, коли лікарняний заклад, щоб не нагнати скандалу, фальсифікує справжню причину смерті», — розповідає Геннадій Апанасенко, доктор медичних наук, член Національної ради з питань охорони здоров'я при президенті України. За його словами, розбіжність клінічного та патологоанатомічного діагнозів — дуже сильний удар по репутації закладу і небачений скандал.

Інший аспект: в Україні 4,7% дітей, які померли одразу після народження, не мають визначеного діагнозу, тобто причини смерті цих немовлят не існує. Це дуже високий показник, причому за офіційною статистикою. «Впевнений, що йдеться про приховування справжніх діагнозів, — каже Володимир Яворський. — Мотивація лікарів дуже проста: за дитячу смертність навіть зараз жорстко питають, а саме в таких випадках дуже часто трапляються лікарські помилки. І якщо у довідці про смерть вказати справжню причину, то може бути призначене розслідування, виникнуть серйозні проблеми».

«А ви знаєте, що значний кількість людей похилого віку, які помирають, взагалі не роблять розтину? — додає Геннадій Апанасенко. — Якщо старенька людина відходить, їй пишуть діагноз: гостра серцева недостатність». У відсоткових показниках таких людей досить багато, каже експерт. І невідомо, чи справді вони були безнадійні, чи просто не отримали кваліфікованої допомоги.

Так чи інакше, а офіційної статистики лікарських помилок в Україні немає. Щоправда, є неофіційна статистика Всеукраїнської ради захисту прав пацієнтів, згідно з якою жертвами лікарів щороку стають близько 50 тис. осіб, а кожен третій діагноз помилковий. ■

НАЙКРАЩЕ ОСВІТІ в Британській

IV щорічна виставка

3 квітня 2009 р.
Дніпропетровськ

Виставкова зала
Центральної бібліотеки
(вул.Леніна, 23)

11:00 - 17:00

4 квітня 2009 р.
Київ

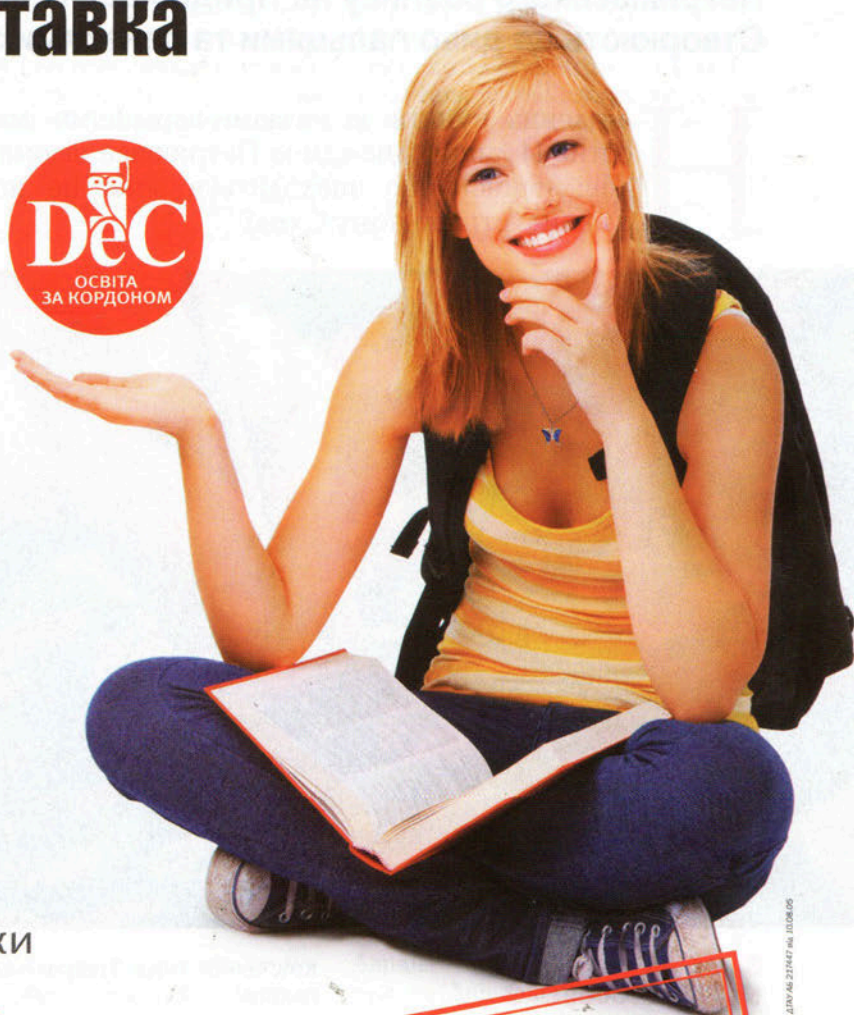
готель "Прем'єр Палац"
(бул. Т. Шевченка /
вул. Пушкінська, 5-7 / 29)

12:00 - 18:00

Серед учасників виставки
кращі навчальні
заклади Великобританії

На виставці будуть представлені:

- ▶ канікулярні програми
- ▶ мовні курси
- ▶ елітні приватні школи
- ▶ підготовка до вступу в університети
- ▶ вищі навчальні заклади (BBA, MBA)
- ▶ літні спортивні табори **NEW!**

За додатковою
інформацією звертайтеся до
ОСВІТНЬОЇ АГЕНЦІЇ "ДЕК":
Вул. Підвисоцького, 16
Київ, 01014
Тел./факс (044)3907624,
Email: ukr@dec-edu.com
WWW.DEC-EDU.COM

За підтримки

Медиа

Освітній партнер

Спортивний партнер

Генеральний
Інтернет-партнер

Перший інформаційний
партнер

[канал чеських новин]

Офіційний
радіо-партнер

Чепурушки з Петриківки

СПІЛКУВАЛАСЯ Тетяна Оробець. **ФОТО:** Анатолій Белов

Петриківського розпису на Придніпров'ї навчають із дитсадочка. Створюють це диво пальцями та пензлями з котячої шерсті

Населених пунктів із назвами-варіаціями імені «Петро» в Україні понад півтори сотні. Й лише одна-єдина Петриківка відома геть усім. Хоча багато хто дивується, довідавшись, що знаходиться вона не на Полтавщині чи десь у Карпатах, а на індустріальному Сході

З ЧАСІВ ГЕТЬМАНА КАЛНИШЕВСЬКОГО

До Петриківки з Дніпродзержинська кілометри 22, а з Дніпропетровська, чи то пак Січеслава, — вдвічі більше. Місцеві тішаються, бо кольоровий туман-смог із заводів, ще барвистіший за петриківські барви, сюди не дістає.

П'ятитисячна Петриківка — це лише смт, хоча за статусом є райцентром. «1772 рік» — напис на стелі при в'їзді в Петриківку. Це дата першої письмової згадки про неї: прохання кошового Калнишевського — того самого, останнього отамана Запорозької Січі — до вищого духовенства про освячення тут церкви. Цю подію деякі історики й уважають основоположною, а назву села трактують як уві-

ковічення саме Петра Калнишевського.

Петриківці свою батьківщину поміж собою ласкаво-іронічно звуть «чепурушка». Так до 20-х років минулого сторіччя казали на господи́нь, які завзято стежили за зовнішнім виглядом своїх осель: до кожного більш-менш помітного свята освіжали або ж заново перемальовували візерунки на стінах. І бажано було не повторюватися в орнаментах, а то сусідки засміють. Нерозписаних домівок у Петриківці за минувшини майже не було, в таких хатах жили хіба що жінки несповна розуму.

Із приходом комуністичного режиму звичай господинь-чепурушок стають «буржуйською відрижкою», розпис хат піддається офіційній огуді. Фірмовий декор інтер'єру за-

лишається в минулому. Петриківський розпис, проте, якось вижив — але тільки на посуді й кухонному начинні. Та згодом йому судилося стати не лише народним промыслом, а й своєрідною мистецькою течією.

ШЕРСТЬ ГАРФІЛДА — НАШЕ НОУ-ХАУ

Коли виник цей стиль на Придніпров'ї, достеменно не відомо. Але **Тижнем** точно перевірено, що нині навчається яскравого живопису починають у Петриківці з дитячого садочка. П'ятирічна Олександра вказівним пальчиком набирає фарбу з посудини й залишає на аркуші паперу цятку червоного кольору.

«Ми називаємо це «тикати калину». Контури майбутнього ке-

тяга на картоні малюють вихователі, а дитляшня потім розфарбовує. Але обов'язково додає щось від себе. Ось як Настя зараз робить», — розповідає про технологію викладання петриківського розпису для молодшої групи Олена Говоруха. В садочку вона вихователькою вже 17 років працює. «А я хочу троянду намалювати. І свого kota Гарфілда», — ділиться творчими задумками маленька Саша.

«Так, вона намалює, я впевнена. І кожний із цих діток. У нас багато таких, як Саша, тобто династійних. Діти, внуки, правнуки тутешніх майстрів, — каже Галина Кравець,

ЗА СПАРТАНСЬКИМИ МОЛЬБЕРТАМИ

На Петриківську районну дитячу художню школу ім. Тетяни Пати (*майстриня народної творчості. — Рег.*) у народі кажуть «криша Приватбанку», бо вона розташована на другому поверсі, якраз над фінансовою установою. На дотепність односельчан Марія Пікуш, директорка, мало зважає. Сюди вступають із шести років, і конкурс чималий — троє на місце. Плата за місяць навчання — 25 грн. Зараз тут 70 учнів.

«Навчати мистецтва в умовах хати-мазанки? Нонсенс! Звичайно, є ті, хто за творчість «по-спартансько-

на базі 9 класів — три роки, з повною середньою освітою — рік. Тут уже виникає проблема: недобір студентів.

«Викручуємося. Даємо оголошення в районній, обласній газетах, шлемо персональні листи-запрошення абітурієнтам, які не вступили у виші. Як результат, цього року на петриківському розписі маємо чотири групи по 15 студентів», — каже Наталія Коваленко, заступник директора ПТУ з навчально-виховної роботи.

«Я вступала цілеспрямовано саме сюди. Навесні вже випускатимуся. Які перспективи? — замислюється

ХУДОЖНЯ КУЗНЯ. ПТУ №79 щороку продукує кілька десятків майстрів

МИСТЕЦЬКИЙ КОНВЕЄР. До створення петриківських шедеврів залучено понад 400 майстрів

завідувачка дошкільного закладу. — Ви не уявляєте, як ці мальовки (*імпровізації в межах жанру. — Рег.*) настрої підіймають. Спробуйте!»

Вмочую палець у фарбу... Та де там! Незграбна пляма замість виразної калинової ягідки-намистинки. «Пензликом буде легше», — заспокоює пані Галина. І справді: пробую пензлем — вийшло!

«Уся таємниця в зняр'ядді. Є пензлики з рогами (*болотяна рослина. — Рег.*), а — є з котячої шерсті», — пояснює пані Галина. Мимоволі озирююся на морську свинку, яка бігає в клітці у кутку. «Ні, нашого Чудасика на пензлі не скубемо!» — сміється жінка.

А **Тиждень** рушає далі шаблями петриківського вишколу.

му». Але ж не до такого ступеня!» — обурюється пані Марія. В приміщенні школи немає елементарного — туалету. Під час останнього ремонту будівельники зливу трубу наглухо замурували в стіну, тож доводиться бігати на двір. Для занять хронічно бракує мольбертів, користуються потемнілими від часу «триногами» ще 1950-х років.

Викладачеві малювання Тарасові Пікушу 31 рік, п'ять із них відпрацював у цій школі. Навчався в Дніпропетровську, пожив у Харкові. Проте повернувся «до джерел», зробивши життєвий вибір на користь рідної Петриківки.

РАЙСЬКІ ПТАШЕНЯТА

Після дитсадка й школи — Петриківське ПТУ №79. Тривалість навчання

Дарина Лимар із Вільногорська, що теж на Дніпропетровщині. — Піду вчитися далі, у Дніпропетровськ або Львів. Ми всі — потенційні дизайнери, художники». На парті стоїть гуаш, лежать пензлі, різні за розміром та формою. Дівчина малює химерного, фентезійного птаха. Мріє про персональну виставку.

«Я Даші по-доброму заздрю. Поки що так не вмю, — зітхає Наталка Маніфасова з Нікополя. — Лише рік навчаюся. У Дніпропетровський художньо-театральний коледж мене не взяли. Отримала лист із Петриківки... Ось я й тут. Зараз уже не шкодую».

«Із працевлаштуванням у дітей, думаю, проблем не буде, — певна за своїх вихованців викладачка Людмила Горбуля, заслужений май- ▶

стер народної творчості України. — Влітку минулого року наших студентів взяли на виробничу практику в пансіонат «Сонячний», що в Лазурному на Херсонщині. Там директорка захотіла оформити свою базу відпочинку в петриківському стилі. Для студентів — досвід, безкоштовний відпочинок на морі, ще й трохи грошей отримали на додачу».

Однією зі статей прибутків майстринь ПТУ, окрім офіційної зарплати, є продаж власних творів, зокрема й у Києві. «На День Незалежності, День міста, на Івана Купала навідуємося до столиці. Торгуємо то в Пироговому, то на Співочому полі.

виставкова зала, склади й майстерні. Розписують папір, скло, деревину. «Колісь хазяйки-чепурушки робили фарби з різнотрав'я та овочів. Буряковий сік, морквяний, відвари різні... Ниньки розлінилися. Слава Богу, хоч пензлі ще не розучилися власноруч виготовляти», — приговорює майстриня Наталя Рибак, розписуючи зелене порося-сільничку.

Про пензлі в пані Наталі є особливий спогад. Якось проводила Петриківкою екскурсію для іноземців. Як годиться, розповідала про технологію, про знаряддя: «Тільки лягнула, що пензлі ми з котів робимо, як усі мовчки один за одним повтікали. То

«Живемо за рахунок індивідуальних замовлень та продажу сувенірів. Беремося й за розпис інтер'єрів. Розмальовуємо банкетні зали, фойє готелів і відпочинкової бази. Купують наші роботи з представницькою метою. Хоча не всі готові викласти відповідні суми. А в нас же — як там зараз називають? — handmade, folk art! (зроблене руками, фольклорний стиль. — *Ред.*)», — пояснює Андрій Пікуш. Багато турсператорів, які пропонують круїзи по Дніпру, включають до екскурсійної програми й Петриківку. Ціни на ручну роботу такі чималі: від 20 грн за писанку, 300—500 грн за малі та великі тарелі й до 5 тис. грн за дерев'яні скрині.

«У більшості наших за плечима досвід роботи за радянських часів на фабриці «Петриківський розпис» або в експериментальному цехові Худфонду. Загалом до промислу понад 400 людей було залучено. Що сталося з рештою? Хтось удома працює, перебивається ярмарками, хтось повністю перекваліфікувався, а дехто й у фермери подався», — підсумовує пан Андрій.

УЧЕНИЦЯ КАТЕРИНИ БіЛОКУР

Ганна Самарська після закриття петриківської фабрики в 1990-х звільнила себе від трудових зобов'язань перед державою. Творити, однак, не покинула — як учила колісь її, маленьку дівчинку Галя, народна художниця України Катерина Білокур, роботи якої хвалив сам Пабло Пікассо.

«Вона мені у передостанньому своєму листі заповіла, щоб я була її послідовницею. В молодості завжди часу не вистачає, все на потім відкладається. А мені 68-й нині. На весну персональну виставку в Києві готую. Дуже боюся. Здавалося б, усього на віку вже набачилась. А от не виправдати сподівання — страшно».

Хвилюється і її чоловік Олексій. Та в успіху дружини впевнений. «Знаєте, як тисне, коли звідусіль чуєш: «учениця легендарної Катерини Білокур!» Галі наш місцевий живопис багато дав. До самотності Білокур вона додає нестримності й буйності «петриківки», — описує власне бачення творчості жінки пан Самарський.

Пані Галя лише стинає плечима, мовляв, які там мистецтвознавчі матерії. Каже: «Квіти — найдосконаліше, що є. Тому я їх і малюю». ■

ПРОДАВЕЦЬ ШЕДЕВРІВ. Голова Центру народного мистецтва Андрій Пікуш перевів місцевий handmade у комерційну площину

А на Андріївському узвозі навіть маємо фіксовану точку. Почуєте співи, квіти петриківські побачите — знайте: то ми», — посміхаючись, додає пані Людмила.

ЕКОНОМІКА НАРОДНОГО ПРОМИСЛУ

Центр народного мистецтва «Петриківка» — територія професіоналів. Тут працюють чотири десятки провідних майстрів петриківського розпису. Половина з них — члени Національної спілки художників, п'ятеро — заслужені діячі народної творчості України.

«Центр — підприємство, яке утримується коштами самих умільців. Кожен у нас працює за власними задумами», — розповідає Андрій Пікуш, голова правління Центру. Тут є

була, як виявилось пізніше, група екологів. І що ви думаєте? Бігла я за ними навздогін, волаючи на всю Петриківку, що котів ми не вбиваємо, а лише вистригаємо трохи шерсті!»

«Наш живопис символічний, — вважає пані Наталя. — Калина — це врода, молодість, півник символізує пробудження, відродження, порося — гроші, зозуля — плин часу, інші птахи — гармонію, світло. А подивіться на дівчат, виконаних у петриківському стилі. Дебеленькі, рум'яні, кров з молоком. У нас таких дівок «ловкими» називають. І щоб поратися по господарству могла, і відро води з криниці принести. А не барбі якось там!»

До Центру майстри ходять щодня, це ж робота. І навіть зарплату отримують — 700 грн на місяць.

ХТО ДИВИТЬСЯ ТВ-РЕКЛАМУ?

ВДОМА Ж НІКОГО НЕМАЄ!

ПрессКом® ADVERTISING

Всеукраїнський IndoorVideo оператор
www.presscom.ua

міжнародний джазовий фестиваль

Do#Dж'9

організатор

генеральний партнер

ICMG
expensive projects

УНІВЕРСАЛЬНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ

БАНК КАМБІО

приймає

пригощає

Radisson SAS
HOTEL, KIEV

генеральний радіопартнер

медіапартнери

ПАНОРАМА
JAZZ, WINE & CIGARS

партнери

замовлення квитків
501-25-20, 501-25-28, 660

www.dodj.com.ua www.icmg.ru

01.04 ресторан «панорама» 19.00

володарка премії paul mccartney

«найкраще виконання yesterday»

tatyana boyeva & play.boyev.band (україна)

07.04 ресторан «панорама» 19.00

феноменальний голос! італійський «bobby mcferrin»

boris savoldelli

08.04 театр оперети

17.00 фінал міжнародного конкурсу Do#Dж junior'9

20.00 тріо олексія боголюбова (україна, ізраїль)

гурт soundcheck (польща)

boris savoldelli (італія)

08.04 клуб «44» 23.30

jam session

the maneken feat. young blood & sax (україна)

11.04 мцкм 19.30

groove №1 funk №1 band №1

**the earth wind and fire
experience featuring
the al mckay allstars** (сша)

живий звук

Портрет Гоголя

В. НАБОКОВ - М. В. ГОГОЛЬ. У ВАСИЛИВІ СЛУЖАЄ ПЕРИКА-

дзвенить за плечима Хоми у церкві? І чи не вартий сотень мистецтвознавчих праць, присвячених явищу українського бароко єдиний коротенький абзац зі «Страшної помсти», де над Дніпром: «Пышный! Ему нет равной реки в мире. Чуден Днепр и при теплой летней ночи, когда все засыпает, и человек, и зверь, и птица: а Бог один величаво озирает небо и землю, и величаво сотрясает ризу. От ризы сыплются звезды. Звезды горят и светят над миром, и все разом отдаются в Днепре». Живопис? Безперечно.

ЖИВОПИС СЛОВОМ

Навіть Набоков у роздумах про Гоголя відзначав його живописний дар, підкреслюючи, що в його літературі природа чи не вперше набула багатства власних фарб і портретної реальності, хоча той самий Набоков набагато більше уваги приділив розвінчання гоголівського життєвого лицедійства. Сарказм надто розумного Набокова можна порівняти з глумлінням крижини, що взялась аналізувати природу тепла. Бо світ Набокова — це шахова дошка, на якій блискучий інтелект вишукано вибудовує мистецькі амбіції. А світ Гоголя — то безмежжя мінливих вод, дізнатися про глибину яких душа письменника лякливо відмовляється. Іноді здається, що часто надто вразливий Гоголь вбачав у навколишньому світі ту неіснуючу загрозу, що і його чаклун із «Страшної помсти». Обличчя, що обертаються «харями», компліменти, що приходять глум. І навіть релігійний послух, який для Гоголя обернувся зловісно-бузувірською постаттю священика Матвія Константиновського, котрого Гоголь, не стримавши переляку, зупинив вигуком: «Довольно! Мне слишком страшно!»

Він, як і кожен геній, не вмщався у межі часу, в якому жив. Бо колористика його прози значно яскравіша від землистого реалізму «передвижників», його гумор ближчий до Хармса, ніж до дідуся Крилова, його еротичність, якби він не стримував її самоцензурою, набагато випередила б і Захер-Мазоха. А його містика, зда-

АВТОР: Юрій Нікітін

1 квітня виповнюється 200 років від дня народження одного з найзагадковіших письменників світу

Історія посмертного буття письменника Гоголя схожа на відомий сюжет данського казкаря. Здається, помпезні ангели суспільної думки XIX ст., намагаючись занести у піднебесся парадний портрет Миколи Васильовича, зачепилися за якусь небесну падуку, і той портрет, вислизнувши з їхніх рук, розбився щент на безліч частин. На згадку нащадкам — будь ласка, збирайте той пазл до нестями. Ось і збираємо до сьогодні.

СКАЛКИ ДЗЕРКАЛА

Гоголя в різні часи просто любили, просто не помічали, обожнювали і

ненавиділи. На мить він ставав «своїм» для романтиків і слов'янофілів, езотериків та ортодоксів. Його звеличували і принижували. За нього вели боротьбу і ведуть її до сьогодні, наприклад, за те, хто успаковає його геній — Україна чи... Так, так... Звісно, для тих, кому за 30, він чи не назавжди великий російський письменник. У безмежжі цих поглядів його особа розпорошується мірадами дрібних часток, як розтрощене дзеркало: достатньо вам лише поглянути у нього, і воно погляне у відповідь тисячами очей, позичених із вашого ж обличчя. Це видовище може зацікавити або збентежити, але ніколи не зможе дати уявлення про реальний стан речей.

А чи може взагалі існувати щось реальне поруч із такою надреальною постаттю, як Гоголь? Звісно, він геній, бо довершено володів тим, «що було на початку», тобто Словом. Пригадайте картини місячної ночі у «Страшній помсті» чи в нічному леті Хоми з «Вія». А чи вдавалося комусь словом досягти того жахливого напруження тиші, що

ється, назавжди залишиться неперевершеною, бо вона є не результатом розумових штудій, а тим, що вийшло з першоджерела. Може, саме тому так моторошно відчувати на собі її вплив. Може, тому так важко і складалися відносини Гоголя з православ'ям? Бо чуттєвість його містичизму суто католицька. Він, як нещасний Вервольф, який, коли пройшов романтичний повний місяць його «Вечорів» і «Миргорода», спробував приміряти на себе вериги банального православ'я і поранився. Гоголь був за природою художнього дару зовсім інший. Мабуть, тому так розчарувала його остання закордонна подорож — до Палестини. Він нібито сам не усвідомлював того, що велич християнства здатен висловити в найнезначущіших дрібницях. Пригадайте слова «маленького» Акакія Акакієвича з «Шинелі»: «Оставьте меня, зачем вы меня обижаете?» — і в цих проникаючих словах звенели другі слова: «Я брат твой».

ЗА ФРОЙДОМ

XIX століття, а слідом за ним і цнотливе радянське літературознавство «замулило» портрет Гоголя соціаль-

ною значущістю. Пізніші дослідники намагалися ці «забруднення» з портрету зняти, іноді надто рішуче. А сучасники самого письменника взагалі невблаганно ганьбили його, наприклад, за «Обрані місця з переписки з друзями». Вони викликали шок і огиду, і було чого. Але перчитуючи це листування сьогодні, відчуваєш тужливий смуток, щось подібне до розчарування незграбним академізмом полотна «Явлення Христа народові» художника Іванова, який був у дружніх стосунках із Гоголем. Вони часто зустрічалися в Італії, шукаючи на теренах класицистичного минулого своє християнство. Готичний Гоголь й антично-чуттєвий Іванов отруїлись ідеєю християнської проповіді, трансформуючи її у якесь художнє лютеранство. Ця зловісна невдача на релігійному ґрунті надала сучасним дослідникам можливість дошукатися її підсвідомих причин. Кон слідом за Карлінським звернув увагу на байдужість Гоголя до жінок і на химерність його еротичних фантазій, а також на схильність Іванова висловлювати популярні на той час ідеї андрогінії через зображення оголених

хлопчиків. Затуманений слізьми погляд іванівського Аполлона, який передчуває загибель улюбленця Гіацинта, ніби втілюється у відчай Гоголя від смерті в Італії юного Йосипа Вільгоровського. Та чи співвідноситься з масштабом трагічної гоголівської особистості бруталний го́мін «фрейдистських» пересудів? Прихована обивательська розпушта за брудом власної уяви не вбачає справжніх мотивів. І не здогадується, що за містичним вченням алхіміків душа адепта врешті-решт ретворюється на меркуріального гермафродита, впустивши в себе жіночу половину буття, втрачену після гріхопадіння. І може, саме ця містична двоїстість отруїла розпукою останні роки письменника. Коли смуток без меж, і спокута без краю, і могильний морок в реальності, що існує лише в його відчуттях і перед його розплющеними в безодню очима. ■

Про автора:

Юрій Нікітін — художник, автор і ведучий передачі «Таємнича спадщина Європи» на каналі «Культура» державної радіомовної компанії

Львівська міська Рада

компанія

меценат **Олександр Прогнімак**

Продюсер **Саша ГУТМАХЕР, США**

за сприяння

Міністерства культури і туризму України

Української Американської Координаційної Ради

представляють **ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОЕКТ**

3 КВІТНЯ, 18.00 НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕАТР ім. Марії Заньковецької

вечір-спогад, присвячений пам'яті
американської співачки з українським серцем

КВІТКИ ЦІСИК (1953-1998)

За участі:

**НІНИ МАТВІЄНКО
ІВАНА ПОПОВИЧА**

НЕЗАБУТНЯ КВІТКА

частину коштів, зібраних від продажу квитків буде передано на рахунок **Благодійного фонду «Здоров'я жінки і планування сім'ї»** в рамках програми **AVON «Разом проти раку молочної залози»**

ЗА ПІДТРИМКИ
культурно-просвітницького
виступу

 alexart

PR-агент
Девелопмент

Медіа-партнер
Тиждень

Телефони для
замовлення квитків: **235-55-83, 235-67-62**

AVON
ПОСЛАЙ НАШ
РАКОВИНИ

ПОГЛЯД

Слова розбрату

Межі літературного «побратимства»

Що не кажіть, а ми живемо в благодатний час: видавництва друкують усе, що можуть продати, вказавши про всяк випадок на наявність цензури, чи на «наукову цінність видання». Інша річ колись: «ідеологічно неправильних» письменників до народу не допускали, а якщо вже не можна було обійти світову славу такого собі Генрика Сенкевича, то принаймні заплющували очі на певні його «творчі недогляди» (йдеться про роман «Вогнем і мечем», який знайти в українському перекладі свого часу було неможливо). Проте коли хтось подумає, що такий підхід притаманний лише пострадянському, чи навіть постімперському простору, то він помилиться. Яскравим прикладом «вибірковості» є ставлення наших західних сусідів до творчості Миколи Гоголя.

Поляки, поза розумінням, що Микола Гоголь як класик XIX сторіччя (до речі, писався він латинкою тоді саме «по-українськи» – *Hołol*, а не *Gogol*) увійшов зі своїми безсмертними «Мертвими душами» чи «Ревізором» до скарбниці світової літератури, були старанно відгороджені власною державою від повісті «Тарас Бульба». Хоча перший її переклад польською здійснив ще 1850 року львівський учитель Петро Гловацький, твір ігнорували. Нині, як зазначає дослідник явища Януш Тазбір, жодного примірника першого видання в польських бібліотеках немає. Коріння цієї позиції не лише в «антипольському» характері книжки, а й у тому, що повість насаджувалася окупаційною владою при вивченні російської мови. Тому, коли були спроби вшанувати пам'ять письменника в польських містах, учні по-

РОМАН КАБАЧІЙ
заступник редактора
відділу історії та науки

казово рвали його портрети. За часів міжвоєнної Польщі, в 1936 році цензура конфіскувала вже надрукований наклад книжки. У ПНР обходилися російським варіантом, за практикою царського режиму, тож шанс вийти знову польською повість здобула тільки в 2002-му.

Дивним чином обидва ігноровані твори взаємопов'язані: Сенкевич не міг не читати «Тараса Бульбу» в школі, його дикий козацький степ «родом» із Гоголя, а образ Богуна прописаний «у піку» Андрієві Бульбенку. Те, що доля обох творів склалася подібно, з віддалі нашого часу вже не мусить дивувати. Фільм Єжи Гофмана «Вогнем і мечем» є однією з найпрекрасніших кінозамальовок про Україну, натомість

видавці польськомовного «Тараса Бульби» заохочують з «історично-літературної дистанції» ознайомитися з цією «чудовою повістю». Може склалася враження, що проблему вичерпано, й Сенкевич із Гоголем тепер квити. Проте чимало чого не зроблено на інших «фронтах».

Якщо під час відкриття пам'ятника Тарасові Шевченку у Варшаві поляки змогли не помітити його «полякожерчих» «Гайдамаків» через маленьке, проте щире звернення до брата-ляха: «Подай же руку козакові і *серце братнєє* подай», чи також дати ласкавий дозвіл на впорядкування могили автора мелодії українського гімну в селі Млинах на Надсянні, то, приміром, із народженням на території нинішньої Польщі істориком Михайлом Грушевським справа не така легка. 2007 року волинський губернатор Володимир Бондар звернувся до властей міста Холма, який є, до всього, побратимом волинського Ковеля, з проханням назвати одну з вулиць іменем Грушевського, адже історик народився в цьому місті (така ж пропозиція надійшла від українського консульства в Любліні). Оскільки Грушевський як творець незалежної України виступав за приєднання Холмщини й суміжного Підляшся до УНР, польські чиновники відмовили «побратимам». Але ця ініціатива мала й своїх симпатиків: історик Ян Левандовський нічого проти такої вулиці не мав би, оскільки «для України це дуже важлива постать, а стосунки з сусідами не повинні зводитися лише до декларацій».

Як видно, боротьба за подолання взаємних ігнорацій триває, проте це вже зовсім інша історія.

щочетверга

21:40

ЯТАК Ядумаю з **Анною** Безулик

5

Перший Український Інформаційний

Ліцензія НР з питань телебачення та радіомовлення НР № 0405-м від 01.12.2003 р.

www.5.ua

Феєрверки для Пречистої

АВТОР: Олена Чекан

**Тиждень блукав
уртою, святкував
Фальяс, кидав петарди
та вивчав інші
особливості весняної
Валенсії**

ЛЯЛЬКОВЕ АУТОДАФЕ. Прощаючись з зимою, валенсійці спалюють фальї (ляльки), а з ними — печалі й скорботи минулого року

Затори на дорогах, кучугури снігу на смарагдових пальмах та змерзлих квітах. Додайте до цього галас дїтлахів, які борсаються у завірюсі, що швидко тане. Такою незвичною запам'ятеється валенсійцям щойно проминула зима.

СПРАГА РОДЮЧОЇ УЕРТИ

І хоча за всю зиму сталися лише три такі дні, раділа не лише малеча, а й дорослі, котрі опікуються мережею зрошувальних каналів. Ці водні артерії щільно розкреслили колосальну рівнину, годувальницю всієї Іспанії — уерту, як іменують її валенсійці. «Небеса на землі» — шанобливо й палко називали її колись маври.

Гранатові, помаранчеві й лимонні плантації, вони вже починають квітнути. Далі — поля пшениці, соняхів, кукурудзи й рису: з них знімають до трьох урожаїв упродовж року. Матиме Іспанія ніжні яблука, терпкі груші, запаморочливий виноград, полуниці, овочі, й насамкінець, шовковиці. Ними живляться манюні черв'ячки, аби мати наснагу на плетиво тендітних шовкових коконів. Та всі ці дари природи можливі лише за однієї умови: рївчачками, що їх проклали ще римляни в I ст. до н. е., має дзюрчати вода.

Вона струмить із прилеглих синіх гір, мчить до моря вередивою річкою Турієно, під час дощу її дбайливо збирають у спеціальні ємності, давні — кам'яні й сучасні — сталеві. І все одно води бракує. Вихід знайшли маври, які володіли уертою 500 років. Вони започаткували так званий Водяний трибунал, що вже понад тисячоліття розподіляє життєдайну вологу по справедливості.

Дону Мануельо Сільва-Льопісу вже за 80, до пенсії він років 15 був членом цього Трибуналу. **Тиждень** познайомився з ним у центрі Валенсії на площі Вірхен. Разом із туристами дон Мануель споглядав за діями своїх наступників — засідання Трибуналу відбуваються привселюдно. Він і втаємничив нас у тонкощі процедури. «Засідання проходять щочетверга рівно в полудень. Як бачите, членів Трибуналу — вісім, за кількістю головних зрошувальних каналів. Тут у відкритому засіданні вони й вирішують, скільки води має потрапити на кожну плантацію протягом наступного тижня. Тут вони мають залагодити всі суперечки між землевласни-

ками. До речі, в обговорення може втрутитися будь-хто з мешканців Валенсії. Інколи після такого втручання всі попередні домовленості летять шкереберть, — каже дон Мануель. — Ось така мавританська традиція дісталася нам у спадок. А чи зрозуміли ви, що засідання Трибуналу ведеться не іспанською, а винятково валенсійською? Це вже наша традиція».

Усе просто: низенький металевий парканчик, вісім стільців — і повна демократія.

ФУТУРІЯ В РУСЛІ ТУРІЇ

Трибунал засідає просто неба біля portalу собору Апостолів (XIV ст.). А східну частину площі Вірхен прикрашає капличка Нуестра Сеньйора де лос Десампарадос (XVII ст.) — Богоматері всіх беззахисних, покровительки Валенсії. Невеличка й вишукана, ця споруда не зніглася перед готичною величчю палацу Хенералідад (XV ст.). Колись там засідали кортеси, тобто відбувалися зібрання дворян, зараз там засідають депутати міської ради. Одним із обов'язків кортесів було стягнення загального (генерального) податку. Звідси й назва палацу. А за рогом чи не найславніша споруда Валенсії — кафедральний собор.

Його почали будувати у 1262 році на місці давньоримського храму Діани й мавританської мечеті. І таки закінчили, щоправда, витративши на це аж шість сторіч. Не поспішали, тому готика тут не суперечить неокласицизму, а обидва стилі разом — коктейлю італійського бароко з первісним романським каноном. А от камертон усієї композиції — дзвіницю Мігелете, не добудували й досі. З її верхнього майданчика можна до обрїю роздивлятися вигадливу графіку каналів уерти й білі буруни далекого волошкового моря. А ще — марсіанські красавиди сучасної Валенсії.

Місто науки та мистецтв — так називають цю хайтекову містерію, що загарбала давнє осушене русло річки Туррії. Її фундатор — спадкоємець іспанського трону принц Феліпе, головний архітектор — всесвітньо відомий Сантьяго Калатрава. Будівництво розпочали 1996 року, й основна частина комплексу вже готова. Це, насамперед, Палац мистецтв королеви Софії з оперною та іншими театральними залами — чи то чудернацька величезна риба, чи то бридкий моллюск, виштовхнутий океанськими хвилями. Крім того, Музей наук принца Феліпе: будівля на

кшталт риб'ячого хребта з поставленою під кутом у 45° зубчатою колонадою. Тут життєві пазли людини, як от: народження, сон, побут, їжа, спорт, смерть, навчання тощо подані й проілюстровані за допомогою цифрових технологій, та ще й з інтерактивом. Світло, звуки, кольори, матеріали — й усе це можна самому вимірювати, змінювати, створювати, деформувати. До цього заохочує безліч яскравих табличок «Торкатися дозволяється!»

А тутешній Океанарій узагалі стирає межу між реальним і віртуальним. Блукати ним можна годинами. Голова йде обертом від величезних екранів, що калькують світ

усіх морів та океанів. Їхнє продовження — підземні тунелі-галереї, скляні й прозорі, в яких борсаються справжні живі акули, мурени, дрібні риби, скати... Та й це не все: тут є також моржі, котики, білі ведмеді, качки, гуси-лебеді... Коли врешті-решт виберешся з цих лабіринтів на поверхню, побачиш усю цю живність у вольтерах чи в штучних водоймах. Тобто нагорі — зоопарк, внизу — океанарій, а поруч — дельфінарій, де кожні три години — вистава.

Та найголовніша метафора містечка — Емісферік, величезна споруда, що нагадує заплющене око. В ній розмістилися кінотеатр і пла-

КОРКИ З ФАЛЬЯС. Дістатися до центру в святкові дні можна тільки пішки

НА СВЯТО ДО ПРЕЧИСТОЇ. Дитячі вишукані строї нічим не відрізняються від дорослого ворання

У НОТАТНИК МАНДРІВНИКОВІ

Як дістатися, де зупинитися, що скуштувати

Найкраще оформити у Києві авіаквиток Київ – Барселона – Валенсія – Барселона – Київ (7042 грн). У Валенсії брати напрокат автівку не радимо – місто в ці дні заблоковане льяльками, а от автобусом можна швидко й недорого (€1,25) дістатися, куди завгодно. Зручно купити Vono Bus – проїзний на 10 поїздок (€5). Ціни в готелях у святкові дні зростають у два рази, тож житло краще замовити заздалегідь по інтернету. Номер на двох €50–500. Типова валенсійська страва – паєля, плов з приправленого шафраном рису та розмаїттям з різних сортів м'яса, морепродуктів та овочів. Місцевий напій – орчата, прохолодна мутна рідина з мигдалевих горішків.

нетарій. Це всередині. А ззовні, на фасаді, ще один кінотеатр – вуличний. Як повіка піднімається спеціальна панель, і у вигляді знімки з'являється круглий екран на 900 м². На ньому демонструють різні наукові стрічки. А вночі вигадливо освітлене «око» Емісферіка химерою віддзеркалюється в штучному озері. Саме тоді можна оцінити всю бруталність його сюрреалістичної краси.

П'ЯТЬ ДНІВ, ЩО ПОТРАСЛИ ВАЛЕНСІЮ

Щороку з 15 по 19 березня місто накриває справжнє божевілья: відбувається найгучніше валенсійське дійство – Фальяс. Тобто Свято льялок. Воно зароджується феєрверками ще на початку місяця. Тоді вечірне та нічне небо укривають суцільні заграви. Піротехнічні вибухи хвилями цунами глушать один одного, їдкий дим заважає дихати, а вулиці заповнюють не лише ґаволови-туристи, а

й спецкомандос місцевих жителів. Із голови до п'ят одягнуті в чорне, зосереджені, вони неквапом розкидають під ноги перехожих невеличкі петарди й вибухові пакети. Ці волонтери – тільки чоловіки: дорослі й діти, немічні дідусі й здоровані, депутати парламенту й безробітні.

Долучився до цієї ризикованої забави й мій син. Повернувся з друзями вдосвіта. «Двадцять кілограмів петард порозкидали!» – вихваляються хлопці. Не говорять – кричать, так їм вуха позакладало. Декілька таких днів – й Валенсія стає справжнім вулканом, аби розпочати наступний етап дійства, присвячений Мадонні.

Статую Пречистої виносять із каплички й мешканки міста три дні поспіль несуть їй квіти. Та не ті, що заманеться, а заздалегідь погоджені. Бо з цих троянд, цикламенів, гвоздик, гладіолусів за трафаретами викладають візерунки не лише на бруківці біля ніг покровительки Валенсії, а й на її шатах, руках і навіть обличчі.

«Вдягай, дитинко, мої строї – підеш із онукою замість мене. Я вже не в змозі», – пропонує мені бабця приятельки старовинний національний валенсійський костюм. Яскравий, оздоблений гаптуванням, бісером, перлами та коралами. Високу зачіску я прикрашаю черепаховим гребенем і мереженою чорною мантиєю. Квіти щойно зрізані, духмяні й росисті. По дорозі до Богоматері вслухаюся у тужливі звуки численних самодіяльних оркестрів, роздивляюся бліді обличчя святково вбраних жінок: у багатьох на очах сльози. Біля статуї й сама плачу та чомусь не соромлюся цього.

МІСТО НАУКИ І МИСТЕЦТВ.
Хай-тек по-валенсійському

ФОТО: AP

В різних куточках міста впродовж цих днів — дарма, що піст, — відбуваються численні танцювальні конкурси виконавців валенсійської хоти й змагання з традиційної гри в кулі. Ну й, звісно, корида.

А на вулицях уже встановили близько п'ятисот композицій із фальяс: усюди бачимо групи з ляльок — і величезних, під двадцять метрів заввишки, й зовсім маленьких. Їх виготовляли протягом року: з картону, пап'є-маше, фанери, цупкого паперу. Вони уособлюють людські пороки, стихійні лиха, сатирично показують відомих політиків, зірок шоу-бізнесу, знаменитих тореро.

Три дні фальяс купаються у хвилях оркестрів і салютів, любові й захоплення сотень тисяч глядачів, які голосуванням вибирають дві найкращі ляльки: велику й маленьку. Переможниці потраплять до Музею фальяс, на всіх інших чекає страта в ніч проти 20 березня.

Рівно о 22.00, за наказом королеви свята, підпалюють маленькі ляльки. Пізніше, опівночі, — велетнів, і невдовзі вся Валенсія перетворюється на одне гігантське багаття. Його останні спалахи підхоплює грандіозний феєрверк. Небом котяться вогняні колеса, розквітають полум'яні квіти, круяться зоряні дзиги. Валенсія прощається з зимою...

Ранком, коли залишали готель, сіра тиша заколисувала місто. Сіра від вранішнього туману, від першого дощу. Сіримми від утоми були і обличчя прибиральників, які по trochu збирали попелясті залишки нічних безумств. ■

РОДЗИНКИ ВАЛЕНСІЇ

КОРОЛІВСЬКІ САДИ з художньою галереєю — ансамбль XVII ст. Найбільше зібрання робіт валенсійських імпресіоністів, з-поміж яких і Хоакін Соролья.

НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ КЕРАМІКИ в палаці Маркес де Дос Агуас. Понад п'ять тисяч експонатів XIII — XX ст. Сам палац — чудовий зразок чуріреско (іспанського бароко).

ШОВКОВА БІРЖА (XV ст.) з залом торговельних угод. Химерні кручені дерев'яні колони, витончені вікна, візерунки чорно-червоної керамічної підлоги.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ БАЗАР (XVIII ст.) на площі Меркадо — один з найбільших (8027 м²). критих ринків Європи. Справжній храм їжі з кольоровими вітражами та різьбленими дубовими дверима.

З дзвіниці Мігелете добре видно сад і город Іспанії — уерту. А під найвищим дашком споруди живуть кажани — символ Валенсії

ФОТО: REUTERS

МІСЬКИЙ ПОРТ. Після вигнання маврів у 1609 році Валенсія перестала бути головними морськими воротами Іспанії

ФОТО: REUTERS

Неживі живі істоти

АВТОР: Тарас Редчук,
Інститут біохімії НАНУ

Завдяки синтетичній біології людство впритул наблизилося до створення штучних істот

Жахливі сновидіння про вченого з дивною зачіскою та божевільними очима переслідують людство з давніх часів. В той день, коли Джеймс Вотсон і Френсіс Крік зрозуміли, що молекула ДНК — це подвійна спіраль, герой сновидінь перестав бути фізиком і став біологом. Сьогодні кожному школяреві відомо, як побудована ця молекула, але значно легше від цього людству не стало. Левова частка страшних казок про генетичну інженерію описує страшних монстрів, які виповзли з пробірки горе-вченого і з якими може поборотися лише Стівен Сігал або Міла Йовович. Що ж насправді може виповзти з пробірки злих або не дуже геніїв?

ЖИТТЯ В КОМП'ЮТЕРІ ТА ГОЛЕМИ-ВІРУСИ

Слід зазначити, що молекулярна біологія донедавна майже не ставила перед собою завдань створити щось новеньке, щоб і повзало, і вірши декламувало. Власне, яскраво-зелені миші та інші «страшні» створіння були виведені з прозорою і зрозумілою метою: в інтересах медицини, промис-

ГРАФІКА: АНДРІЙ СРМОЛЕНКО

ловості, а то й узагалі як ілюстрація певного, цікавого лише молекулярним біологам, процесу. Але з часом потужність генетичної інженерії зростала, розкриваючи напрощуд широкі простори для своєрідної «творчості» й формуючи навколо себе атмосферу чогось містичного і навіть страшнуватого. Узагальнювати і розвивати все, що стосується створення нових живих систем, — мета молоді науки, що виникла на межі системної біології, молекулярної біології та біоінформатики. Називається нова наука синтетичною біологією. Перша міжнародна конференція, присвячена проблемам синтетичної біології, відбулася у червні 2004 року в Сполучених Штатах.

Синтетична біологія нині займається двома загальними напрямками. Перший — створення принципово нових систем, що не існують і не існували раніше у світі живого, але за деякими ознаками можуть називатися живими. Принаймні ці штучно сконструйовані істоти мають розмножуватися без сторонньої допомоги. Між рядків у завданнях нової науки можна роздивитися давнє вкрай важливе питання: чи могло життя певного часу бути створене з неживого? Навіть якщо відкинути морально-етичні питання, що постають при формулюванні таких завдань, просто ця проблема не виглядає. Рятуює від депресії вчених у цій галузі хіба що впевнена хода кібернетики. Під час огляду нинішнього стану справ синтетичної біології здається імовірним; що перший «штучний» організм буде витворено у комп'ютерному світі, тобто світі *in silico*. Привіт від Neo! Інакше кажучи, найближчим

біологічні процеси з'явилися у 1990-х. Знаковою подією, сповненою символічного змісту, стало отримання штучних хімічно синтезованих генів вірусу поліомієліту, що без зайвих проблем самовідтворювалися й породжували цілком життєздатні (та хвороботворні!) віруси за природною схемою. Лише уявіть: хімічний завод, який раніше можна було використовувати для виробництва добрив, тепер здатний продукувати таких собі монстрів. На думку спадає легенда про Голема **Див. словничок!**, що є прекрасною ілюстрацією людського страху безконтрольного розвитку подій, які стали реальними завдяки розвитку синтетичної біології. Заспокоює лише те, що створення біологічно зброї не є основним завданням синтетичної біології

У ПОШУКАХ СУТНОСТІ ЖИВОГО

З якою ж метою науковці щороку витрачають фантастичні суми грошей платників податків? Першою і, мабуть, основною метою синтетичної біології сьогодні є фундаментальні дослідження живого як такого, наближення до розуміння механізмів функціонування систем, здатних до самоорганізації. У цій справі вченим допомагає старий (запропонований ще у XVII ст. Рене Декартом), але й досі актуальний метод редукціонізму. Він полягає у тому, щоб пояснювати складні явища за допомогою законів, що описують явища прості. І справді, щоб зрозуміти що-небудь вкрай складне і комплексне, слід спробувати його спростити! Наприклад, який мінімальний набір генів потрібен для існування живої клітини і що

СЛОВНИЧОК

Синтетична біологія — наука, метою якої є створення та вивчення біологічних систем, що не існували раніше.

Генетична інженерія — сукупність методів маніпуляцій з генами та підходів до введення їх у живі організми.

Кишкова паличка — бактерія, що живе у товстому кишківнику і є улюбленою «піддослідною твариною» молекулярних біологів та генних інженерів.

Голем — легендарна людиноподібна істота, штучно створена празькими рабинами-кабалістами. Глиняний велетень буцімто міг виконувати певні дії, коли був «запрограмований» папірцем із потрібним кабалістичним заклинанням, встромленим між зубами. Якщо програма часом давала збій, Голем трощив усе навколо і навіть якось повбивав своїх «конструкторів».

продукт із чогось некорисного чи навіть шкідливого. Понад десять років тому розпочалися роботи з виведення бактерій, що допомагають боротися з ураженням довкілля внаслідок забруднення, приміром, вилливу нафти. Бактерії спроможні продукувати сировину для отримання лікарських засобів або навіть пластмасу. Парадоксально, але найчастіше про загрозу генетичної інженерії нині говорять природоохоронні організації. І це в той час, коли генетично модифіковані організми допомагають подолати складні забруднення, зробити непотрібним використання пестицидів у сільському господарстві. Навіть банальне підвищення врожайності за рахунок вирощування генетично модифікованих культур може відчутно скоротити вирубку лісів.

Чи не є, таким чином, генетична інженерія такою собі виделкою майбутнього? Взагалі-то цим предметом можна вбити. Але водночас виделкою спокійно користуються мільйони людей, вперто ігноруючи потенційну загрозу гострих сталевих зубців. Сьогодні складно відповісти на це запитання. Нам залишається лише стежити за розвитком вкрай цікавого «створіння», що з'явилося і розвивається на наших очах, — синтетичної біології. Чи буде воно доброзичливим до своїх творців? ■

Найчастіше про загрозу генетичної інженерії нині говорять природоохоронні організації

часом небачене створіння із секретної лабораторії до нас не прийде і в двері не постукає. Що ж, можна почуватися дещо спокійніше.

Значно загрозивішою здається ситуація в галузі синтетичної біології, що ставить перед собою значно менш фантастичні завдання. Йдеться про конструювання та відтворення наявних живих систем синтетично, у зміненому вигляді. Перші повідомлення про штучно відтворені у пробірці надзвичайно складні молекулярно-

еволюційним баластом? «Виключати» один за одним гени з геному улюбленої «піддослідної тварини» — кишкової палички **Див. словничок!** — чудернацький шлях, яким учені намагаються наблизитися до розуміння самої сутності живого.

Не бракує у синтетичної біології також і прикладних завдань. Так, модним напрямком генетичної інженерії є цілеспрямована зміна геному бактерій з метою виведення нових видів, здатних створювати корисний

Рівняння з багатьма невідомими

АВТОР: Сергій Сумін

«Формула-1» розпочинає сезон із новими правилами, старими надіями і звичним для себе протекціонізмом

«Панове, заводьте ваші двигуни!» — так сказав би делегат Міжнародної автомобільної федерації (FIA) Чарлі Вайтінг перед стартом, якби прем'єрний у сезоні Гран-прі відбувався на «Старій цегляній» в Індіанаполісі. Та перший етап F-1, як і торік, пройде в міському парку Мельбурна. Перегони вестимуть так само 10 команд і 20 болідів, керовані тими самими 19 пілотами, що й рік тому. Лише місце Девіда Култхарда, який нині спостерігатиме за подіями з коментаторської кабіни BBC, посяде молодий швейцарець Себастьян Бумі, протеже власника команд Red Bull і Toro Rosso Дітера Матешіца.

РУКА-ВЛАДИКА

Епоха протекціонізму в F-1 має шанс відійти в минуле, якщо восени 2009-го у кріслі президента FIA Макса Мослі не опиниться ще затятіший «ферраріст», колишній директор Скудерії Жан Тодт. Вона бере початок від чільника організації Жана-Марі Балестра, який 1989 року своїм рішенням позбавив чемпіонства Айртон Сенну на користь свого співвітчизника Алана Проста. Але особливо пишно протекціонізм розквітнув саме за Мослі.

Ким би був Міхаель Шумахер, якби не особиста підтримка Берні Екклстоуна? Той спочатку посприяв потраплянню німця в команду Jordan, як виявилось, лише на одну невдалу гонку, потім допоміг його «терміновому» переходу в Benetton, а згодом уже разом із Мослі вони заплутили очі на використання Benetton забороненої електроніки заради першості «сонячного хлопчика».

Далі — більше. Екклстоун і Мослі переводять Шумахера і команду кон-

структорів з Benetton до напівмертвої Ferrari. Для неї порівняно з іншими провідними «стайнями» вдвічі збільшують відрахування від телетрансляцій, мотивуючи це тим, що червоні боліди частіше за інших з'являються в кадрі. Це Берні переконав багаторічного донора перегонів, американського тютюнового гіганта всі гроші на рекламу свого продукту спрямувати в одну команду (здогадуєтеся яку?), чим позбавив спонсорської підтримки десяток талановитих пілотів і McLaren, головного конкурента Скудерії. А Мослі «не помічав» порушення технічного регламенту задля повернення Ferrari на вершину перегонів.

Апогеєм протекціонізму чинного президента FIA стала зовсім свіжа епопея з покаранням McLaren та її пілота Льюїса Гемільтона, що була не більше ніж спробою Мослі за будь-яку ціну зробити когось із пілотів Ferrari — Філіппе Массу чи Кіммі Раякконена — чемпіоном. Кого? А яка різниця? Цим був обурений навіть Екклстоун.

БІДНІСТЬ НЕ ВАДА

2009-й став роком великих змін у «Формулі-1». Щоб компенсувати втрату притискної сили внаслідок уведення нового аеродинамічного регламенту, в F-1 повернулися до сліків — гладеньких покриттів без канавок. Збільшено ресурс двигунів до трьох гонок. Заборонено тести під час чемпіонату. Крім того, Мослі вже оголосив стратегію тотального зниження витрат команд, змусивши їх бюджети схуднути на 50%. А щоб «Формула-1» залишалася максимально привабливою для автовиробників та інвесторів, запропонував з 2010 року обмежити бюджет команд до £30 млн проти £300 млн у Ferrari та Toyota у 2008-му. Мовляв, тепер виграватимуть не ганданці, а справді цікаві ідеї.

FOM (Formula One Management) — очолювана Берні Екклстоуном комерційна організація, фактично адміністрація «Формули-1». Контролює перегони й займається продажем телевізійних прав на трансляції етапів, здійснює загальне керівництво першістю й опікується організацією та логістикою кожного Гран-прі.

FOTA — Асоціація команд «Формули-1». Створена 29 липня 2008 року за результатами засідання чільників усіх команд чемпіонату. Мета організації — розвиток першості й підтримка репутації F-1.

Світова економічна криза не лише спонукала команди та їхніх господарів переглянути ставлення до першості, а й змусила об'єднатися для захисту власних інтересів перед свавіллям Екклстоуна в розподілі прибутків від телетрансляцій і всевладдям Мослі у трактуванні регламенту на користь своїх фаворитів.

Асоціація команд (FOA) вимагає прозорості в діях комісарів і стюардів FIA на етапах Гран-прі й під час складання регламенту, щоб не допустити дискусійних тлумачень його положень. Навіть Ferrari та McLaren заявляють, що забули всі образи і стали

союзниками в протистоянні FOA з FOM Екклстоуна та FIA Мослі.

У ТЕМПІ PRESTO

До останнього не було зрозуміло, скільки ж «стаєнь» і пілотів братимуть участь у цьогорічній першості. 5 грудня 2008-го Honda повідомила, що внаслідок скрути покидає «Формулу-1». Про можливий вихід із чемпіонату заявили також Toyota і Renault, але пізніше вони свої подання відкликали. Лише 6 березня керівництво Honda сповістило, що відбувся продаж команди. Новими власниками стали четверо її топ-менеджерів, очолюваних Россом Броном, команда ж називатиметься Brawn GP, а за штурвалами опиняться Дженсон Баттон і Рубенс Баррікелло.

7 березня Brawn GP у Сільверстоуні обкатала новий болід, а вже за кілька днів, взявши участь в тестах у Барселоні, викликала сенсацію. 11 березня Баттон на 1 с поліпшив час на колі порівняно з торішньою кваліфікацією Гран-прі Іспанії на цій самій трасі. А наступного дня його колега пришвидшив цей показник на 0,3 с. Можливо, з погляду вічності ці цифри — дрібниця, але тільки не для фахівців, яким добре відомо, що кілька десятих секунди на кожному колі наприкінці сезону складаються у чемпіонські здобутки й чималі прибутки.

Крім того, за чотири тестові дні в Барселоні болід Brawn GP проїхав понад дві тисячі кілометрів без жодної поломки й заміни двигуна Mercedes, а це шість дистанцій Гран-прі. Експерти відзначили ошадне зношення покриття на довгих серіях кіл, що може забезпечити Brawn GP додаткову перевагу на перегонах. Такими передсезонними тестами не може похвалитися жодна із суперниць. Тепер команда Брона вважається фаворитом щонайменше австралійського етапу.

...І ВСІ-ВСІ-ВСІ

Поки Brawn GP не виступила на дебютних тестах, безумовного лідера виявлено не було. Накрутивши чималий кілометраж, пристойну швидкість продемонстрували Ferrari, Toyota і BMW Sauber. Та всі троє мали проблеми з надійністю болідів протягом усього періоду тестування.

Багато очікують від нового шасі Red Bull, побудованого гуром аеродинаміки Едріаном Ньюї. Подейкують, що це його «лебедина пісня», вико-

навши яку він після завершення сезону покине «Формулу-1». Шасі вийшло цікавим зовні, та швидкості не показало навіть під Себастьяном Феттелем. А нове шасі Renault не тільки не відзначилося швидкістю, а ще й дороблений за офіційним дозволом FIA двигун під час імітації гоночних заїздів регулярно пускав димок.

І хоча пілотів Renault Фернандо Алонсо на останній репетиції в Хересі вдалося показати вищу швидкість порівняно з Баррікелло, успіх першого пояснюється кваліфікаційним колом з «порожніми» баками, тоді як другий проїхав свої серії на заправленій машині. Наступного дня Баттон привіз напарникові іспанця Нельсону Піке більш ніж 1 с, чим дав привід керівникові Renault Флавіо Бріаторе публічно висловити сумніви у легальності аеродинаміки боліда Brawn GP.

Нічим особливим, окрім пізніх презентацій болідів і оптимістичних заяв босів команд, не відзначилися Toro Rosso і Force India. Посівши останні рядки у тестових протоколах, відверто розчарував McLaren. Попри те, що у «срібних стріл» чудовий двигун Mercedes (жодної поломки під час тестів), попри заяви керівництва команди, що все йде за планом, спеціалісти зауважили низьку аеродинамічну ефективність їхнього нового шасі. А це вже помилка у проектуванні — подібне ми спостерігали минулого сезону в Honda, вислуховуючи ті самі заяви, що все «за планом». Лише у фіналі тестової сесії в Хересі Хейккі Ковалайнен нарешті показав належну швидкість, і це дає надію, що McLaren зможе бути поміж лідерів сезону.

За результатами передсезонних тестів фаворитами в Мельбурні вважають Brawn GP, Toyota, BMW Sauber, Ferrari, Renault, McLaren і Williams. Саме так їх ранжирували експерти, а ось як розставляють їх пілоти, знатимемо вже вранці 29 березня, коли фінішує Гран-прі Австралії. Інтригу обіцяють ще ту. Дровенят до багаття підклала і Всесвітня рада FIA, що спробувала змінити систему визначення переможця першості — не за кількістю набраних протягом чемпіонату балів, а за кількістю перемог. На думку Мослі, це змусить гонщиків викладатися на повну на кожному етапі, а отже, збільшить видовищність «Формули-1». Та FOA поправку до регламенту не підтримала, тому FIA пообіцяла повернутися до цього питання 2010 року. ■

FIA – Міжнародна автомобільна федерація. Некомерційна організація, що представляє інтереси автомобільних товариств і є керівним органом з автоперегонів. Регламентує, зокрема, світовий чемпіонат «Формули-1».

День байбака

АВТОР: Ольга Островерх

На українській театральній сцені затишно, як у бункері

«А вот у меня в галаве завжди такої водеволь, што только мерсі»
(Свирид Петрович Голохвостий –
«За двома зайцями» Михайла Старицького)

«Сексуальні неврози наших батьків»
(ЦСМ «ДАХ»)

27 березня ті, для кого театр – робота, відзначають професійне свято. Цього дня в українській столиці одні урочисто вручають ваговиті скульптурки «Київської пекторалі», інші – веселяться на театральних капусниках, вправляючись у дотепності на адресу своїх художніх керівників. А ще наприкінці березня прийнято підбивати підсумки та, орієнтуючись на народні прикмети, вгадувати, яким може бути наступний рік.

СИСТЕМНА ПОМИЛКА

Найпомітнішими в минулому сезоні стали дві події. По-перше, театральна програма «ГогольFest», яка дала змогу в загальних рисах скласти уявлення про те, чим же насправді живе сучасний театр за кордоном. По-друге, ностальгійне явлення легенди сценічного андеграунду 1960-х Євгенію Барбі на одеському арт-фестивалі Black/North SEAS. Саме вони послужили камертоном театрального року, примусивши згадати, що театр – це не огорожене стінами місце, а магійний стан простору й часу.

На жаль, репертуарний плін київського театального життя оновити це чарівне відчуття дозволяв тільки зрідка. І це при тому, що прем'єри відбувалися часто й глядачі до театру повернулися – вишикувались у черги до кас, а в деяких особливо популярних локаціях навіть записалися в реєстри очікування. Чинні фігури процесу й надалі ревно рили свої художні окопи, і деякі з них досягли відчутних успіхів. Вистави – від російської класики до суворої hard-драматургії нового покоління – були різнома-

нітні. Просто контекст якось захищався й затріщав по швах. Стало очевидним, що кількість ну аж ніяк не хоче переходити в якість. Щось не спрацює.

АЛЬТЕРНАТИВА

Торік у столиці показали низку вистав, які відповідають усім вимогам актуального театру. В тому сенсі, що якби існувала інструкція, як має виглядати актуальний театр, вони точно б відповідали всім параметрам. Настільки точно, що важко позбавитися відчуття, ніби така інструкція де-небудь таки є.

«Сексуальні неврози наших батьків» у Центрі сучасного мистецтва «ДАХ» відкрили цю галерею. Жорсткий текст, радикальна форма, мінімальні засоби. Саме в цій виставі було зіграно одну з найкращих жіночих ролей сезону. Актриса Руслана Хазіпова, яку режисер Владислав Троїцький протягом усього дійства протримав голою на незручному стільці, з усіх засобів виразності могла користуватися хіба обличчям і голосом. І використала ці ресурси не по літах майстерно.

Пізніше аудиторія «ДАХу» ще раз долучилася до європейської драми на виставі «Безхребетність» — блискучому дослідженні анатомії та фізіології офісного люду. Тут режисер засвідчив, що в театрі достатньо технічних прийомів, — відеопроєкції та перфорований метал створювали шизофренічне й водночас напружене достовірне середовище існування.

Оплот вітчизняного актуального театру, «Вільна сцена» Дмитра Богомазова, як завжди, перебував у безкомпромісному пошуку нової театральної мови. Результатом стала постановка акустичної опери «Солодких снів, Річарде» за мотивами драми Вільяма Шекспіра. Дійство готували до програми міжнародного арт-проекту, тому слів тут небагато, зате вловлювана й спотворена електронними пристроями фраза Richard must die проїдає свідомість, немов сірчана кислота.

З несподіваного боку розкрився цьогоріч і запрошений на «Вільну сцену» режисер Євген Курман. Постановник дитячих спектаклів узявся за Альбера Камю та його п'єсу «Непорозуміння» в такій безжально-фізіологічній манері, що примусив згадати традиції «Гран Гінболя», — французького театру жахів, успіш-

ність вистав якого вимірювалася кількістю зомлілих глядачів.

Зупертістю професійного спортсмена штурмували вершини мистецтва перформансу Лариса Венедиктова та учасники її групи TanzLaboratorium — на базі Національного центру театрального мистецтва ім. Леся Курбаса. Створений за мотивами живопису художниці Влади Ралко проект став ще одним кроком до втілення гасла «Діячі актуального мистецтва — об'єднуйтесь!» Ось, власне, і все, що можна віднести до зони сучасного театру. І це — надто мало, враховуючи, що кількість місць у вищезокреслених залах число 50 не перевищує.

МЕЙНСТРИМ

Крім окремих явищ, є власне київський театральный процес — тобто вистави, на які можна відправлятися, не боячись побачити те, що надовго спантеличить, на які, врешті, пристойно запросити маму чи колегу. Там, звісно, не так радісно — відео не показують, кривавих туш по сцені не розвішують, оголеними не ходять (хіба в модельній білизні). Зате посадкових місць більше. Хоча це ще нічого не гарантує.

Найбільш амбіційна й очікувана вистава сезону стала і найбільш провальною. «Легенда про Фауста» в театрі ім. Івана Франка потрапила лише до однієї пекторальної номінації — «За найкращу сценографію». Режисерові Андрію Приходьку дістався безпрограшний набір текстів світової культури, Богдан і Остап Ступки в ролях Фауста й Мефістофеля поперемінно та, судячи з оформлення, — непоганим бюджет.

Але за гуркотом барабанів, спецефектами та ексцентрикою не втропати, в чому ж алхімія дійства, яка його формула? В якому саме місці болить постановникові цей сюжет і чи болить узагалі? А якщо ні — то чому він його вибрав? Навряд, щоб уразити публіку живими конями на сцені. Навіть художнє оформлення Марії Погребняк стало жертвою надлишковості цієї вистави, в якій усього було занадто.

Майнула і зникла з репертуару франківців постановка Валентина Козьменка-Делінде «Божа сльоза». Дійство, котре й мало вигляд заблуканого в часі (не в останню чергу завдяки прямолінійним політичним алюзіям у стилі кінця 1980-х), витяг,

наче важкий віз із розбитої колії, великий актор Лесь Сердюк. Одну з найкращих виконавських робіт сезону показали кілька разів, а потім зняли з афіші у зв'язку з наявними розбіжностями з автором.

На відміну від мюзиклу «Едіт Піаф. Життя в кредит», який, схоже, тут надовго. Виставу «про французьке життя» викроєно за лекалами беззмінних хітів цієї сцени — «Білої ворони» та «Енеїди». Отже, й існуватиме вона, попри всі постановкові трюїзми, тривалий час.

ЗВИЧАЄВЕ ПРАВО

Важко обійти увагою «Задумаєць за порогом» театральної компанії «Бенюк і Хостікоєв». Узятий на себе тягар режисури, Анатолій Георгійович від душі помахав шаблокою, надавши право своєму напарникові заспівати дуетом із Наталією Сумською. А в фіналі, коли всі дійові особи стали під хоругви й затягнули щось задумливо-патріотичне, з'явилася відчутне бажання одразу приміститися в неопалюваному приміщенні «Мистецького Арсеналу», де четверту годину поспіль дурня клеять актори московського витівника Бориса Юхананова. ▣

«Курбас. Реконструкція»
(TanzLaboratorium)

На початку осені фантомом майнула постановка культової п'єси Петера Вайса «Марат/Сад» у театрі ім. Лесі Українки. Зроблений німецькою режисеркою Катрін Кацубко для змішаного українсько-німецького складу спектакль відіграли в Києві без пафосу й лічену кількість разів, після чого сцену звільнили для ностальгійного видовища «На заході сонця» з Валерією Заклунною, Надією Кондратовською і Юрієм Мажугою та «Дядечкового сну», вирішеного в добротній антрепризній манері. Все це зайвий раз лише підкреслило цілковиту герметичність того, що відбувається в столичній російській драмі,

декоровану констатацією ексклюзивного права на культурну спадщину. А до пари — формальність і неов'язковість пошуку, по суті, такого ж бутафорного, як і дбайливе ставлення до традиції. ■

КИЇВСЬКА ПЕКТОРАЛЬ

Засновано 1992 року столичним відділенням Союзу театральних діячів України та Головним управлінням культури міста Києва. Завичай церемонію нагородження приурочують до Міжнародного дня театру. Грошовий еквівалент відзнаки — \$1 тис.

Згідно з цією премією, за титул найкращої вистави сезону-2008 борються вистави «Лоліта» та «Не все коту масляна» (Театр драми і комедії на Лівому березі Дніпра) і «Сто тисяч» (Театр на Подолі). В номінації «Найкраща режисерська робота» зустрілися Дмитро Богомазов («Вільна сцена»), Олексій Лісовець (Театр драми і комедії) та Віталій Малахов (Театр на Подолі). Спектаклі «Непорозуміння» і «Солодкий сніг, Річарде» («Вільна сцена») та «Розпусник» (Новий драматичний театр на Печерську) склали трійку лідерів номінації «За найкращу камерну виставу».

Підсумкове засідання оргкомітету з визначення триумфаторів відбудеться вранці 27 березня, а церемонія нагородження стартує о 16.00 в українському драматичному театрі ім. Івана Франка.

ПЕРСОНАЛЬНЕ

Спрут-6

Школу презентації рідної культури за кордоном автор цих рядків пройшов кілька років тому в японському містечку Аїчі. На всесвітній виставці Ехро неньку славили краєвиди Києво-Печерської лаври впереміш із помаранчевою символікою, широко розкритий ноутбук з грою «Козаки» одесною і ресторан швидкої української їжі ошую. Час від часу до відвідувачів українського павільйону виходив фольклорний ансамбль, і тоді всі присутні сідали в коло, щоб аплодувати мистецтву столмених кобзарів і голосистих молодичь.

На порозі квітня, а разом із ним відкриття в Україні шостого за ліком фестивалю «Французька весна» цей епізод вкотре нагадає, як безнадійно далекі французькі камаради від прийнятих у нас методів розбудови культурного іміджу. Адже популярність галльської імпрези цілком дозволила б підійти до її організації з істинно державним розмахом та опорою на тутешні реалії.

Варіантів безліч: упродовж місяця диктор із голосом Олександра Биструшкіна при побудці о шостій ранку читає по радіо уривки зі «Знедолених» Гюго в перекладі Андруховича. Загони акторів Сергія Архипчука у мушкетерському вбранні розбивають наметове містечко на Майдані — щоночі їх за сценарієм луццює президентська «Альфа» в амплуа гвардійців кардинала. Волонтери-масовики роздають на вулицях гіпсові бюсти Наполеона Бонапарта і влаштовують змагання з розбиття їх батогом із метою пошуку захованої півтки до Парижа...

Та панове з Французького культурного центру, здається, не відчувають стійкого потягу ані до історичних артефактів, ані до звітних демонстрацій національного надбання. Крім того, що у своїх програмах вони ставлять переважно на нове, ризиковане й експериментальне, вони ще й пишуться невідповідністю центральним французьким органам, що прагнуть диктувати, яких композиторів, художників чи верлібристів їм слід запрошувати.

Експансія «Французької весни» нині спостерігатиметься в 11 подоланих без бою

ФОТО: ДМИТРО СТОЙКОВ

РОМАН ЮСИПЕЙ
баяніст-критик

українських містях. І спробуй вгадай, де краще зустрінти 4 квітня, дату офіційного відкриття фесту: в київському Гідропарку, де театральна компанія Ilotopie презентує дивацтва на воді з палаючими акварелями, чи в Харкові, що стогнатиме від акордів джазового тріо Жеремі Терной? Фанатів словесності потішить турне письменниці Мартін Ле Коз (французька преса пафосно іменує її «донькою свинопаса та оперної співачки») і поета Жоеля Верне. Останній навіть погрожує провести майстер-класи зі створення літературного твору. Знавці відомих рядків Анни Ахматової можуть просто сьогодні записатися до нього в асистенти.

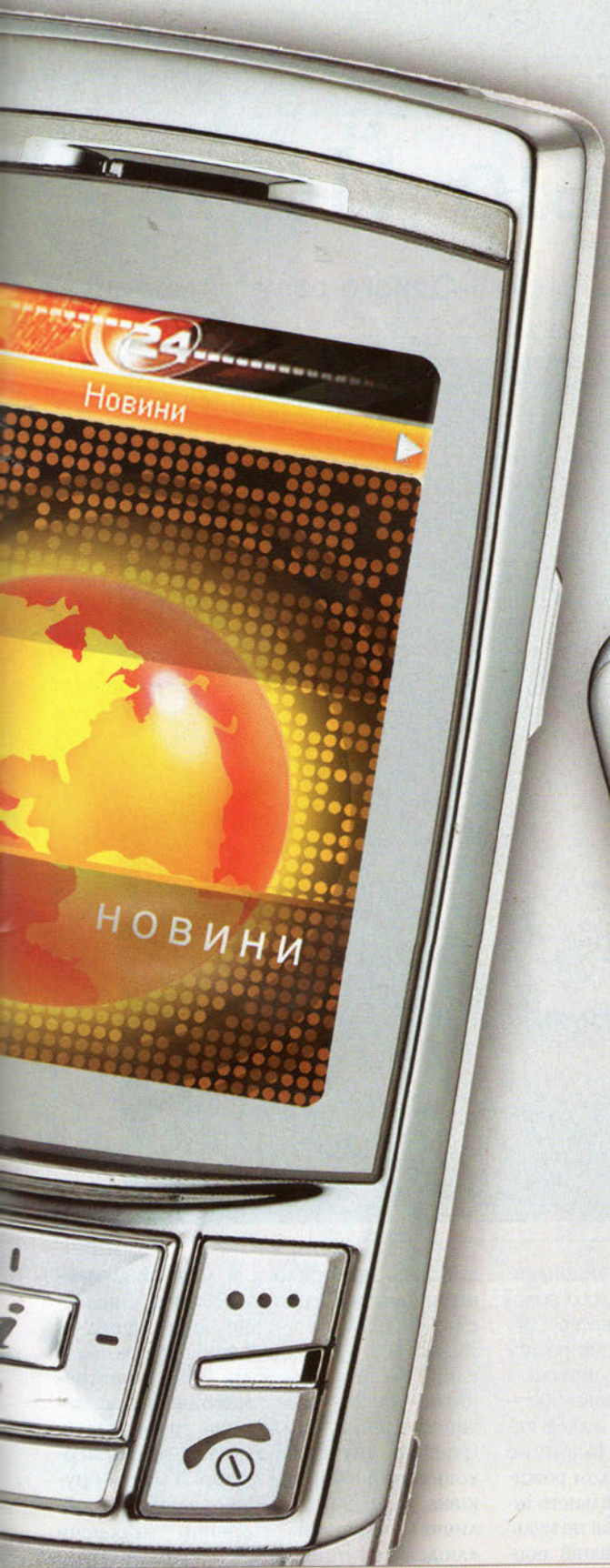
Кінопрограма «Французької весни» ознаменується симпатичним «кроком назад» — ретроспективою фільмів Жака Демі. Й одразу ж «реабілітується» міні-фестивалями короткометражок та допрем'єрних показів (прохання до організаторів: надалі перегляд фільмів на кшталт «Не в губи» супроводжувати опусами київського композитора-концептуаліста Сергія Захитька «Тут», «Ось так» і «Ще»).

Право закрити імпрезу 28 квітня в Києві делеговано цирку ф'южн «Тріскель». Цей факт, поза сумнівом, викличе нарікання низки (приблизно п'яти) меломанів, які досі ностальгують за торішнім симфонічним апофеозом у філармонії. Але, поперше, поетичні кельтські замальовки й акробатичний театр цих французів мають небагато спільного з тривіальним шапіто. А по-друге, той, хто доведе, що виступ рік тому скрипаля Немань Радуловича з концертом Мендельсона не був водночас цирком і театром, нехай першим шпурне в автора камінь.

текстове повідомлення

ЗАХОДЬ НА
mobile.24tv.com.ua
і встановлюй
БЕЗКОШТОВНО

ДИВИСЬ НОВИНИ
КОЛИ ЗРУЧНО

телеканал новин

ПОДРОБИЦІ НА САЙТІ
www.24tv.com.ua

Паралелі Нью-Йорка

АВТОР: Мар'яна Прут

Одного разу в Америці...

АНТОН ТРОФІМОВ
співець
«кам'яних джунглів»

Антон Трофімов — американський митець київського походження. Наших, звісно, по всьому світу, яким вони розпоширюються з різних причин, і не обов'язково трагічних. За словами художника, до Штатів він потрапив цілком випадково. А якщо вже так сталося, то чому не опанувати новий простір? За фахом режисер, випускник Київського театрального інституту, Трофімов і на батьківщині не нудгував. Принаймні, слід у вітчизняній попкультурі він залишив — кліш його авторства для гурту «Мандрі» досі в ротатії, а відео «Романсеро про ніжну королеву», в якому хвацько витанцьовує фронтмен Фомі, — це справді маленький веселий шедевр.

У Нью-Йорку режисер Трофімов відбувся як фотограф. Його бачення поста-

новника знадобилося й у нетрях залаштункового Великого Яблука. Виявляється, це місто — не лише суцільні хмарочоси, розцяцьковані афроамериканці та статуя Свободи. Поза туристичними маршрутами відкриваються затишні алейки, мальовничі групи дерев, графічно витончені куточки малоповерхових вуличок, старі ліхтарі й мокра бруківка. Художник фіксує «людське обличчя» Америки, старанно уникаючи «людського чинника», — наче велетенські декорації до всього корпусу текстів американської драматургії класичного ХХ століття. Таким Трофімов побачив, наприклад, Південний Бруклін. І змусив саме так на нього подивитися своїх колишніх краян, привізши однойменну виставку до Києва. ■

м. Київ,
вул. Лисенка, 3
(м. «Золоті Ворота»)
тел.: +38 (044) 235 88 54

м. Володимир-Волинський,
вул. Ковельська, 6
тел.: +38 (03342) 2 19 57

м. Івано-Франківськ,
вул. Незалежності, 31
тел.: +38 (0342) 72 25 02

інтернет-магазин: www.book-ye.com
сайт мережі: www.book-ye.com.ua

- Книги українською мовою
- Великий вибір книг іноземними мовами (англійська, німецька, польська та ін.)
- **НАЙНИЖЧІ ЦІНИ**
- Місця для читання
- Літературні заходи для дітей та дорослих
- Музика та фільми
- Дитячий куточок
- Безкоштовний доступ до WI-FI™
- Найкращі подарункові видання українських та зарубіжних видавництв
- Карти, атласи, путівники

К Н И Г А Р Н Я Працюємо з 9 до 21 **БЕЗ ВИХІДНИХ**

CD

Зрозуміти Бетховена

Серія дисків фортепіанних сонат Людвіга ван Бетховена в інтерпретації угорського піаніста Андраша Шиффа — відбиття модної нині в Європі тенденції видання записів із концерту. Плюси на поверхні: суттєва економія на технічних засобах і роботі звукорежисера, спонтанне натхнення виконавця й жагучий інтерес публіки не лише до живої безпосередності, а й навіть до кожної фальшивої ноти свого кумира. Андраш Шифф, безперечно, належить до плеяди велетнів. Уже 1974-го, коли він тріумфував на московському Конкурсі ім. Чайковського, критики та публіка одноставно відзначали його фірмовий інтелектуальний флер та вишукану точність гри. З роками він тільки підтвердив свій імідж рідкісного консерватора — носія давніх традицій, але водночас і виразника креативних ідей. Музику він презентує неквапливо й вагомо, з прицілом на персоналії: без різниці, грає він усі концерти для фортепіано з оркестром Моцарта, записує Англійські сюїти Баха або разом із тенором Петером Шраером береться за вокальну лірику Шуберта (два останні диски, до речі, здобули премію Grammy).

Його запис усіх фортепіанних сонат Бетховена претендує на роль захопливого роману-епопеї. Третій том видання включає Сонати №22 і 23 (легендарна «Апосіоната»), 24, 25 і 26. У коментарях до творів піаніст стверджує: щоб правильно зіграти бодай одну з бетховенських сонат, треба досконало знати минуле й бажано передбачити майбутнє цього гігантського циклу. І демонструє це знання так, що відірватися просто неможливо.

Іван Лютий

Andras Schiff, Ludwig Van Beethoven: The Piano Sonatas (Vol. III). — ECM, 2009.

КІНО

Чорнильна лятка

Пригодницьке фентезі «Чорнильне серце» — стерильна стрічка для сімейного перегляду: без відвертих сцен насильства, перченого гумору чи надто потворних чудовиськ. До порядку режисера фільму Йена Софтлі зобов'язала літературна основа, дитячий бестселер Корнелії Функе. Головних персонажів — реставратора книжок Мо та його дочку Меггі — письменниця наділила

надзвичайними здібностями: вони вмить оживляють героїв, читаючи вголос будь-яку книжку. У цього дару є кілька побічних ефектів: по-перше, поява літературного «мешканця» автоматично переносить у його світ когось із оточення читача, по-друге, зі сторінок постають як позитивні, так і негативні особи. Таке дивовижне вміння, здавалося б, відкриває широкі можливості для того,

ВИСТАВКА

Весняні новини

Стандартну практику столичних галерей — виставки творів із колекцій — «Триптих» перетворив на гарну традицію. Вернісажі отримують назву дивертисментів і залежно від пори року мають свій маркер: «Різдвяний», «Літній», а цього разу — «Весняний». Аби об'єднати значну кількість робіт і лише достойних художників у повноцінну експозицію, довелося встановлювати часові обмеження. Та це — лише на краще, бо, крім демонстрації наявних фондів, «Дивертисмент» став ще й віддзеркаленням того, чим саме тепер живе і як розвивається одна з найдавніших галерей Києва.

У нинішній виставці взяли участь 27 художників, більшість яких постійно й активно співпрацюють з «Триптихом»: Олексій Малих, Валерій Шкарупа, Роман Романишин, Сергій Савченко, Олександр Бабак, Ганна Гідора. Вперше до них приєднуються

закордонні митці — французька Корін Ле Сікле та еквадорець Ельгер Арагунді, твори яких український глядач міг бачити саме тут.

До 8 квітня
Галерея «Триптих»
(Київ, Андріївський узвіз, 34)

Ася Трошина

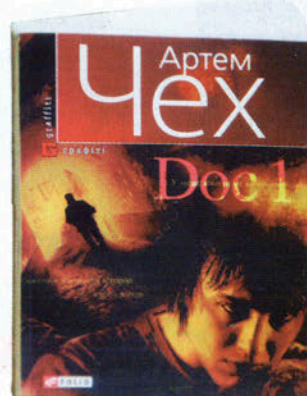
КНИЖКА ВІД КНИГАРНІ «Є»

Замість гри

Переможець конкурсу «Міський молодіжний роман 2007» Артем Чех оприлюднив новий роман (це плюс). Від попередніх текстів «Дос 1» відрізняється заледве (це мінус). Книжка з'явилася на тлі тотального мовчання ягнят, овець і козлищ від укресчлїту (це плюс — треба ж студентам щось читати). Та понад цільову аудиторію вона навряд чи вийде (це мінус — принаймні, для книготорговців). Хіба громадяни середнього віку раптом заходяться досліджувати по текстах автора, чим же переймаються народжені ними чада (це плюс — може, тоді батькам стане соромно за свою бутгєву інфантильність, яка щедро проросла в їхніх нащадках). Але то навряд, бо художня словесність ще нікого нічого не навчила (це — мінус для тих, хто плекав таку ілюзію). В основі «Дос 1» — реалії сьогодення, притомна історія з життя представників різних поколінь і продуманий сюжет (останнє — безперечний плюс: зустрівши у взірцеві українського красного письменства таку-сяку структуру, радіо, ніби знайшла

залізни докази існування Діда Мороза). Враження псують численні русизми, які вигулькують то у вигляді «своєї болі», то «розмовляли на відсторонені теми» (сторонні, не обов'язкові, вільні теми — будь ласка). Та, схоже, такі дрібниці автора мало цікавлять (великий плюс — стабільна психіка упереміж зі здоровим усвідомленням свого місця в мистецтві). Артем Чех і не приховує, що українськими накладами ситий не будеш, а закордонні за сприятливої ринкової кон'юнктури підтягнуться (мінус, адресований аж ніяк не нашому героєві: один із європейських літературних векторів нині спрямований саме на одноклітинні тексти).

Вікторія Поліненко

Артем Чех.
Дос 1. — Х.: Фоліо, 2009.

аби прикрасити оповідь найцікавішими постатями. Натомість казка обмежилася песиком Тотошкою з країни Оз, Золотоволосою, Аладдіном і кількома міфічними істотами на кшталт мавп із крилами, єдиного рога та Мінотавра. Відтак режисерські завдання звелися до прийнятної кіноадаптації, яка б відтворила головні ідеї першоджерела та його дидактичну складову. «Перед тим, як узяти книжку з полиці, треба ретельно вимити руки», — дає настанову 12-річній Меггі ексцентрична бібліофілка Елінор, яку зіграла Гелен Міррен. До речі, акторський склад — головний козир стрічки: тут також задіяні Брендан Фрейзер, Пол Беттані, Дженніфер Коннеллі та кіношній Горлун Енді Серкіс. Утім, навіть їм не вдалося повторити вчинок барона Мюнхгаузена і витягти картину з болота посередності, яке засмоктує по шию десь на тридцятій хвилині перегляду.

У кінотеатрах України
з 26 березня

Наталія Петринська

ТЕАТР

Голоси з минулого

Сербська драматургія зламу тисячоліть — цікава своїми вигадливими соціально-психологічними сюжетами з посттоталітарного життя. У п'єсі сучасного драматурга й режисера Душана Ковачевича «Професіонал», поставлений белградським режисером Божидаром Джурувичем і зіграній українськими акторами, фабула ніби списана з реальності, але вельми колоритна, як строкате балканське життя. В контору до успішного видавця, а в минулому — письменника-дисидента Теодора Края (Юрко Яценко) приходять чоловік із валізою текстів. Це не черговий графоман, а колишній поліцейський Лука Лабан (Володимир Пшеничний). За доби Тито він протягом багатьох років стежив за опальним митцем. А творчий доробок у валізі — записані на диктофон приватні розмови і ресторанны виступи літератора, які дбайливо розшифрував і передрукував на машинці

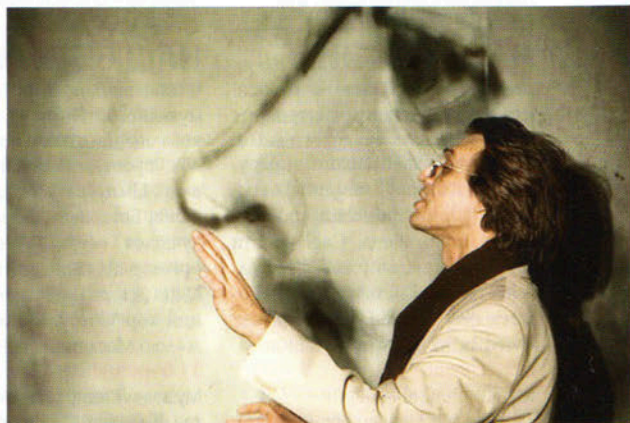
сам шпиг. Не для звіту — для себе, щоб «знайти правду». А тепер приніс авторові, бо має лягати в лікарню на серйозну операцію.

Ці розшифровки — переважно п'яні пафосні теревені, що відкривають інше «я» уславленого художника — самозакоханого егоїста й позера. Проте філерові вони стали джерелом для роздумів і, зрештою, погубили його кар'єру. Актори грають підкреслено в різних театральних стилях: митець представлений гіперболізовано, з неприродними інтонаціями і жєстами, а образ поліцейського вийшов цілковито реалістичним. І хоча таким прийомом підкреслюється дзеркальність світів цих людей, їхнє життя однаково зруйноване. Спільну душевну «зламанисть» уособлює

третій персонаж — секретарка Марта, яку нервово й екзальтовано грає Лариса Паріс.

Майстерня театрального мистецтва «Сузір'я» (Київ, Ярославів Вал, 146)

Наталія Шевченко

ВИСТАВКА

КЛАСИКА

ЛІТЕРАТУРА

ДЖАЗ

КОЖНОГО ДНЯ

ЖИВОПИС Роботи молодих київських художників не часто побачиш поза столицею, але в межах України. Проект «День у день» — щасливий виняток. Та просто організувати виїзний вернісаж дев'яти різних за способом мислення митців тепер замало — потрібна об'єднувальна ідея. Її відшукали в концепції «миттєвості враження», яке сучасний живописець намагається вилловити з каламуті буднів. Четверо малярів — колишні учасники групи Р.Е.П. (Революційний Експериментальний Простір), інші ніколи в творчі групі не гралися. І все ж у полотнах Івана Михайлова й Аліни Якубенко, Віктора Харкевича та Світлани Сиви, Максима Німенка й Лесі Трофименко прозирає те спільне, на чому здебільшого ґрунтуються сучасні візії, — намагання зробити щоденно нав'язувані пересічним людям медійні образи привабливішими або, навпаки, за допомогою іронічних засобів ушент зруйнувати їх.

До 12 квітня
Галерея «Дзига»
(Львів, вул. Вірменська, 25)

НА САМОТИНІ

Дизайнерські об'єкти — рідкісні птахи, які сьогодні до галерейних залів залітають лише подеколи. Їхні автори здебільшого вирішують утилітарні завдання: розробка форми предметів, проектування середовища. Свої роботи Інна Педан звільнила від прикладного тягаря. Виставка «Краса самотності» — це втілене в окремих артефактах чуття прекрасного.

До 3 квітня
Муніципальна галерея
(Харків, вул. Чернишевського, 15)

РЕКОРДСМЕН

ГАСТРОЛІ Центральну музичну подію тижня слід чекати в Національному будинку органної та камерної музики. Тут виступатиме нині вже німецький піаніст Олег Полянський. У досьє музиканта за бажання можна знайти досягнення на будь-який смак — від перемог на солідних міжнародних конкурсах до згадування в Книзі рекордів Гіннеса. Зокрема, 2003 року піаніст виступив у вугільній шахті міста Рур на рекордній глибині — 1012 м. Із Києвом Полянського ріднять романтичні спогади — тут він закінчив музичну школу. Тому концертує на батьківщині зі щасливою регулярністю та неабияким задоволенням. Цього разу зіграє в ансамблі з артистами Квартету ім. Лисенка — скрипалем Анатолієм Баженовим і віолончелістом Іваном Кучером. У програмі — Тріо Фелікса Мендельсона ре мінор і Тріо Йозефа Гайдна соль мажор.

30 березня, 19.00
Національний будинок органної музики
(Київ, вул. В. Васильківська, 77)

НАШ БЕТХОВЕН

Особливість політики Київського музичного театру на Подолі — крім оперних і балетних постановок, проводити ще й концертні акції. Цього разу — Дев'ять симфоній Бетховена. До процесу долучаться естрадно-симфонічний оркестр під керівництвом австралійця Даррена Постама та мішаний хор театру, виплеканий Анжеоло Масленніковою.

31 березня, 19.30
Музичний театр для дітей та юнацтва
(Київ, вул. Межигірська, 2)

РІЧНИЦЯ

ЧИТАННЯ За півдобы до початку офіційних торжеств на честь 200-річчя з дня народження Миколи Гоголя в книгарні «Є» молоді письменники озвучуватимуть твори класика в перекладах українською мовою, здійснених свого часу Лесею Українкою, Максимом Рильським та іншими майстрами художнього драгоманства. У читаннях візьмуть участь перевірені численними літературними фестивалями та слем-турнірами бійці: Галина Глодзь, Богдан-Олег Горобчук, Павло Коробчук, Олег Коцарев, Дмитро Лазуткін, Галина Ткачук, Олена Степаненко та Ірина Шувалова. Оскільки формальностям тут не місце, Гоголівські читання — гарна нагода не лише для слухання, але й вільного спілкування та відкритих дискусій. Тим більше, що постануть і творчість Миколи Васильовича до суперечок, диспутів і обговорень надається якнайкраще — було б бажання й відповідна компанія.

31 березня, 18.30
Книгарня «Є»
(Київ, вул. Лисенка, 3)

БІЛЯ МІКРОФОНА

Організатори проекту «14 можливостей відчуття весну» обрали надто скромну назву. Позаяк два тижні поспіль троє письменників по черзі заворожуватимуть власними голосами публіку, то й кількість шансів уловити в їхніх словах щось цікаве, особливе, неповторне або, навпаки, дражливе особисто для вас, потроюється.

3–17 квітня, 18.00–20.00
Інфоцентр ДП «Мистецький Арсенал»
(Київ, вул. І. Мазепа, 30)

КИЇВ-«ДО#ДЖ»

ІМПРЕЗА Стартуючи в День гумору, Міжнародний джазовий фестиваль «До#Дж» ніби вприскує добрячу ін'єкцію позитиву всім, хто до останнього не вірив, що масштабне джазове дійство в розпал кризи, та ще й не у рідному Донецьку, а в столиці — щось цілком реальне. Власне, концертисателіти «До#Джа» давно відбулися в кількох обласних центрах України, і розігрівалися на них саме ті музиканти, яких збираються наразі показати під час київського марафону. Найголовніше відбується у фіналі: 11 квітня у МЦКіМ «Жовтневий» (19.30) очікують на виступ The Earth Wind and Fire Experience зі США. 8 квітня — фінал Міжнародного конкурсу «До#Дж-Юніор» у театрі оперети (17.00). Також на цю сцену вийдуть тріо піаніста Олексія Боголобова, польська команда Soundchek та італієць Борис Саводеллі (20.00). На відкритті 1 квітня співатиме перша леді української джазової школи Тетяна Боева.

1 квітня, 19.00
Ресторан «Панорама»
(Київ, вул. Шолуденка, 3)

DAGADANA

Концерт польсько-українського етно-джазового колективу Dagadana — відлуння цьогорічного Kharkiv Za Jazz Fest. Група, що powstała зі знайомства Даги Грегорович із Познані й Дани Вінницької з Івано-Франківська, саме там встигла схвилювати публіку. Втримати баланс між вокалістками намагаються контрабасист Міко Поспежалський.

29 березня, 21.00
Клуб «Ліверпуль»
(Донецьк, вул. Артема, 131а)

КІНО

ФЕСТИВАЛЬ

ЕТНО

З ЛЮБОВ'Ю

ПРОЕКТ За популярністю Interfilm Berlin у німецькій столиці поступається хіба Берлінале. Щороку Міжнародний фестиваль короткометражок складає програми найкращих стрічок, які згодом подорожують світом. Наразі мандрівники дісталися Києва, де їх представить директор імпрези Гайнц Германнс. Першого дня в проєкті «Берлін – коротко» – соціально-політичні фільми включно з «Безбилетним пасажиром» Пепа Данкварта, відзначеного «Оскар» у 1994 році. На другий день показів представлять 14 зразків жанру останніх років із різних країн. Серед них – досягнення комп'ютерної анімації («Video 3000» Марка Шлайсса та Йорґа Едельманна, «Місто-рай» Гаєля Деніза), музичне відео («Яблуко на дереві» Желько Видовича) та «фальшивий документальний фільм» Томера Есхеда про шлюбні звичаї водяних землерийок.

27 березня

Гете-Інститут
(Київ, вул. Волоська, 12/4)

28 березня

Кінотеатр «Жовтень»
(Київ, вул. Костянтинівська, 26)

КОРОТКО

Зріз сучасного короткометражного кіно на фестивалі WizArt: роботи з Фінляндії, Іспанії, Ірану, Чехії, Литви, Хорватії, США, Естонії, Аргентини, Нової Зеландії, Нідерландів, Японії. Представлено твори переможців цьогорічних міжнародних фестивалів, добірки фільмів визнаних майстрів Шона Конвея і Мілоша Томіча та український відеоарт.

27–29 березня, 19.00

Кінотеатр ім. Довженка
(Запоріжжя, пр-т Леніна, 145)

З НОСОМ

КАРИКАТУРА На День сміху в Полтаві традиційно відкривається щорічна виставка карикатур – робіт переможців Міжнародного конкурсу «Карлюка». За збігом обставин, у цей же день народився й класик світової літератури – Микола Гоголь. Маючи неабияке почуття гумору, організатори «Карлюка» аж ніяк не могли пройти повз круглу дату й, без тіні сумніву назвавши себе «нащадками» письменника, на честь свого земляка оголосили спеціальну номінацію – «Світ Гоголя», з відповідним офіційним призом – «Золотий ніс». Його отримала робота перуанського художника Омара Зевамоса. В номінації «Вільна тема» перемогли карикатури з Канади, Китаю та Ізраїлю. На вернісажі експонують твори триумфаторів, а також ще понад 200 робіт митців із 46 країн світу. Відповідальність за якість відбору по-дружньому поділили майстри жанру з України та Росії.

1 – 12 квітня

Галерея мистецтв
(Полтава, вул. Фрунзе, 5)

ЗВІДУСІЛЬ

Нова програма AfterParty від FutureShorts – це найцікавіші ігрові й анімаційні картини з Європи, Австралії та Латинської Америки. Зокрема, відзначена на шести міжнародних фестивалях бразильська стрічка «Паліндром», чорна комедія «Це я» Сема Артура та «Побачення за ланчем» Адама Девідсона – «Оскар» і золота Каннська гілка початку 1990-х.

3 26 березня

Клуб «Выход»
(Одеса, вул. Буніна, 24)

ДРЕВНЄ «ДРЕВО»

ЮВІЛЕЙ Історію свого 30-річного життя на сцені фольклорний гурт «Древо» розповість некапотно та з відчуттям власної гідності у двох діях та сімох епізодах. Ансамблю є чим пишатися, адже «Древо» – перший в Україні колектив, який почав виконувати народні пісні в автентичній манері. Свій репертуар музиканти, об'єднані в 1979-му професором Київської консерваторії Євгеном Єфремовим, склали з пісень, зібраних під час етнографічних експедицій Полтавщиною, Рівненщиною, Черкащиною та Сумщиною. Свій стиль, що став взірцем для багатьох послідовників у 1990-х, учасники гурту витворили на фундаменті вкрай делікатного ставлення до природного звучання. Назву вони взяли від композиції «Ой, у полі древо» – наразі їхньої візитної картки. У програмі концерту – пісні та скрипкові награвання українського Полісся.

31 березня, 19.00

Національна філармонія України
(Київ, Володимирський узвіз, 2)

ЗГАДАЙМО

В Україні унікальна співачка з джаспори Квітка Цісик побувала одного разу на початку 1980-их, але знову, вже за часів незалежності, відвідати предківщину їй так і не судилося. Вечір-спогад про артистку за участі тих, хто знав її особисто, – для шанувальників вокального мистецтва. В концерті візьме участь Ніна Матвієнко.

3 квітня, 18.00

Національний театр
ім. Марії Заньковецької
(Львів, вул. Лесі Українки, 1)

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ

«ГОДИНА ЗЕМЛІ»

Акустичний концерт гурту «Крихітка Цахес» у межах спільної з Фондом дикої природи акції «Вимкни світло – увімкни музику!»

28 березня, 20.00. Теплиця Київського ботанічного саду ім. М. Гришка (Київ, вул.Тімірязєвська, 1)

«МОЛОДЕ ВИНО»

Відбірний тур Всеукраїнського поетичного конкурсу – вірші читають автори.

28 березня, 18.00. Кав'ярня «У Бекіра» (Дніпропетровськ, вул. Космічна, 53а)

«БРУТТО-НЕТТО»

Танцювальні стилі contemporary, jazz, modern у виставі угорського Центру психології руху Maluma&Takete.

28 березня, 19.00. Будинок офіцерів (Київ, вул. Грушевського, 30/1)

«МАНДРИ»

Вперше після перерви для запису нового альбому – хіти та дві прем'єрні композиції рок-гурту «Мандри».

28 березня, 22.00. Клуб Docker Pub (Київ, вул. Богатирська, 25)

«МАШИНА ВРЕМЄНІ»

З нагоди святкування 40-річчя творчості – найкращі пісні за весь період існування колективу.

29 березня, 18.00. Палац спорту (Київ, пл. Спортивна, 1)

«КРОТОЛОВ»

Презентація книжки голландського письменника Стефана Ланга.

30 березня, 18.00. Книгарня «Є» (Київ, вул. Лисенка, 3)

АНТИКРИЗОВИЙ КОНЦЕРТ

На завершення турне українськими містами – сольний виступ гурту «ТіК».

31 березня, 19.00. Палац спорту (Київ, пл. Спортивна, 1)

«ПОЕЗІЯ ЛЬВОВА»

Музично-поетична імпровізація за мотивами творів Богдана-Ігоря Антонича за участі театральних акторів і джазових виконавців.

1 квітня, 19.00. Театр ім. Леся Курбаса (Львів, вул. Л. Курбаса, 3)

PRIMUS

Нова галерея відкриває свої зали експозицією львівських і київських художників «Мистецтво небайдужих».

1–10 квітня. Галерея Primus (Львів, вул. Лесі Українки, 16)

ДРІБНИЦІ НА ПОКАЗ Їду в маршрутку. Втуплюю очі у літнього чоловіка навпроти. Звичайний дідусь: старі штани і пошарпана дублянка доповнені поїденою міллю вушаночкою. Все це увінчано вишуканим мерехтливим «блютусом» у вусі. Пошерхлими руками дістає телефон — сріблястий слайдер від провідного виробника. Дідуньо дуже схожий на учорашню русявочку з магазину одягу, котра телефоном звирялася подрузі, обмацуючи напівпрозорий шифон: «Так, нехай ця блузочка і півзарплати, зате брендова. Ліпше на їжі зекономлю, але ж як усі обзаздяться!» За півторагодинну подорож «заблютусеному» панові ніхто так і не подзвонив. Сподіваюся, хоч русявочці хтось «обзаздрився». ▮

▲
**ВАЛЕНТИНА
КУЗИК**

▼
**ІГОР
КРУЧИК**

МЕТРОВІЗІЇ Здивував я приятеля, широкого автомобіліста, побіжно згадавши про телевізори в метро. «Розігруеш? Навіщо там телевізори?!» Я змусив його спуститися на станцію «Позняки». На плазмонанелі саме йшов «Євро-ньос». Німа сцена. Я сказав, що такі екрани є майже на кожній станції. І ще — щонайменше по три двобічних монітори в кожному вагоні. Якщо ж хоч п'ять хвилин подивитися на екрани, можна заразитися неземною любов'ю до мера: І всю цю технологію треба ще і обслуговувати, та й послуги медіаглюрифikatorів теж не дешеві. Щоб пояснити пасажирам підвищення плати на проїзд у метро, нас лякали зубожінням колійного господарства, складнощами ремонту рухомого складу тощо. І аж ніяк не потребою дивитися отаке метробачення. ▮

ЕКЗОТИЧНА ВІДПУСТКА

Цього року в Таїланді реально вдвічі дешевше відпочити, порівняно з минулим роком. А все завдяки намаганням тамтешнього уряду врятувати туристичну галузь. Планують на 50% знизити тарифи на авіап перевезення місцевої авіакомпанії, знизити оподаткування готельного бізнесу, банкам рекомендують надавати туроператорам пільгові кредити. Пільги стосуються не тільки бізнесу, а й звичайних громадян. Наприклад, скасовують візи, а також туристичний збір за відвідування національних парків. Тож у підсумку двотижневий відпочинок може вартувати лише 1500 баксів. Кому це задорого — тому дорога до Криму. Проте щось не чути, щоб там запроваджували пільги для підтримки туризму. ▮

▲
**СЕРГІЙ
ГУЗЬ**

▼
**ОЛЕНА
ЧЕКАН**

ПОДІЇ В СВІТІ Як ускочиш у якусь халепу, чи гречку, чи там у щастя, то це надовго. Так і в мене з Черніговом. Завжди чекає там на мене неймовірний для Києва простір, прадавні собори і нове щастя. Цього разу — вечір пам'яті Мстіслава Растроповіча. Про російського віолончеліста Александра Князєва чула багато, його ж — ніколи. Переповісти, що він робить із Шуманом та Дворжаком, як, закінчивши музичну фразу, вертикально смичка миттєво протинає перенасичену звуками атмосферу концертної зали, з якою жагою відповіди здійсмає обличчя до диригента, як накриває інструмент своєю гривовою сивого лева, — марна річ. Панове, які там Юля, Обама, Тополанек, чи навіть заява Папи Римського щодо презервативів в Африці! На наших очах людина говорила з Богом і Бог їй відповідав. ▮

РЕЧІ НАШІ МЕНШІ Яюсь нам на журфаці дали завдання написати інтерв'ю з холодильником. Мій холодильник був не надто багатослівний, зазвичай він мимрив щось незрозуміле, а подекуди й просто «морозився». Але я під час інтерв'ю, ясна річ, розуміла його по-своєму і врешті-решт усе сама за нього розказала. А недавно подивилася на You-Tube ток-шоу свого колишнього однокурсника, який запропонував поговорити на таку тему — чи може гостер бути президентом? Після справді гарячої дискусії гості ток-шоу погодилися, що може. Тоді обов'язково з'явилися б люди, які не вживають хліб із ідеологічних міркувань. Якщо роботи колись таки увірвуться в наше суспільство, це перестане бути жартом. ▮

▲
**ІННА
ЗАВГОРОДНЯ**

▼
**ДМИТРО
ГУБЕНКО**

ТАКСИСТИ-ЕРУДИТИ Не можу стверджувати, що це тенденція, але європейські таксисти, з якими мені доводилося спілкуватися, відзначалися неабиякою політичною ерудицією. Ще на початку 2000-х я був уражений, коли в Рейк'явіку таксист, дізнавшись, що я з України, поцікавився, чи справді у нас «президент наказав убити журналіста». А минулого тижня у Брюсселі його бельгійський колега випитував у мене деталі політичної боротьби між «Ютченко» та «Тімоchenko». Ба більше, він уже мав сформовані симпатії до української прем'єрки! І хоч вони ґрунтувалися суто на естетичних уподобаннях, цей інтерес простого брусельського таксиста до політичної ситуації в далекій Україні гідний поваги. Цікаво, чи багато українських таксистів знають ім'я бельгійського прем'єра? ▮

РОУМІНГ: ДЕШЕВШЕ, НІЖ ВИ ОЧІКУВАЛИ ;)

**Взяв з собою за кордон
свій мобільний телефон?
І дзвонити будеш всім?
Тоді для тебе ТревелСІМ !!**

- безкоштовні вхідні у 60 країнах
- у 100 країнах вихідні дзвінки у межах \$0,39-\$1,00
- незмінний балтійський номер, що стає відомим до поїздки
- номер зберігається безстроково
- ТревелФакс: окремих балтійський номер для прийому fax2email
- послуга "Мобільний Перекладач"
- бонуси в програмах лояльності "Панорама" (МАУ) і "Меридіан" (Аеросвіт)
- зручні цілодобові тарифи
- абонплата відсутня
- плата за з'єднання відсутня

Країна перебування	Вихід \$	Вхід	Країна перебування	Вихід \$	Вхід
Австрія	0,55	0,00	Росія(мтс)	0,45	0,00
Білорусь	0,75	0,00	Словаччина	0,55	0,00
Єгипет	0,55	0,00	Туреччина	0,55	0,00
Іспанія	0,60	0,00	Угорщина	0,65	0,00
Італія	0,60	0,00	Фінляндія	0,55	0,00
Латвія, Литва	0,55	0,00	Франція	0,60	0,00
Польща	0,60	0,00	Чехія	0,55	0,00
Португалія	0,60	0,00	Швейцарія	0,69	0,00

Тарифи станом на 10/03/2009р.

**довідка та інформація про точки продажу:
(050) 800-1001 (044) 223-8008 (098) 800-1001
w.TravelSiM.ua**

U.T.T. & C.S.C. © 2009

Готовий тримати удар

500 безкоштовних хвилин щомісяця
Плата за з'єднання на всі напрямки — відсутня

У часи кризи з акційним тарифом Бізнес 2009*

www.mts.com.ua

* Тарифи акційного пакета Бізнес 2009 відповідають тарифам Бізнес Новорічний 2009.
Центр обслуговування корпоративних абонентів:
8 (044) 240 0001, 8 (050) 462 0001
(детальні умови; вартість дзвінка — згідно з тарифами Вашого оператора)
ЗАТ «УМЗ», м. Київ, вул. Лейпцизька, 15

оператор бізнесу

